The Latvian Newspaper for Canada and U. S. A.

Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi".

Editor-in-Chief: ALEKSANDRS KUNDRATS.

Editorial and Business Offices: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada. Telephones — EM 8-0792, EM 8-3239.

WEDNESDAY, NOVEMBER 1, 1961.

LATVIJA
AMERIKĀ

Nr. 87. TREŠDIEN, 1961. GADA 1. NOVEMBRĪ 11. GADS.

„AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL BY THE POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA, AND FOR PAYMENT OF POSTAGE IN CASH".

Latviešu laikraksts Amerikā

iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi".

REDAKTORS: ALEKSANDRS KUNDRATS.

Redakcija un kantoris: 123 Huron Street, Toronto, Ont., Canada. Telefoni: redakcijai — EM 8-3239, kantorim — EM 8-0792.

A. VILKS

NOZIEDZNIEKA ATZĪŠANĀS

Kādreiz to panāk ar spaidiem un draudiem, citu reizi sāk runāt noziedznieka sirdsapziņa, un tas vaļsirdīgi atzīstas izdarītajā pārkāpumā. Pēdējā gadījuma tipiem pieskaitāmi Kremļa vardarbji: tie pasaka, ka viņi turpinās terrorizēt brīvo pasauli ar saviem atombumbu mēģinājumiem līdz tam momentam, kad iebiedētā pasaule pieņems komūnistu proponēto pilnīgo atbruņošanos. Šis sarkanais cinisms, bestiālā iznīcināšanas kāre un vardarbība nevienam nesagādā pārsteigumu, zinot, ka komūnisti pielieto visus iedomājamos līdzekļus savu mērķu reālizēšanai.

Kad pirms trim gadiem izjuka sarunas par atomieroču izmēģinājumu apturēšanu, kuŗas vairākkārtēji centās atjaunot, bet bez panākumiem, rietumiem bija nojauta par to, ka Padomju Savienība klusībā un ar kāpinātu jaudu strādā pie atomieroču gatavošanas. Tā nu šais trīs gados un, protams, arī laikā pirms izjukušām sarunām, Padomju Savienība slepenībā saražojusi nāvekļus, kuŗus tagad sistēmatiski detonē ,pie kam kāpinot to iznīcināšanas spēku. Allaž cauri krizdama AN pilnsapulcēs ar savām atbruņošanās propozīcijām, kas nav reālas jau aiz tā iemesla vien, ka Padomju Savienība neļaujas un nekad neļausies starptautiskai kontrolei, tā tagad izraudzījusi jaunu veidu brīvās pasaules terrorizēšanai. Ignorēdama vai noraidīdama visus protestus, to skaitā arī tādus, kas rakstīti ar neitrālo valstu lūdzēju roku, Padomju Savienība turpina stūrgalvīgi iesāktu noziedznieka ceļu, nerēķinādamās pat ar to, ka šie izmēģinājumi var apdraudēt arī pašu iedzīvotājus - krievus. Kā jau tas parasts, šiem dabā risinātiem draudiem, piebiedrojas arī histēriskais noskaņojums komūnistu partijas kongresā, kur šī draudu atmosfaira laužas laukā arī no runātāju mutēm. Sakarsētais gaiss turpina sabiezēt. Vai tā aizsegā tuvosies komūnisma uzvaras ēra, kādu sarkanie balamutes iecerējuši pēc 20 gadiem? Vai aiz šīs noziedzīgās rīcības pasaules izplatījumā nav saskatāma kāda iekšēja kaite pašu mājās, kas liek kliegt, draudēt un gausties? Tikai nelga un neziņa var apgalvot, ka paradīzē, kuŗu sāka celt 1917. gadā, būtu notikusi kāda radikāla mainīšanās uz labo pusi. Diemžēl, tūkstoši rietumu tūristi, atgriezdamies no Padomju Savienības, dažkārt pārved pretējus iespaidus vienkārši tamdēļ, ka tiem rādīti p a r a u g i, un tā viņi nav guvuši šķērsgriezuma ainu par faktisko stāvokli padomju zemē un tautā. Sarkanajai aristokratijai un privilēģēto šķirai — komūnistu partijas biedriem ir sava dzīve, kas atšķiŗas no tās, kādā nīkst krievu tauta, kuŗai nav nedz savu domu, nedz gribas, nedz brīvības. Pretim komūnistu sakurinātam militāram spēkam stāv viņu saimnieciskais vājums, fiziskās dzīves trūkumi un zemais dzīves standarts vienkāršajā tautā. Tie ir fakti, kas pagaidām attur Kremli no krasākas iznīcības iepretim brīvajai pasaulei ,jo varbūtējs atklāts kaŗš smagi sitīs a b a s puses. Bet savu īedabu komūnisms nav atmetis un to nekad nedarīs. Ja ne citādi, tad vismaz turpinot noziedznieka un draudu politiku, kādu tas izvēlējies, gandrīz diendienā pasaules izplatījumā izsviezdams nāves putekļus. Paliek vienīgi jautājums, cik ilgi to izturēs pacietīgie rietumi un kad būs sasniegts šīs pacietības Rubikons?

VĒTRAS MŪS NEATBAIDĪS

Notverts latviešu Kangars

(SPECIĀLZIŅOJUMS LATVIJAI AMERIKĀ)

(LZA) Čeka uzsākusi jaunu kaŗa gājienu, lai pazudinātu tik nevēlamos trimdiniekus, kas savās patvērumu zemēs pauž boļševiku varmācības un to viltības. Šini sakarībā čeka izstrādājusi jaunus paņēmienus un viltības, kā ievilkt savos slazdos vieglprātīgos un nenosvērtākos no pašu trimdinieku organizācijās, izspie- un pildītu čekas uzdevumus.

Daudzus, t. s. dzimtenes apmeklētājus — „tūristus" čekai arī izdevies iesaistīt savā darbā. Katram no šiem savas tautas nodevējiem — Jūdasiem ir savi speciāli uzdevumi, vienam izspiegot trimdiniekus, citam vervēt atgriezties dzimtenē. Galvenais uzdevums tomēr ir mēģināt iekļūt trimdinieku organizācijās, izspiegot to darbību, ar meliem graut ne vien aktīvākos trimdas darbiniekus, bet sniegt patvērumu zemes iestādēm par šiem darbiniekiem melu ziņas, tos visādi denuncēt. Nav arī aizmirstas komūnistu melu lapas ar „Dzimtenes Balss" priekšgalā, kuŗiem jāsniedz raksti par trimdas darbiniekiem, tādā ceļā panākot neuzticību un samulsumu pašu trimdinieku vidū.

Vienu šādu trimdinieku izspiegotāju tagad apcietinājusi un tiesājusi zviedru policija. Apcietināšana Stokholmā notikusi jau septembŗa sākumā, bet zviedru drošības iestādes līdz lietas galīgai noskaidrošanai atturējās sniegt kaut niecīgākās ziņas, jo gadījumā iejaukti bija arī Pad. Savienības sūtniecības Stokholmā daži darbinieki.

Mums ziņo, ka apcietinātais Zviedrijā ieradies kopā ar citiem bēgļiem 1944. gadā. Pēc tautības latvietis, 44 gadus vecs. Ar laiku atradis darbu Stokholmas galvenā pastā, kur sabijis līdz apcietināšanas brīdim. Bijis biedrs kādā latviešu trimdas pilsoniskā politiskā partijā. Bieži viņa dzīvoklī notikušas šīs partijas sēdes, tāpēc par trimdinieku politisko partiju darbību viņam bijusi iespēja ievākt labu informāciju. Kā politiskās partijas darbinieks, viņš gandrīz vai visos kongresos un dažādās trimdinieku sanāksmēs bijis neiztrūkstoši klāt, un sevišķi cītīgi fotografējis ne vien sanāksmju galvenos vadītājus, bet arī citus, pēc kam kādā zviedru foto laboratorijā uzņēmumus palielinājis, lai uzņemto sejas būtu labāk saskatāmas.

Apcietināšanas brīdī zviedru politiskās policijas darbinieki pie viņa atraduši sarakstu ar vairāk kā 40 latviešu vārdiem ne vien no Zviedrijas, bet arī citām zemēm, kur atzīmēts, kā tie kalpojot amerikāņu slepenam dienestam, un daudzas kompromitējošas ziņas. Apcietināšanas sākumā viņš simulējis it kā būtu nenormāls.

Izmeklēšana ieilga vairāk kā mēnesi, jo atrastos norakstus un sarakstu zviedru drošības iestādēm nācās likt pārtulkot. Tiesā noskaidrojās, ka savus ziņojumus viņš sniedzis Padomju Savienības sūtniecības darbiniekiem Stokholmā. Ķengu ziņas par trimdiniekiem apcietinātais sūtījis arī komūnistu propagandas lapai „Dzimtenes Balss", kas redzams no viņa dzīvoklī atrastajiem norakstiem. Ir pielaižams, ka notiesātā darbība nav bijusi vienīgi trimdinieku izspiegošana, bet tas sniedzis ziņas arī par pašu Zviedriju, jo bieži izdarījis uzņēmumus krastu šērās, kur fotografēšana noliegta, bet atklātībai tas tiek noklusēts. Pēdējā versija visticamāka tāpēc, ka jau agrākos gados Padomju Savienības atašeji Stokholmā gandrīz ar varu lauzās trimdinieku dzīvokļos, bet policija sūdzībām nepiegrieza nekādu vērību.

Darba vietas tautieši zina stāstīt, ka nodevējs bijis otrreiz precējies, bet ar sievu dzīvojis šķirti. Bijis arī nelabojams alkoholiķis. Pirms apm. gada ieguvis Zviedrijas pavalstniecību.

Papildus mums ziņo, ka Latvijas neatkarības laikā vainīgais vairākus gadus bijis kāda liela latviešu laikraksta līdzstrādnieks.

Apcietinātais latvietis pagaidām nav notiesāts, bet pēc likuma paredzēts, ka par nodarījumu viņam draud sods līdz 2 gadi pārmācības namā. Apcietināšana notikusi jau septembŗa sākumā, pēc izmeklēšanas tiesa atradusi par nepieciešamu vainīgo paturēt apcietinājumā līdz iztiesāšanas dienai.

Apcietinātais Latvijas neatkarības laikā dzīvojis Rīgā. Beidzis vidusskolu. Latvijas armijā dienējis intendantūras daļā kā mantzinis. Otrā pasaules kaŗa iesaukts kaŗa dienestā. Trimdā — Zviedrijā viņš ārkārtīgi centies iekļūt dažādās bēgļu organizācijās. Visur un vienmēr uzsvēris, ka ir pārliecināts antikomūnists. Bieži nācis ar atklājumiem par dažiem bēgļiem, it kā tie būtu komūnistu aģenti. Vairākus gadus pildījis kādas latviešu politiskās partijas sekretāra pienākumus. Nereti viņš savā dzīvoklī rīkojis dažiem ielūgtiem latviešiem uzņemšanas maltītes, kas pārsniegušas viņa darba ienākumus. Tās, cik tagad noprotams, rīkotas ar visiem saprotamiem līdzekļiem un nolūkiem. Apcietinātā dzīvoklī atrasts skaņu lentes aparāts. Rīkoto mielastu laikā sarunas, droši, uzņemtas skaņu lentē. Vainīgais agrāk redzēts sastopamies ar Pad. Savienības Stokholmā sūtniecības repatriantu, tūristu un kino izrāžu rīkotāju latviešu „atašejiem", no kuŗiem viens jau daudzus mēnešus pazudis no Stokholmas.

Tiesas sēde notiks pie slēgtām durvīm, un šis ir pirmais gadījums Zviedrijā, kad attiecīgas drošības iestādes pie atbildības sauc kādu personu par trimdinieku izspiegošanu.

SUPERBUMBAS NOSLĒPUMS

SKANDINĀVU ZINĀTNIEKI PADOMJU 30. OKTOBŖA SUPERBUMBAS SPRĀDZIENU UZSKATA PAR VISMAZ DIVREIZ LIELĀKU NEKĀ AMERIKĀŅI, KAS PAREĢO, KA ĪSTAIS 50 MEGATONU BUMBAS MĒĢINĀJUMS VĒL TIKAI NĀKS.

Šā gada 30. oktobrī Novaja Zemļā apkārtnē, 12.000 pēdu augstumā Padomju Savienība izmēģināja pēc skaita divdesmit sešo un līdz šim spēcīgāko atombumbu, kāda līdz šim izspridzināta. Tāpat kā padomju superbumbas sprādziens pirms nedēļas, ko sākumā rēķināja uz 30—50 megatoniem, bet amerikāņi vēlāk izkalkulēja uz 25, arī 30. oktobŗa sprādziens radījis plašas pretrunas, un paies vismaz vēl vairāk dienu līdz būs puslīdz skaidri zināms krievu pēdējās bumbas spēks.

Pirmā informācija par jaunāko padomju mēģinājumu pienāca no Upsalas un Helsinkiem, ziņojot, ka Novaja Zemļā tuvumā izmēģināta bumba, kas noteikti lielāka par 50 megatoniem, var būt pat 75, un nav izslēdzams, ka krievi riskējuši ar Chruščeva piedraudēto 100 megatonu sprādzienu.

Sav. Valstu zinātnieki uz somu un zviedru skaitļiem skatās visai skeptiski, aizrādot, ka pašreiz gan vēl nepilnīgā informācija liek vairāk domāt par apmēram 35 megatonu lielu sprādzienu, kas arī būtu līdz šim varenākais. Paļaujoties uz savu 35 megatonu kalkulāciju, amerikāņu zinātnieki tālāk paskaidro, ka tas, kaut arī jau pienākušas mēneša beigas, kad Chruščevs solījās pārtraukt 1. septembrī iesākto sēriju, mēģinājumu izbeigšanu var vēl nenozīmēt un, ka Padomju Savienība, kā parasti ignorējot pasaules domu, var izmēģināt vēl kādu bumbu, kuŗas sprādziena spēks arī līdzinātos 50 megatoniem, resp. 50 milj. to dinamita.

Padomju Savienības 30. oktobŗa mēģinājumam sekoja vispārēja protestu vētra visā pasaulē, bet tad sprādziens jau bija noticis un radioaktīvitāte jau atradās ceļā — uz Kluso okeānu un Ziemeļameriku. Sav. Valstu atomenerģijas komisija paskaidro, ka 35 megatonu eksplozija, relatīvi nelielā — 12.000 pēdu — augstumā, ievērojamu radioaktīvitātes tiesu atstās pašiem krieviem, bet savu daļu jau tuvākās dienās un nākamā gada pavasarī dabūs arī Ziemeļamerika.

Acumirklī visasāk pret Padomju Savienības mēģinājumiem turpina protestēt Kanada un Sav. Valstis. Runājot Otavā, ārlietu ministrs Grīns uzsvēra, ka padomju valdības nepiedodami neatbildīgā rīcība var spiest mainīt visu Kanadas politiku pret Pad. Savienību. Grīns deklarēja, ka tagad pienācis pēdējais laiks visām pasaules valstīm pieņemt lēmumu, ka nevienai nācijai nav tiesību saindēt gaisu, kam jākalpo citiem.

Baltais nams Vašingtonā, sekojot 30. oktobŗa sprādzienam, paskaidroja, ka padomju mēģinājumam nav nekādas militāras vai zinātniskas vērtības, ka tas izdarīts vienīgi ar nolūku iebaidīt pasauli, iebaidīt pasaules iedzīvotājus tik tālu, ka tie piekāptos katrai komūnistu prasībai. Bet šoreiz Baltais nams neapmierinājās vienīgi ar protestiem. „Sav. Valstu atomarsenāls," sacīts Vašingtonas ziņojumā, „ir kvalitātīvi pārāks par jebkuŗu citu valsti. Sav. Valstu rīcībā atrodas pietiekami daudz ieroču, lai iznīcinātu jebkuŗu nāciju, kas sāktu atomkaŗu. Mums nav ne mazākās vēlēšanās šos ieročus kādreiz lietot. Mēs esam gatavi šodien kā vienmēr parakstīt Ženēvā proponēto līgumu atomieroču mēģinājumu pārtraukšanai. Mēs esam gatavi kā vienmēr sākt sarunas par vispārēju atbruņošanos. Bet līdz tam mēs spersim visus nepieciešamos soļus, lai pasargātu drošību mūsu valstij un visiem tiem, kas paļaujas uz mums."

VAI DRAUDS SOMIJAI?

Izmantojot Somijas prezidenta Kekkonena prombūtni — pēc vizītēm Sav. Valstīs un Kanadā pēdējais pašreiz atpūšas Havaju salās —, Padomju Savienība uzaicinājusi Somiju uzsākt sarunas par kopīgu abu valstu robežu aizsardzību, kas būtu vērsta pret eventuālu agresiju no Rietumvācijas un tās sabiedrotiem. Citiem vārdiem, Padomju Savienība tagad mēģina atvilināt Somiju no neitrālo grupas un iesaistīt komūnistu blokā. 1948. g. Somija un Padomju Savienība parakstīja draudzības un savstarpējas palīdzības līgumu. Līgumā, starp citu, paredzēts, ka abas valstis uzsāk nekavējošas sarunas, tiklīdz noskaidrojies, ka draud uzbrukums no Rietumvācijas vai tās sabiedrotiem. Somu diplomāti krievu prasības pēc nekavējošām aizsardzības sarunām izskaidro ar Chruščeva centieniem pierādīt, ka pasaule atrodas jauna kaŗa priekšvakarā.

ARDIEVAS STAĻINAM

Chruščevs izsūta trimdā agrākā Padomju Savienības diktātora mirstīgās atliekas.

Chruščeva sāktā destaļinizācijas kampaņa 20. partijas kongresā 1956. gadā vainagojās panākumiem šā gada oktobŗa noslēgumā, kad 22. kongress vienbalsīgi nolēma, ka Ļeņins ir daudz par labu un cēlu, lai gulētu blakus tādam varmākam un nelietim, kāds bijis Staļins. Rezultātā pēdējā stikla zārks tiks izvākts — un domājams, ka tas jau noticis — no Mauzoleja Sarkanā laukumā, moskavitu un tūristu apbrīnai atstājot vienīgi Ļeņinu. Acīmredzot, Chruščevs saprot, ka, ja no vienas puses viņam izdevies likvidēt Staļinu, no otras, ar Ļeņinu viņam jāmācās sadzīvot mierā.

Staļina mirstīgo atlieku izsūtīšanu trimdā, pēc veselas degradējošu runu rindas 22. kongresā, pieprasīja Ukrainas komūnistu partijas vadītājs Podgornijs, un šādu prasību publiski atbalstīja pat Staļina dzimtās republikas ministru prezidents! Kad 7. novembrī komūnistu varas vīri Maskavas sarkanā laukumā pieņems boļševiku revolūcijas atceres dienas parādi, Staļins jau būs Sibirijā.

VĒLMES UN IEROSINĀJUMI SKOLU DARBĀ

ALA's Kultūras biroja Izglītības sekcijas un skolu darbinieku sēdē, Ņujorkā, sēdes vadītājs Dr. P. Norvilis norādīja, ka latviešu mācības vajadzētu noorganizēt pat tādās vietās, kur ir tikai daži skolēni.

Radās ierosinājums par izglītības sekcijas pārkārtojumu, radot skolu valdi ar vairāk locekļiem, kas pārstāvētu lielākus latviešu centrus ASV. Locekļu skaits varētu būt 5-7, kas uzdevumus savā starpā sadalītu. Pret projektu sēdes dalībniekiem nebija iebildumu. Projekta izstrādāšanai ievēlēja komisiju, kur ieiet Izglītības sekcijas vadītājs M. Celms, literātūrvēsturnieks J. Bičolis un skolotājs A. Liepkalns.

ALA's 10. kongress ierosināja latviešu centros dibināt audzināšanas padomes skolu darbību saskaņošanai un skolu uzturēšanai. Bostonā līdzīgas padomes jau darbojas ar labiem panākumiem. Literātūrvēsturnieks J. Bičolis uzņēmās sastādīt latviešu literātūras chrestomātiju, lai līdz nākamam mācības gadam to varētu iepiest.

Grāmatu vērtēšanas komisijai iesūtīts ap 20 ludziņu, bet tām ir trūkumi: maz darbības, valoda neatbilst bērnu psīchei, idejiski visas gandrīz vienādas, bez orģinālitātes. Sēdē vienojās ludziņu krājuma izdošanu pašreiz atlikt, norādot skolām uz darbiem, kas jau publicēti.

Valodnieks J. Zariņš ierosinājis sagatavot Latviešu valodas rokas grāmatu, ko izdos Kultūras birojs. Sadarbojoties dažiem Ņujorkas skolotājiem ar vēsturniekiem, radies manuskripts Latvijas vēsturei, ko papildinot un rediģējot, būtu iespējams radīt mācības grāmatu skolu vajadzībām, ko varētu izdot Kultūras birojs.

Atzina, ka vēlams sarīkot skolotāju konferences. Austrumu krastā konferenci šogad organizēs Bostona.

Svarīga ir jaunu skolotāju sagatavošana, lai skolas nepaliktu bez skolotājiem, kad vecie audzinātāji pārtrauc darbību. Šādi sagatavošanas kursi bijuši Ņujorkā, Bostonā un Kanadā. Tie devuši audzinātājus, ar labām sekmēm palīdzot skolu darbā. Turpmāk šim darbam jāpievērš lielāka uzmanība.

18. novembŗa akts-Lāčplēšu godināšana - DZIESMU SVĒTKU ATSKAŅAS HAMILTONĀ

SESTDIEN, Š. G. 18. NOVEMBRĪ, PLKST. 5.00 P. P.

LATVIJA

Nr. 87. TREŠDIEN, 1961. GADA 1. NOVEMBRĪ

Abonēšanas maksa ASV un Kanadā: par mēn. $ 1.50; 3 mēn. $ 4.50; 6 mēn. $ 8.50; par gadu $ 16.00.
Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $ 1.60; tekstā $ 3.20 — $ 6.40 par vienu collas slejas telpu.

Redakcija patur tiesības manuskriptus saīsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka.
Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas var neatbilst redakcijas viedoklim.

Draugi grib mūs asimilēt,
Ienaidnieki grib mūs iznīcināt,
Bet mēs gribam palikt latvieši.
Archibīskaps T. GRINBERGS.

KANADĀ

TORONTO

● Gaujas gaidu vienības Mārtiņu vakarā 5. novembrī, plkst. 5 p. p., Sv. Andreja baznīcas telpās uzvedīs aktiera H. Miķelsona iestudētās Apkūlības lauku sētā. Tekstu uzvedumam no tautas dainām sakopojusi vad. Silvija Ozola. Pēc uzveduma būs rotaļas un dejas, varēs nogaršot Mārtiņu vakara paēdienus un dažādus atspirdzinājumus Mārtiņu tirgū. Ieeja pret labprātīgiem ziedojumiem. Latviskākais budeļu tērps saņemšot arī godalgu. Mārtiņu vakara rīkošana Gaujas gaidām izveidojusies jau par tradiciju, tā jau turpinās 8 gadus. Rīkotājas ieskata, ka tieši jaunākai paaudzei nepieciešams piesavināties mūsu tautas jau no seniem laikiem izkoptās tradicijas. Viena no tām ir arī Mārtiņu vakara izdarības.

● Sv. Jāņa dr. dāmu komitejas rīkotā modes skate notiks ceturtdien, 2. novembrī, plkst. 7.30 vakarā, Trīsvienības baznīcas sanāksmju telpās.

● Dziesmu svētku rīcības komitejas pēdējā sēdē pieņēma $250.- rēķinu par dz. svētkos notikušo izstāžu un tirdziņu darbu apdrošinājumiem. A. Jankovskis informēja par skaņu plašu izgatavošanas iespējamiem izdevumiem. No dziesmu svētku sarīkojumos uzņemtām skaņu lentēm RCA Victor firma apņemas pagatavot 500 plates à $1.15, bet Dainas studija to pašu skaitu (ar vākiem) à $1.50. Par dziesmu svētku teātra izdevumiem referēja teātra techn. komisijas pr-dis A. Butāns un rež. E. Kalniņa - Znotiņa. Tā kā Sv. Jāņa draudze par atsevišķiem teātra mēģinājumiem atvēlētām telpām draudzes namā neprasīja samaksu, rīcības komiteja atvēlēja [illegible] dolāru [illegible]. Nākošo paplašināto rīcības komitejas sēdi nolika svētdien, 3. decembrī, plkst. 10.30 pr. p., DV Toronto nod. namā.

● Darba kopas jauniešu Mārtiņu vakars „Čigānu rakete" 3. novembrī, plkst. 8.00 vakarā, Igauņu namā, 958 Broadview Ave. Būs Mārtiņu vakaram īpaši veltīta programma. Rīkotāji vēlētos sagaidīt Mārtiņu bērnus ierodamies budeļu tērpos.

● Darba kopas jaunieši ik trešdienu vakaros DV namā nododas pēdējo 10 gadu sabiedrisko aktuālitāšu pētījumiem.

● Iznācis Latviešu inženieru apvienības ārzemēs izdevuma Techniskais Apskats jūlija - septembra numurs. Žurnāls iznāk ik pa 3 mēnešiem un abonēšanas maksa $3.00 gadā. Žurnāla atbildīgie redaktori — būvinž. K. Ieleja un būvinž. A. Spūrmanis.

● Māc. A. Čops kristījis Ināru Lūsi, Ulža un Margas meitiņu.

● Māc. A. Lūsis salaulājis Kārli Graudiņu un Ilgu Sofiju Russel; Robertu Ozoliņu un Annu Ārgali.

● Austrumu ev. - lut. draudzes bazārs izdevās teicami un loterijas biļetes izpirka dažu stundu laikā. Bija pulcējušies ap 250 ļaužu un baznīcas zāle bija pārpilna. Bazāru rīkoja draudzes dāmu komiteja un tas rīkotājām ienesa $926,49 tīru atlikumu. Dāmas cienāja viesus arī ar kafiju. Darbojās arī keramikas izstrādājumu, grāmatu un tautisko audumu stendi.

BRAMPTONA

● DV Bramptonas nodaļa rīko sestdien, 28. oktobrī, plkst. 7.30 vakarā, Snelgrovā (4 jūdzes uz ziemeļiem no Bramptonas, 10. ceļa malā) nod. gada svētkus. Programmā — svētku akts, saviesīgs vakars. Orķestra deju mūzika. Telpu jautājums un to augstā īres maksa mazajām nodaļām ir smaga problēma. Tā arī DV Bramptonas nodaļa nevar sarīkojumu telpas noīrēt Bramptonā tikai augstās īres maksas dēļ kaut gan citādi sarīkojumu telpas pilsētā būtu vieglāk sasniedzamas. Centros ar lielāku skaitu šie jautājumi atrisinās vieglāk.

HAMILTONA

Gadskārtējā Hamiltonas Latviešu jaunatnes pulciņa „Rota" sarīkojums un Rudens balle šogad notiks 4. novembrī, plkst. 8 vakarā, latviešu iecienītajā „Rainbow Room", King un Sanford ielu stūrī. Pulciņa jaunieši pēdējā laikā cītīgi mācījušies mūsu tautas dejas un sarīkojuma starpbrīdī dos arī pāris priekšnesumu. Vakarā spēlēs iecienītā Valtera kapella. Ballē paredzēti dažādi uzjautrinājumi, pārsteigumi un godalgas.

● Nerimstošs pretkomūnistu cīnītājs Hamiltonā ir R. Kreišmanis. Hamiltonas laikrakstā Spectator ir iespiestas neskaitāmas viņa iesūtītās lasītāju vēstules par komūnistu darbiem.

● Hamiltonas organizācijas rosīgi gatavojas vienam no lielākajiem sarīkojumiem Hamiltonā: HLB kopā ar DV Hamiltonas nodaļu rīko 18. novembra atceres svētkus. Pašreiz jau kārtojas darbi lielo svētku programmas iespiešanai, izsūta goda kartes u.t.t. Rīcības komitejā darbojas HLB un DV Hamiltonas nodaļas valdes locekļi. Komitejas pr-dis ir HLB pr-ks Roberts Kreišmanis.

Rīcības komitejas organizētajā preses konferencē sanāksmes dalībniekus uzrunāja R. Kreišmanis, sniedzot informāciju par paredzēto 18. novembra sarīkojumu, dziesmu svētku atskaņām, kā arī komiteja laikrakstu pārstāvju jautājumiem. Preses konferencē bez vietējās kanadiešu preses pārstāvjiem piedalījās arī komp. I. Sakss, Dr. P. Vasariņš, DV Hamiltonas nod. pr-ks O. Ieviņš u. c.

DV SPORTA KLUBA

treniņi notiek Woodgreen Community telpās (Queen St. E. un Logan), katru trešdienu, no plkst. 9.00—11.00 vakarā. Treniņus vadīs R. Kadiķis un J. Strautnieks. Visi interesenti, it sevišķi jaunatne, ir laipni lūgti apmeklēt šos treniņus.

Vai vecāki gudrāki par bērniem?

Tā jautā kāds franču laikraksts, un arī atbild, uz izdarīto pētījumu pamata: vispār, caurmērā bērni dienā uzdod vecākiem 95 jautājumus, no kuŗiem vecāki pareizi atbild 15, nepareizi 30, un no pārējiem atkratās, teikdami: „To tu vēl nevari saprast . . ."

VALTERA ZIEDIŅA SPIESTUVE
GREENWOOD PRINTERS

Izpilda augstas kvalitates drukas darbus latviešu valodā /Letterpress - Offset/. Mūsu darbus atzinīgi vērtējuši daudz latvieši un organizācijas A. S. V. un Kanadā. Ja Jūsu problēma, kur iespiest drukas darbus, kā piem.: vizītkartes, iesvētību, kāzu, jubileju, organizāciju sarīkojumu un cita veida sarīkojumu ielūgumus, programmas, aploksnes, vēstuļu papīru, katalogus, brošūras, kam kvalitatē jāatbilst šī kontinenta prasībām, lūdzam rakstīt: Greenwood Printers, 218 Greenwood Ave., Toronto 8, Canada. Telefons: 465-8646. Pasūtījumiem no A. S. V. "Air Mail Parcel Post".

Pag. svētdienā „Daugavas Vanagu apgāds", atzīmējot desmit gadu darbību, bija aicinājis kopīgām pārrunām mūsu laikraksta tuvākos līdzstrādniekus. Pēc apgāda vadītāja K. Beraoona uzrunas pie kopīgā azaida galda sanāksmes dalībnieki pavadīja dažas stundas draudzīgās pārrunās. J. Kreiļa uzņ.

KO DZIRDĒSIM 18. NOVEMBRĪ TORONTO?

18. novembra aktā Toronto šogad svētku runu teiks kalpakietis, bij. Studentu rotas un vēlāk bataljona komandieris, pulkvedis Arturs Galindoms no Bostonas, ASV. Šī būs reta izdevība personīgi redzēt un dzirdēt ļoti ievērojamu Latvijas brīvības cīņu dalībnieku un patriotu, kurš sava mūža lielāko daļu un savas izcilās spējas veltījis kalpošanai Latvijai.

Plkv. A. Galindoms dzimis Rīgā, kur guvis pamat- un vidējo izglītību un uzsācis architektūras studijas, Rīgas politechniskā institūtā. Pirmais pasaules karš jauno studentu ierāvis savos virpuļos. Pēc sekmīgas karaskolas beigšanas paaugstināts par virsnieku un piedalījies kaujās. Kad 1918. gadā proklamēja brīvo Latvijas valsti, Arturs Galindoms bija viens no pirmajiem Latvijas armijas brīvprātīgajiem karavīriem.

Slavas apmirdzēta, ir iegājusi vēsturē viena no pirmajām mūsu armijas vienībām — Studentu rota, kas komplektējās tikai no tā laika studējošiem. Šīs vienības komandieris bija Arturs Galindoms. Ar šo vienību mūsu valsts svētku viesis, izcīnot savas cīņas, ir nostaigājis no Ventas līdz Rīgai, parādot drosmi, varonību un dziļu tēvijas mīlestību. Kā rotas un vēlāk, kā bataljona komandieris, A. Galindoms vienmēr izcēlās ar dziļu cilvēcību, pienākuma apziņu, tālredzību un objektivitāti apstākļu vērtēšanā.

Pēc brīvības cīņām A. Galindoms turpināja pārtrauktās studijas Latvijas universitātē un to beidza, iegūstot architekta gradu. Paaugstināts par pulkvedi, vadīja kaŗa ministrijas būvniecības pārvaldi. Ir vairāku monumentālu celtņu Rīgā autors, starp kurām ievērojamākās — Kaŗa muzeja ēka un Armijas ekonomiskais veikals. Apbalvots ar vairākām Latvijas un ārzemju goda zīmēm. 1944. g. devās trimdā, vispirms uz Vāciju, bet vēlāk uz ASV.

Pulkvedis teiks svētku runu arī latviešu skolas aktā.

Izmantosim reto izdevību personīgi dzirdēt izcilā brīvības cīnītāja un patriota domas un mūsu laika vērtējumu.

Valsts svētku akts Toronto notiks 18. novembrī, plkst. 8 vakarā Central Technical School auditorijā, Harbord un Lippincot ielu stūrī.

PAR TAISNĪBU, DAILI, UN VISU CĒLU

Korporācijas Daugaviete Toronto prezidijs. No kreisās: viceseniore Brigita Merca, seniore Ingrida Gulbe, sekretāre Margarieta Rozentāle. J. Kreiļa uzņēmums

Studenšu korporācijai Daugaviete 40 gadu

Sestā novembrī paies 40 gadi, kopš dibināta vecākā studenšu korporācija Daugaviete. So dienu svinīgi atzīmēs daugavietes visā pasaulē un, kuŗa vien varēs, brauks uz svinībām Čikagā, kur pašreiz atrodas Daugavietes globālais prezidijs. Tēlnieks Hugo Mercs svētkiem ozolā veido jaunu vapeni, ko korporācijai dāvina daugaviešu dzīves biedri. Šajā svinīgajā dienā, kas vienos daugavietes no divām paaudzēm būs garā klāt arī tās, kas palika Latvijā, tās, kas ir izsūtītas vergu gaitās Sibirijā, un tās, kas ir aizgājušas aizsaulē.

Palūkojoties gandrīz ikkuŗā no šīm sanāksmēm, mēs redzētu, ka vairākums pieder jaunākiem gadu gājumiem. No pašreizējām 435 locekļēm 233 ir iestājušās pēdējo piecu gadu laikā: Daugaviete svešumā ir augusi daudz straujāk kā Latvijā. Toronto grupā no 26 locekļēm 17 ir pievienojušās šeit. Ir globālais prezidijs Čikagā, ir grupu prezidiji citās pilsētās izaudzināti trimdā. Globālā prezidija seniore pašreiz ir I. Norgello, viceseniore: I. Pūce, sekretāre Z. Krolla, audzinātaja ir M. Rumpetere. Toronto grupas seniore ir I. Gulbe, viceseniore B. Merca, sekretāre M. Rozenberga. Audzinātāja Toronto grupā ir R. Pērkone.

Tad nu negribot rodas jautājums: kas ir mainījies Daugavietes dzīvē, vai viss ir tāpat kā bija Latvijā?

Daugavietes mērķis ir pulcināt nacionāli latviski domājošas studentes un palīdzēt tām dzīvot saskaņā ar devīzēm: „Par taisnību, daili un visu cēlu," Pars pro toto" — viena par visām un „Patientia vincit omnia" — Pacietība uzvar visu.

Ja tās latviešu studentes, kas pirms 40 gadiem dibināja korporāciju Daugaviete, varētu apciemot sanāksmes šeit, viņas justos kā savās mājās. Ne tikai tādēļ, ka viņas redzētu, ka Latvijā izvēlētie mērķi ir tikpat lielā cieņā, bet daudz kas viņām atgādinātu viņu pašu jaunību. Daudzējādā ziņā jaunās daugavietes tāpat kā dibinātājas ir jaunu taku minējas. Abām vairāk kā vidējai paaudzei ir bijis jācīnās par iespēju studēt, par korporācijas nostiprināšanu un par latviskuma saglabāšanu. Cīņa pret angļu valodas vārdu lietošanu sarunās viņām droši vien atgādinātu cīņu pret vācu un krievu valodu vārdu lietošanu viņu jaunības laikā.

Vienā ziņā dibinātājām bija vieglāk: viņas dzīvoja savā zemē, visas kopā. Daugavietes tagad ir izkaisītas pa visu pasauli. Tā kā mēs dzīvojam citas tautas vidū, Latvijā izraudzītajiem mērķiem pievienojas vēl viens: saglabāt studējošās latvietes latviešu sabiedrībai. Tagad vēl vairāk kā Latvijā ir svarīgi dot tām iespēju atrast draugus un domu biedrus savas tautas vidū, palīdzēt tām saglabāt un kopt latviešu valodu un latviskos tikumus.

Vienā ziņā jaunajām daugavietēm ir vieglāk: vairs nav jācīnās pret neizpratni un aizspriedumiem mūsu pašu tautas vidū. Korporācija Daugaviete ir uz stingriem pamatiem: daudzas daugavietes aktīvi strādājot gan akadēmiskā, gan sabiedriskā laukā, ir parādījušas ar saviem darbiem, ka korporācijas devīzes nav tikai tukši vārdi. Daugavietes violēti zaļi zelta krāsas ir cieņā un korporācijas locekļu dubultošanās piecu gadu laikā rāda, ka tagadējā studējošā latviešu jaunatne apzinās, ka Daugavietes mūžīgie ideāli un vienības gars nezūd aizejot gadiem, nezūd aizejot svešumā. Lai gan mūsu jaunatnei ir daudzas iespējas iestāties vietējās studenšu apvienībās, latviešu jaunatne meklē latvisko akadēmisko sabiedrību. Tā ir zīme, ka Daugavietes dibinātājas var ar mierīgu prātu raudzīties nākotnē: Korporācija Daugaviete turpinās augt uz vecajiem, drošajiem pamatiem, Daugaviete ir un būs viena no visstiprākām latviskām akadēmiskām saimēm brīvajā pasaulē.

IESPAIDI KONSERVĀTĪVO SANĀKSMĒ

MŪSU PĀRSTĀVJA VĒROJUMI ONTARIO KONSERVĀTĪVO PARTIJAS SANĀKSMĒ NO 23. LĪDZ 25. OKTOBRIM, TORONTO

Pagājušās nedēļas sākumā Toronto bija pulcējušies 1780 Ontario progresīvi-konservātīvās partijas delegāti no visām Kanadas lielākās provinces malām. Plašās sanāksmes galvenais iemesls bija izraudzīt jaunu partijas līderi, kas automatiski kļūst arī par Ontario ministru prezidentu, jo konservātīvo partija šinī provincē ir pie varas jau 18 gadu. Līdzšinējais partijas līderis un 12 gadu pēc kārtas ministru prezidens Leslijs Frosts nesen pieteica savu atkāpšanos.

Blakus jaunā līdeŗa izraudzīšanai, saprotams, tika plaši apspriestas arī partijas turpmākās darbības līnijas un stratēģija. Apspriede vilkās trīs dienas un savu kulmināciju sasniedza 25. oktobra vakarā, kad pēc 6 balsojumiem ar visai ievērojamu vairākumu par partijas līderi un reizē ar to par nākamo ministru prezidentu tika ievēlēts 44 gadus vecais Londonas, Ont. tiesībnieks John P. Robarts. Viens pēc otra 6 balsošanas gājienos atkrita pārējie seši kandidāti.

Jaunais partijas līderis ir vienkāršas dabas, sirsnīgs, simpatisks cilvēks, nosvērts, bet mazliet atturīgs savos slēdzienos. Pēc studiju beigšanas tiesībnieka praksi uzsācis tikai ar 125 dolariem kabatā, pārvietojoties vecā automašīnā. Tas liek secināt, ka jaunais partijas līderis ir ne tikai konservātīvs, bet arī progresīvs cilvēks. Viņš ir darbojies vietējā pašvaldībā Londonā un no turienes ievēlēts Ontario parlamentā. Pēdējā laikā ieņēmis provinces izglītības ministra posteni.

Par sanāksmes norisi tika sniegta plaša informācija vietējā presē, radio un televīzijā, tāpēc pie tās nekavēsimies. Vērojot lielās sanāksmes norisi visas trīs dienas, palika noteikts iespaids, ka progresīvi-konservātīvo partija, kas pašlaik ir pie varas ne tikai šinī provincē, bet arī Otavā, ir spēcīga un vitāla politiska vienība. Partijas turpmākā politiskā platforma gan tika izdebatēta slēgtās politiskās komisijas sēdēs, bet no sarunām ar vadošiem delegātiem varēja spriest, ka partijas vairākums ļoti apsveiktu plašu likumu reformu jaunā līdeŗa vadībā. Tas it sevišķi atspoguļojās līdeŗa amata kandidātu programmas runās.

Provinces finanču ministrs J. Allans uzsvēra, ka turpmāk jāgādā par plašākām darba iespējām provincē, kas ievērojami pakalpos bezdarba novēršanai, jābūvē vairāk skolu, slimnīcu un lielceļu, jāmeklē jauna pieeja lauksaimnieku vajadzību apmierināšanai. Bij. parlamenta spīkers A. Dovners uzsvēra, ka tikko ievestais pārdošanas nodoklis (sales tax) nav labi pārdomāts, un tā turpmākā pielietošanā jāizdara manāmi grozījumi. Veselības ministrs Dr. M. Dymonds proponēja obligātā pensiju plāna ievešanu, kuŗā piedalītos katrs strādājošais. Tāpat izteica vēlēšanos redzēt jaunu ekonomisko plānu, kuŗā būtu ietverta rūpniecība, lauksaimniecība un visa strādniecība aktīvā līdzdalībā. Šinī pārtikušajā provincē neviens nedrīkstētu iet gulēt izsalcis bezdarba dēļ, vai palikt bez mediciniskās palīdzības kādu nesociālu ierobežojumu dēļ. Dabas bagātību min. R. Macaulays usvēra, ka turpmāk partijai nevajadzētu nostāties uz šauras klašu platformas. Valdība jāved tuvāk tautai un tauta tuvāk valdībai. Mēs dzīvojam kritiskā laikā, kad jācīnās par cilvēku noskaņojuma veidošanu. Provinces galvenais prokurors Kelso Roberts kritizēja pastāvošos archaiskos alkoholisko dzērienu lietošanas likumus un proponēja to grozīšanu. Reformēšanas institūciju (cietumu) ministrs G. Wardrappe ierosināja Ontario Ziemeļrietumu apgabalu, kas bagāti ar izrakteņiem, mežiem, ezeriem un upēm, tālāku attīstīšanu un izmantošanu, kas nāktu par svētību provincei un visai Kanadai. Tāpat uzsvēra pareizas jaunatnes audzināšanas lielo nozīmi, kas labvēlīgi atbalsotos tālā nākotnē.

Lielo sanāksmi, kas reizēm, kopā ar viesiem, pieauga līdz 5000 galvām, uzrunāja arī Kanadas ministru prezidents J. Dīfenbēkers. Īsumā pieskaŗoties partijas politikas turpmākiem mērķiem, ministru prezidents ieteica ar paļāvību lūkoties Kanadas nākotnē. Jāsaka, ka viņš ir iespaidīga personība, un ar savu nosvērto, skarbos politiskos vējos rūdīto stāju atstāj suģestējošu iespaidu. Mums, latviešiem, viņš ir kļuvis arī simpatisks ar atklāto iestāšanos par Baltijas tautām Apvienotajās Nācijās un Kanadas politiskajā arēnā.

Mums, eiropiešiem, šinī prominentajā politiskajā sanāksmē daudz kas varēja likties neparasts, pat jocīgs. Vispirms jau pati sanāksmes pilnsapulce bija tikai runāšanas un demonstrēšanas forums. Lēmumi un speciālas fineses tika veidotas komisijās, kas darbojās plašākas publikas acu neredzētas un nedzirdētas. Visus lielākos notikumus pavadīja skaļas demonstrācijas ar skanīgiem saukļiem, košiem plakātiem, spalgu mūziku. Pēc katra kandidāta nominēšanas un viņa runas, trokšņaini demonstrēja viņa piekritēji, saucot runas koŗos ,dziedot, spēlējot dažādus instrumentus, vicinot simtiem plakātu. Lauku kandidāta atbalstīšanai pat zālē ieveda treknu govi ar spožu saukli uz muguras. Bija gādāts arī, lai pārbiedētais lopiņš zālē neizdarītu neko nelabu . . . Bija indiāņi krāšņos tērpos, klauni, raibi izģērbušies entuziasti, baloni, saules sargi, grabuļi, stabules un daudz citu lietu, kas eventuāli varētu kalpot uzmanības pievēršanai.

Nevar neatzīmēt faktu, ka šinī sanāksmē bija manāma stipra simpatiju nosliece uz jaunkanadiešu pusi. Jaunkanadiešu pārstāvjiem bija ierādītas goda vietas, to klātbūtni un svaru īpaši savā runā pasvītroja ministrs J. Jeremko. Latviešiem labi pazīstamie parlamenta locekļi Dr. J. Kučerepa un A. Malonijs jau no pašā sākuma atbalstīja J. Robarta kandidātūru, tāpēc nav sagaidāms, ka arī jaunais premjērs būtu mums nelabvēlīgs. Zīmīga sagadīšanās, ka latviešu pārstāvis kā viens no pirmajiem apsveica jauno premjēru jau tūliņ pēc trešā vēlēšanu gājiena, kad iznākums vēl tālu nebija plašāk zināms. Taisnības labad jāpiebilst, ka tā nebija viņa gudrība, bet gan viņa labās ausis, klausoties netālu sēdošā Toronto metro šefa F. Gardiņera vērtējumos. Pēdējais, šķiet, pavisam neapšaubāmi ir izveidojies par konservātīvo partijas politikas „Big daddy".

PATEICĪBA

Izsaku sirsnīgu pateicību māc. J. Prauliņa kungam par dziļi izjustiem atvadu vārdiem un mierinājumu, tāpat visiem, kas piedalījās mana mirušā vīra Kārļa Zīverta izvadīšanā ar krāšņiem ziediem un līdzjutības apliecinājumiem.

Ženija Zīverts.

ĢENERĀLKONSULS
Mr. R. N. BRYSON
Toronto, tel. HO 3-5861.
118 DANFORTH AVE.

KONSULS
VILIS TOMSONS
Tel. RE 8-7798; Montreal, P. Q.
5210 VICTORIA AVE., APT. 16

ALEKSANDRA KĀNBERGA
RAKSTU DARBU BIROJS
65 Ferrier Ave., Toronto,
(pie Danforth & Carlaw)
Tel.: HO 3 2667

I. Andrejsons C. L. U.
41 MUIRCREST DRIVE,
DON MILLS, ONT. — HI 7-4323.
Auto, uguns, garantiju, publiskās atbildības, dzīvības u. c. veida apdrošināšana.

Valsts aizņēmumam Kanadā labi panākumi

Kanadas valsts aizņēmuma zīmes (Canada Savings Bonds) pieprasa aizvien lielākos apmēros.

Pirmajās nedēļās valsts aizņēmuma zīmes pārdotas $42.648.000 vērtībā. Pēc tām ienācis par 3.800 pieprasījumiem vairāk nekā pagājušā gadā. It sevišķi labus panākumus valsts aizdevuma zīmju izplatīšanā devis t. s. krāšanas plāns ar kārtējiem atvilkumiem no darba algas (payroll savings plan), kas šogad, cerams, pārsniegšot 216 milj. dolaru ienākumu valsts kasē.

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

2. novembrī, plkst. 7.30 vakarā Sv. Trīsvienības baznīcas sanāksmju telpās, 619 Sherbourn St., Modes skate.
4. novembrī — Mārtiņu balle — Palace Pier telpās.
5. novembrī — Gaujas gaidu vienības Mārtiņu vakars Sv. Andreja baznīcas zālē
7. novembrī, plkst. 8.00 vakarā, Sv. Andreja baznīcas zālē, TLT rīko populāri zinātnisku referātu ciklu ar diskusijām. 2) Kā saglabāt ilgu mūžu? — referēs Dr. P. Bārdiņš.
10. novembrī — DV Toronto nod. gada svētki.
11. novembrī — DV teātra pirmizrāde „Gatavības apliecība".
11. novembrī — Gleznu izstāde - koncerts Centrālās bibliotēkas telpās, St. George / College.
18. novembrī — Latvijas valsts svētku akts Centrālā technikuma (Harbord un Lippincott ielu stūrī).
22. novembrī, plkst. 8 vakarā — etnisko grupu sarīkojums ar ministru prezidenta J. Dīfenbēkera piedalīšanos, Queen Elizabeth Hall — CNE parkā.
22. novembrī — Martas MacVicar, Kārļa Šūnas un Juŗa Ciruļa dziesmu (J. Poruks, T. Ķeniņš) un āriju vakars Sv. Barnaba baznīcas zālē.
25. novembrī — Vašingtonas teātra viesizrāde.
30. novembrī — tenora V. Salnas koncerts Koncertapvienības sarīkojumā.
2. decembrī — Irmas Kajakas - Ķeniņas Ritmikas un plastikas skolas 10 gadu svētku sarīkojums, Sv. Andreja baznīcas sarīkojumu zālē.
2. decembrī — Toronto Latviešu katoļu vienības tradicionālais Adventa vakars Columbus zālē.
2. dec. — Kaŗa skolas dibināšanas atceres balle, Park Plaza Hotel. Latviešu virsnieku apvienības sarīkojums.
2. decembrī, no plkst. 11.00 rītā līdz 6.00 vakarā Sv. Trīsvienības baznīcas sanāksmju telpās, 619 Sherbourn St., Tradicionālais Ziemsvētku tirdziņš - bazārs.
8. decembrī — TLB dāmu komitejas Balle — Ziemas ieskaņas Ungāru zālē, 245 College St.
8. februārī — Normas Auziņas koncerts, pie klavierēm Pauls Tardifs. Koncertapvienības sarīkojums.
10. februārī — Gaujas gaidu un Rīgas skautu vienības gada svētki Sv. Andreja baznīcas sarīkojumu zālē.
10. februārī — vīru koŗa Viesturs koncerts un balle U.N.F. zālē.

HAMILTONA

Piektdienu vakaros — kabarē, 16 Queen. N.
4. novembrī — H.L.J.P. ROTA — Rudens balle, Rainbow zālē.
18. novembrī — Lāčplēšu un Latvijas valsts dibināšanas dienu atcere un Dziesmu svētku atskaņas.

SV. KATARĪNES

11. novembrī — Daugavas Vanagu nodaļas gada svētki „Restaurant De La Salle — La Salle Napoleon Room", Fairview Mall iepirkšanās centrā, Genevas ielas un Queen Elisabeth krustojumā.

„LATVIJA AMERIKĀ"
PĀRSTĀVIS MONTREĀLĀ
OSKARS TRENČE,
Montreal 9, Que.
1934 St. Germain Blvd.
Tel. RI 7-2268.

GENERĀLKONSULS
Mr. R. N. BRYSON
Toronto, tel. HO 3-5861,
118 DANFORTH AVE.

KONSULS
VILIS TOMSONS
Tel. RE 8-7798; Montreal, P. Q.,
5310 VICTORIA AVE., APT. 18

ALEKSANDRA KĀNBERGA
RAKSTU DARBU BIROJS
65 Perrier Ave., Toronto
(pie Danforth & Carlaw)
Tel.: HO 3 2667

I. Andrejsons C. L. U.
41 MUIRCREST DRIVE,
DON MILLS, ONT. — HI 7-4323.
Auto, ugns, garantiju, publiskās atbildības, dzīvības u. c. veida apdrošināšana.

Valsts aizņēmumam Kanadā labi panākumi

Kanadas valsts aizņēmuma zīmes (Canada Savings Bonds) pieprasa aizvien lielākos apmēros.

Pirmajās nedēļās valsts aizņēmuma zīmes pārdotas $42.648.000 vērtībā. Pēc tām ienākušas par 3.800 pieprasījumiem vairāk nekā pagājušā gadā. It sevišķi labus panākumus valsts aizdevuma zīmju izplatīšanā devis t. s. krāšanas plāns ar kārtējiem atvilkumiem no darba algas (payroll savings plan), kas šogad, cerams, pārsniegšot 216 milj. dolaru ienākumu valsts kasē.

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

2. novembrī, plkst. 7.30 vakarā Sv. Trīsvienības baznīcas sanāksmju telpās, 619 Sherbourn St., Modes skate.
4. novembrī — Mārtiņu balle — Palace Pier telpās.
5. novembrī — Gaujas gaidu vienības Mārtiņu vakars Sv. Andreja baznīcas zālē.
7. novembrī, plkst. 8.00 vakarā, Sv. Andreja baznīcas zālē, TLT rīko populāri zinātnisku referātu ciklu ar diskusijām. 2) Kā saglabāt ilgu mūžu? — referēs Dr. P. Bārdiņš.
10. novembrī — DV Toronto nod. gada svētki.
11. novembrī — DV teātra pirmizrāde „Gatavības apliecība".
11. novembrī — Gleznu izstāde - koncerts Centrālās bibliotēkas telpās, St. George / College.
11. novembrī — Latvijas valsts svētku akts Centrālā technikumā (Harbord un Lippincott ielu stūrī).
22. novembrī; plkst. 8 vakarā — etnisko grupu sarīkojums ar ministru prezidenta J. Difenbēkera piedalīšanos, Queen Elizabeth Hall — CNE parkā.
25. novembrī — Marijas MacVicar, Kārļa Šūnas un Jura Cīruļa dziesmu (J. Poruks, T. Ķeniņš) un āriju vakars Sv. Barnabas baznīcas zālē.
25. novembrī — Vašingtonas teātra viesizrāde.
30. novembrī — tenora V. Salnas koncerts Koncertapvienības sarīkojumā.
2. decembrī — Irmas Kajakas - Ķeniņas Ritmikas un plastikas skolas 10 gadu svētku sarīkojums, Sv. Andreja baznīcas sarīkojumu zālē.
2. decembrī — Toronto Latviešu katoļu vienības tradicionālais Adventa vakars Columbus zālē.
2. dec. — Kaŗa skolas dibināšanas atceres balle, Park Plaza Hotel. Latviešu virsnieku apvienības sarīkojums.
2. decembrī, no plkst. 11.00 rītā līdz 6.00 vakarā Sv. Trīsvienības baznīcas sanāksmju telpās, 619 Sherbourn St., Tradicionālais Ziemsvētku tirdziņš - bazārs.
8. decembrī — TLB dāmu komitejas Balle — Ziemas ieskaņas Ungāru zālē, 245 College St.
3. februārī — Normas Auziņas koncerts, pie klavierēm Pauls Tardifs. Koncertapvienības sarīkojums.
10. februārī — Gaujas gaidu un Rīgas skautu vienības gada svētki Sv. Andreja baznīcas sarīkojumu zālē.
10. februārī — vīru koŗa Viesturs koncerts un balle U.N.F. zālē.

HAMILTONA

Piektdienu vakaros — kabarē, 16 Queen. N.
4. novembrī — H.L.J.P. ROTA — Rudens balle, Rainbow zālē.
18. novembrī — Lāčplēšu un Latvijas valsts dibināšanas dienu atcere un Dziesmu svētku atskaņas.

SV. KATARĪNES

11. novembrī — Daugavas Vanagu nodaļas gada svētki „Restaurant De La Salle — La Salle Napoleon Room", Fairview Mall iepirkšanās centrā, Genevas ielas un Queen Elisabeth krustojumā.

„LATVIJA AMERIKĀ" PĀRSTĀVIS MONTREĀLĀ
OSKARS TRENCE,
Montreal 9, Que.
1934 St. Germain Blvd.,
Tel. RI 7-2268.

TAUTIEŠI, IZMANTOJIET PĒDĒJO IZDEVĪBU, IEPRIECINOT SAVUS PIEDERĪGOS, RADUS UN DRAUGUS
ZIEMSVĒTKOS
Nosūtiet dāvanu saiņus ar DV grāmatnīcas starpniecību. Pieprasiet cenrāžus nekavējoties, jo ir beidzamais laiks nosūtīt, lai vēl saņemtu pirms svētkiem. Tuvākai informācijai zvaniet — EM 8-0792, vai arī rakstiet
DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNĪCAI,
123 HURON ST., TORONTO, 2-B, ONTARIO.

LABI NODOMI KULTŪRAS DZĪVĒ

Amerikas latviešu apvienības Kultūras biroja sēdē Ņujorkā, mūzikas sekcijas vadītājs prof. A. Šturms ziņoja, ka izdos notis solo dziesmām. To sakārtošana un citi priekšdarbi ilguši 2 gadus, tagad materiāli nodoti iespiešanai A. Kalnājam Čikagā, kas dziesmas solījis izdot decembrī. Krājumā sakārtotas solo dziesmas pēc komponistu izvēles, bet šis krājums reprezentē visus latviešu komponistus. Paredzami vēl divi līdzīgi izdevumi.

Pirmajā krājumā izdos 30 solo dziesmas: 4 J. Vītola, 4 A. Kalniņa, 3 E. Dārziņa, 3 J. Zālīša, 3 J. Mediņa, 3 J. Pavasara, 3 H. Berino, 3 E. Šēnfelda un 4 T. Ķeniņa dziesmas. Dažas no šīm dziesmām izdos pirmo reizi. Izdevuma cena $7,50, lielums apm. 150 lappuses. Vēl šogad paredzams izdot bērnu koŗa dziesmas, pēc kuŗām liela vajadzība. Tās pārfotografēs pēc Latvijas patstāvības laikā izdotā krājuma. Šim izdevumam Indiānapoles dziesmu svētku komiteja atvēlējusi 800 dolaru. Dziesmu izvēlē sadarbosies ar skolu pārstāvjiem.

Ir apstiprinājušās ziņas, ka dziesmu svētkos Klīvlendā nav paredzēts jaundarbu koncerts, bet tā vietā rīkos J. Vītola atceres koncertu. Prof. A. Šturms nosūtījis vēstuli rīcības komitejai, kurā ieteic rīkot jaundarbu un J. Vītola koncertus, jo apmeklētāji paredzami abiem koncertiem. Dziesmu svētki ierosina komponistus radīt jaunas dziesmas, tāpēc būtu jāizsludina jauns konkurss līdz 1963. g. 1. janvārim, jo līdzšinējā konkursa termiņš jau pagājis, nedodot komponistiem pietiekamu laiku savu darbu izstrādāšanai. Kultūras birojs šādu priekšlikumu atbalsta.

Tēlotājās mākslās domāts rīkot skati par tiem darbiem, kas radušies pēdējā gadā, kā arī vākt diapozitīvus no izstādītiem darbiem. Tas darīts arī Kanadā, kur Toronto dziesmu svētku izstādē uzņemti diapozitīvi. Tos varētu parādīt uz ekrāna un apsvērt godalgošanu.

Pēc izglītības sekcijas ziņām apmēram puse bērnu neapmeklē latviešu svētdienas skolas. Pēdējā laikā manāms skolēnu skaita pieaugums, sevišķi jaunākajās klasēs. Ir grūtības ar pietiekamu skolotāju skaitu; vajadzētu dibināt jaunas skolas un radīt vecāku audzināšanas padomes.

Kultūras dienas vajadzētu centralizēt, ar vairākiem lielākiem centriem, līdzīgi Austrālijai. Austrālijā gan ir īpatnēji apstākļi, jo tur sabiedriskā dzīve koncentrēta tikai nedaudzos lielcentros, kamēr ASV tādu centru ir daudz. Vajadzētu atslogot dziesmu svētku programmas, dažus sarīkojumus pievienojot kultūras dienām.

No Čikagas bija ieradies J. Cedriņš, kas ziņoja, ka Čikagas organizācijas darbojas rosīgi. Čikagas Latviešu biedrība grib rīkot ceļojošu turneju ar koncertiem un mākslas izstādēm, kas būtu atbalstāms.

Jaunatnes sekcijas sastāvā nolēma aicināt Nik. Kalniņu, J. Šleseri no jaunatnes organizācijām, A. Artmani no skautiem, Z. Gaujenieci no gaidām, U. Klausu no studentiem un vienu locekli no draudžu jaunatnes pulciņiem. Tēlotājas mākslas sekcijas sastāvā no jauna aicinās: O. Šteineru, V. Sīmani, S. Sīmani, un A. Šīmani no Čikagas, kā arī J. Cīrulī no Bostonas. Diapozitīvu lietu kārtošanai nolēma aicināt A. Krūkliņu no Ņujorkas, ko ieteica arī kā administratīvo sekretāru. Zinātņu sekcijā no jauna aicināts prof. A. Berķis, kas pārzinās enciklopēdijas lietas, bet tēlotā mākslā I. Liepu. Bez tam [illegible] cekļi. Mūzikas sekcijā vēl no jauna ieteicis Verenu Steipi-Dambrani, kā jaunās paaudzes pārstāvi.

Kultūras semināri ir pārorganizējami, jo tajos pieteikušies vairāki jauni lektori. Kultūras semināru nevajadzētu ietilpināt izglītības sekcijā.

Lektoru centram krājas skaņu lentē ierunātas lekcijas, skaitā ap 20. Lektoru saraksts papildināts, un tagad ir ap 70 lektoru, kas varētu izbraukt.

Nākamgam gadam vajadzētu izstrādāt kalendāru par ievērojamu latviešu darbinieku jubilejām.

Nākamā Kultūras biļetenā būs raksti par Endzelīnu, Brigaderi un Poruku. Ieteica biļetena nosaukumu ar nākamo gadu mainīt uz Kultūras Vēstis, jo tas izveidojies žurnālam līdzīgs.

Noslēgumā ziņoja, ka samērā maz iesūta autora honorāru. Rakstnieka R. Blaumaņa honorāram pieteikšanās laiks izbeidzies 1958. gadā, un pēc šī datuma iemaksātās summas nolēma ieskaitīt ALA's Kultūras biroja līdzekļos.

KALPOT DIEVAM UN TĒVZEMEI

Mineapoles / St. Paulas latviešu ev. - lut. draudzes jaunatnes pulciņš 21. oktobrī atskatījās uz 10 gadu darbību, ko atzīmēja ar svinīgu aktu. To ar svētbrīdi atklāja draudzes māc. P. Laŋgins, pakavēdamies arī pie pulciņa dibināšanas momenta pirms 10 gadiem, kad apm. 30 jauniešu lika pamatus pulciņa darbībai ar domu „kalpot Dievam un tēvzemei". Pagājušajos 10 gados pulciņa darbība bijusi gan vairāk aktīva, gan mazāk, bet dziļi kristīgā, latviskā sakne, kas stādīta dibināšanas dienā, nekad nav zudusi.

Jaunatnes darbu vada V. Pavasars, kas pats ir teoloģijas students, un savā uzrunā pakavējās pie pulciņa darba nozīmes un nākotnes nodomiem. „Dzīves spēkavoti" bija tēmats, ko prof. K. Ozoliņš bija izvēlējies savai svētku runai, uzsvērdams 3 galvenos balstus cilvēka pašam ar kājām, mērķu skaidrību un ideālismu, salīdzinādams to ar zvaigznēm virs galvas. Tālāk jubilāri sveica draudzes pr-ks K. Vīnerts, draudzes dāmu kom. E. Zinntniece, akadēmiskās kopas M. Rozentāle ar apsveikumu — naudas balvu — grāmatu iegādei aktīvākam pulciņa biedram, studenti korporācija kopas seniors K. Baltiņš, DV apv. pr-ks P. Valters, stud. korp. Selgas pārstāve Lindemane, stud. kluba — A. Pakalns, LAM pr-ks V. Ravovskis.

Rakstiski sveica prof. L. Bērziņš ar veltītu dziesmu, kuŗu pirmo reizi dziedāja pateicības dievkalpojumā, tāpat sveicienus bija sūtījis māc. P. Nesaule.

Pēc tam pasniedza stipendijas, ko bija ziedojušas V. Jaunlinina, M. Milenbacha un draudzes dāmu komiteja. Stipendijas saņēma Inese Neiburgs, Egils Jāgers, Vija Leleps, Uldis Lībeks un Ilze Bulāte. Priekšnesumu daļā klavieŗu solo atskaņoja I. Leleps un klavieŗu duetu F. Šuberta Serenādi — Guna un Lelda Kalmītes. Pēc tam apakšējās telpās notika sabiedrisks vakars ar dziesmām.

H. Kiperts

KAŖAVĪRA UN DV DARBINIEKA JUBILEJA

VISVALDIM AUFMANIM 50 G.

Pusmūža un darba brieduma gadiem tuvojas latvju tautas paaudze, kuŗai bija laime uzaugt un savas dzīves uzdevumu patstāvīgos soļus spert brīvajā Latvijas valstī. Tāda laime ir smaidījusi arī Daugavas Vanagu Austrālijas valdes priekšsēdim Visvaldim Aufmanim, kuŗš pirms pāris nedēļām nosvinēja 50 mūža gadu.

V. Aufmanis dzimis virsnieka ģimenē 1911. gada 16. oktobrī, un arī pats izvēlējies virsnieka karjēru, un šai sūtībai palicis uzticīgs līdz šim laikam. 1937. gadā beidzis plkv. A. Krīpena vadīto Latvijas kaŗa skolu. Dienējis 4. Valmieras kājnieku pulkā un Sakaru bataljonā. Laimējies paglābties no virsnieku deportācijām Litenē 1941. gadā. Cīņā pret boļševikiem devies 1. Robežapsardzības pulka sastāvā. Otrā pasaules kaŗa beigu posmā komandējis 15. divīzijas prettanku diviziona štāba rotu. Minētā diviziona komandieris bija tagadējais DV Austrālijas revīzijas komisijas pr-dis maj. L. Trēziņš. Gūstā atradies plkv. R. Oša grupā Ostfrīzlandē.

Austrālijā jubilārs nodibinājis DV Džilongas nodaļu. Mainot dzīves vietu un apmetoties Melburnā, 1957. g. ievēlēts par DV Melburnas nod. valdes priekšsēdi. Sākot ar šo gadu, delegātu sapulces ievēlēts, V. Aufmanis ar entuziasmu un sekmēm pilda zemes valdes priekšsēža pienākumus. Šos pienākumus uzņemoties, viņš solīja, ka valde lielāku vērību pievērsīs cīņai Latvijas labā, organizācijas idejiskās kopības stiprināšanai, jaunatnes piesaistīšanai un ciešākai sadarbībai ar DV centrālo valdi un zemju valdēm.

Aizvadītie mēneši pierādījuši, ka V. Aufmaņa vadībā, DV Austrālijas valdes zīmētām iecerēm tiešām seko mērķtiecīgi darbi. Spilgtākais apliecinājums tam ir, laikrakstā agrāk atreferētā, Elgas Rodzes-Ķiseles priekšlasījumu turnejas „Zīle" austrāliešu un latviešu sabiedrībai izkārtošana, ko sniedza septiņās lielākās piektā kontinenta pilsētās. Šai sakarā gribas citēt E. Rodzes-Ķiseles vārdus, ko viņa teikusi attiecībā uz savu audienci pie Austrālijas premjēra R. G. Menzija Kanberā: „Ja, varbūt, vienam otram latvietim it kā nav skaidrs, tad vismaz Austrālijas valdībai gan ir pilnīgi skaidrs, ko nozīmē mūsu lielā DV organizācija un tās uzdevumi."

Kaut DV Austrālijā vistālāk atrodas no dzimtās zemes krastiem, tomēr to stāja un rīcība ir spilgts apliecinājums par lielu uzticību tiem mērķiem, kas rakstīti Latvijas cīnītāju — dēlu un meitu sirdīs. Visvaldim Aufmanim šai darbā un spēku virzīšanā šodien un vēl daudzus nākamos gadus piederēs redzama vieta. Lai Dievs dod spēku un izturību!

J. Frišvalds.

14 DZIESMU VIETĀ 23

Liela atsaucība Dziesmu Vairogam Grand Rapidos

Pārsteidzoši labi apmeklēts bija koŗa „Dziesmu Vairogs" koncerts 22. oktobrī, Civic auditorijas Black - Silver zālē. Klausītāju skaitā izcēlās lielais vairums amerikāņu, starp kuŗiem vairāki vietējo baznīcu mūzikas nozaŗu vadītāji, preses un televīzijas pārstāvji u. t. t. Jau ar koŗa uznākšanu uz skatuves, tas nodibināja tuvību ar klausītājiem — aplausi sveica krāšņās tautu meitas, kā arī diriģentu Arnoldu Kalnāju. Koncerta programmā bija Kanadas dziesmu svētku dziesmas ar dažiem papildinājumiem. Uz publikas neatlaidīgo pieprasījumu, puse dziesmu bija jāatkārto un četras jāsniedz piedevām, tā kā korim 14 dziesmu vietā nācās nodziedāt 23. Koŗa „zelta grāmatā" nāca klāt daudz atzinības vārdu un laba vēlējumu. Varēja vērot, ka amerikāņiem patika latviešu dziesmas, jo koris saņēma pat pieprasījumu pēc notīm, lai dziesmas varētu iestudēt saviem koŗiem. Ļoti atsaucīga koncertam bija Grand Rapidu prese, ievietojot svētdienas numurā koŗa uzņēmumu un rakstu, tāpat koris tika izcelts vietējā radio un televīzijā.

V. M.

LASĪTĀJU vēstules

IDEJAS UN ĪSTENĪBA

Ja jebkuŗu ātrumā izteiktu ideju varētu īstenot, latvieši jau sen būtu atbrīvojuši savu valsti no svešzemnieku okupantiem un pat kolonizējuši Marsu . . . Bet mūsu ikdienišķā dzīve un ar to saistītie panākumi izriet vienīgi no sūra un neatlaidīga darba. Pašreiz jaunu ideju sludinātāji par „piedauzības akmeņiem", rādās, saskatījuši gaidu un skautu organizāciju vienības, kuŗas nosauktas Latvijas pilsētu, upju un kalnu vārdos — šādējādi mūsu tautas visjaunākos locekļus simboliski saistot ar mūsu visu tēvzemi. Viņi ieteic pārmainīt vienību nosaukumus — tās pārdēvēt latviešu varoņu vārdos.

Līdz šim gaidu un skautu vadītājas un vadītāji, negaidot ne pateicību, ne atlīdzību, ir veikuši savus pienākumus. — Vai nu būtu pienācis laiks tiem atraut vēl vairāk no sava, jau tik mazā, personīgai atpūtai vajadzīgā laika un piedalīties strīdos, kur viena bērna tēvs gribēs, lai vienību pārdēvē kāda strēlnieku laiku varoņa, bet otra bērna tēvs — kāda 2. pasaules kaŗa varoņa vārdā.

Gaidu un skautu organizācijas ir pierādījušas, ka ir spējīgas pārdzīvot laikmetīgas pārmaiņas, turpinot savu latviešu tautas nākotnei veltīto darbu. Vadītāji un vadītājas ir pārslogoti ar darbiem un būtu vēlams, ka „fikso ideju" propagandētāji nāktu tiem talkā ne vien ar domām un vārdiem, bet arī ar darbiem un materiāliem līdzekļiem—kaut vai nodibinot jaunas gaidu un skautu vienības tajās latviešu kolonijās, kur to vēl nav, jo jebkuŗa bērna attīstību iespaido trīs faktori: ģimene, skola un sabiedrība . . un gaidu un skautu sabiedrības ir labākās, kādas jebkuŗš latviešu bērns var atrast.

Ilmārs Batraks, Toronto.

NEATLIEKAMS UZDEVUMS

Kādā žurnālistu sanāksmē, Čikagā, pulkvedis P. Dardzāns jautāja, kāpēc gan prese un latviešu sabiedrība strīdas par Raini un Ulmani, bet neviens nav ierosinājis brīvības čempiona pastmarkai ģen. Kārli Gopperu? Šāds jautājums ir vairāk kā vietā. Ģenerālis Goppers karoja pret mūsdienu mēri — komūnismu kopā ar leģendāro strēlnieku vadoni pulkv. Briedi, un turpināja šo cīņu visu mūžu. Kā skautu prezidents viņš raudzījās, lai ievērojama jaunatnes daļa uzaugtu latviskā, nacionālā vidē. Kā moceklis viņš atdeva savu dzīvību Latvijai. Vai kāds cits var labāk reprezentēt latviešu tautas brīvības centienus?

Mums ir daudz un dažādu monografiju par Latvijas cēlājiem, tautas darbiniekiem, ievērojamiem rakstniekiem un māksliniekiem. Vai nebūtu pēdējais laiks padomāt par monografiju, veltītu Kārļa Goppera dzīvei un darbam? Kaut daļa materiālu būs gājuši bojā, citi pieejami. Nelaiķa laika biedri labprāt sniegs informāciju. Pie skautu organizācijas pastāv K. Goppera piemiņas fonds, kas arī varētu piedalīties materiālu vākšanā no skautu darbiniekiem. Kārlim Gopperam bija daudz draugu un tikai daži ienaidnieki. Dosim mūsu jaunatnei monografiju, no kuŗas tā varēs smelties spēku turpmākai cīņai.

Druvvaldis Sloka.

BRIGADERES VAROŅI NEMIRST

Latviešu humānitāro zinātņu asociācija kopā ar Ņujorkas latviešu organizāciju padomi rīkoja Baltijas Brīvības namā Ņujorkā Anna Brigaderes 100. dzimšanas dienas atceres sarīkojumu.

Pēc Dr. P. Norvija uzrunas J. Bičolis referāta ievadā atzīmēja, ka latviešu trimdas kultūras politikā vērojams čika virziens, kas tāpat kā latviešu tautas pasakā no dzelzs gabala iztaisa čiku. Mazs cilvēku pulciņš trimdā grib cīnīties par latviešu kultūras vērtību, kas ir svarīgākais, ko trimdā varētu darīt.

Trimdā iznākušas Annas Brigaderes grāmatas, arī dzimtenē tās izdotas. Sešdesmitos gados dzimušo latviešu rakstnieku darbos vērojams darbu labums, tur ir nopietna atziņa, ka rakstniekam jāpiedalās dzīves veidošanā. Brigadere ir stāstu un romānu rakstniece, tā ir drāmatiķe un dzejniece. Viņa savos darbos izvirza sieviešu problēmas, sieviešu likteņus un pārdzīvojumus, tai bagāta sieviešu raksturu galerija. Viņas varoņi uzupurējās kāda uzdevuma labā, ģimenes vai sabiedriskās dzīves labā, tās ir arī pasīvas cietējas vai mīlētājas, dažreiz tām ir cieta griba, bet ar dziļu sievišķīgu dabu, kaut arī dažreiz tā ir dzīves baudītāja. Vieglā dzīve cilvēka raksturu var gremdēt, sāpes un ciešanas veido cilvēku lielu. Brigadere nav pesimiste, bet dzīvi skata optimistiski. Brigaderes varoņi nemirst. Brigaderes raksturīgi simboli ir labais, svētais, tauta. Dzīves laikā Brigadere domāja par fondu, kur sakrātos līdzekļi, ar kuŗiem varētu izdot nacionāli nozīmīgus latviešu literātūras darbus. Brigadere saņem savā dzimtajā Tērvetes pagastā mājas Sprīdīšus, bet tauta saņem atpakaļ Brigaderes prēmiju latviešu literātūrā. Brigadere cīnās par latviešu literātūras ievešanu pasaules apjomā. Bet viņa nav svešu zemju cīnītāja. Daudzi rakstnieki tēlo varoņu aiziešanu no savas tēvu sētas, bet Brigadere tēlo pārnācējus. Referents illustrēja visus pamatojumus ar piemēriem no Brigaderes darbiem.

A. Millere referēja par dzīves jēgu Annas Brigaderes skatījumā, kur visa dzīves jēga izteikta trīs vārdos: Dievs, Daba, Darbs. Tur ir dziļa godbijība, saticība un līdzcietība pret vājākiem.

E. Raisters ziņoja, ka Brigaderes komiteja rūpējas par autoru tiesību aizstāvēšanu un rakstnieces atstāto mantojumu popularizēšanu. Autoru tiesības ne visur ievēro. Nik. Kalniņš ierosināja izdot V. Veldres sastādīto grāmatu par Brigaderes mājām Sprīdīšiem. Sanāksmi skaņu lentē uzņēma Dr. A. Bogdanovičs, apmeklētāji — parastais pulciņš.

V. Irbe

THRIFT SHOP
2822 DUNDAS ST. W.,
TORONTO.
Labas lietotas drēbes.
Mājsaimniecības piederumi.
Katru dienu jaunas preces.
Atvērts no plkst. 9.30—5.00 vak.
Ceturtdienā no 9.30—9.00 vakarā.

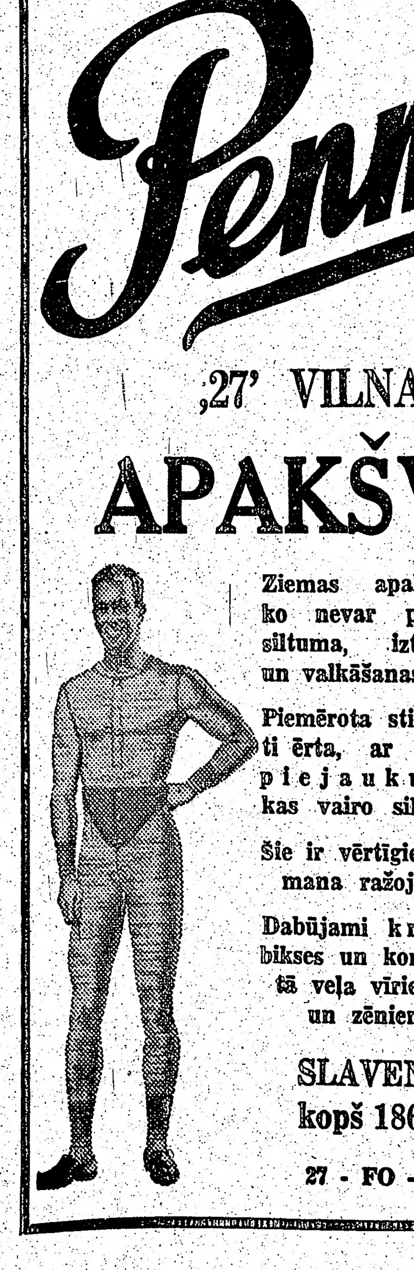

MILVOKOS A. LĪBIEŠA
GRĀMATU GALDS,
2528 W. BECHER ST.,
tel. EV 4-4668,
pieņem ab. kārtojumus un jaunu abonementu pieteikumus
LATVIJA AMERIKĀ.

Savienotās VALSTIS

ŅUJORKA

● Ņujorkā 80 gadu vecumā miris Jānis Ginters. Latvijā bijis atslēdznieks Liepājā, kur bijusi sava darbnīca. Atstāj atraitni.

● Ņujorkas latv. ev-lut. draudzes Frīportas rajona dāmu komiteja rīko Mārtiņa vakaru sestdien, 4. novembrī, plkst. 8 vak. Sunrise Lodge, 286 West Merick Road Frīportā, Longailendā. Sarīkojumā piedalās rež. J. Šāberts, baritons V. Gedulis un Dienvidņudžersijas Latviešu biedrības deju kopa.

ALBĀNIJA, N. Y.

● Kupls draugu pulks bija nācis pasērst vecā latviešu strēlnieka un kalpakieša kapteiņa K. Grīnmaņa skaistajā mītnē, kopīgi apcerot bijušā kaŗavīra septiņdesmito mūža vasaru. Uz visa laba vēlējumiem jubilārs atbildēja ar saistīgu klāstu par savu kareivīgo mūžu, kas šķērsgriezumā rādīja kaŗotāja gaitas treju posmu cīņās. Mājasmāte līdz ar ģimenes atvasēm bija turējusi rūpi par bagātīgu cienastu. Bija skaistas dāvanas, skanēja dziesmas un sprikstēja draudzīgas valodas. Ciemiņi no tuvienes un tālienes varēja pārliecināties par latviešu izturību un spēku svešumā: dēliem piepalīdzot, jubilārs stāvā nogāzē nolīdis sīkstu koku un ložņīgu krūmu biezokni, lai tad astoņi gados, strādājot ik dienas no darba brīvajā laikā, tur paceltos paša gaumē darināta māja ar latvisku siltumu un mājīgumu.

ČIKAGA

● E. un V. Dzelmju tautas deju kopas priekšnesumu vakars piektdien, 3. novembrī, plkst. 8 vakarā, Austin Town Hall telpās, 5610 W. Lake Street. Programmu izpildīs grupas dejotāji. Tautas dziesmas dziedās soliste Anna Tolks, soprāns. Ieejas kartes vakarā pie kases.

● Auto negadījumā cietusi sabiedriskā un jaunatnes darbiniece Velta Muižniece. Sadursme notikusi uz Čikagas dzīvā Lake Shore Drive, un cietušā vēl joprojām atrodas slimnīcā.

● Izdevējs Alfrēds Kalnājs, kas auto sadursmē cieta dažas nedeļas atpakaļ, joprojām atrodas slimnīcā. Viņam saspiesta liesa, un var rasties citas komplikācijas no dabūtā trieciena, tā kā nav zināms, kad viņš varēs atstāt slimnīcu.

LINKOLNA, NEBR.

● NLP b-bas priekšsēdis I. Bergmanis noturēja referātu St. Paula metodistu baznīcā, stāstot par Latviju un pārējo apspiesto tautu stāvokli un to cīņu par brīvību. Baznīca ir viena no lielākām Linkolnā, un atsaucība šāda veida referējumam bija loti laba. Izrādija arī filmu Mana Latvija līdz ar dažiem izvilkumiem no Apspiesto tautu nedēļas sarīkojuma pagājušā gadā pie Kapitola. Techniskos darbus šai referāta vakarā veica O. Būmanis.

● Nebraskas latviešu palīdzības b-bas valde apstiprinājusi Pēteri Tauriņu no biedrības puses kā locekli jaundibinātajā komisijā, kas pētīs Dr. K. Ulmaņa darba un studiju gaitas Nebraskā.

VIRDŽINIJTAUNA

Virdžinijtaunas latviešu ev. - lut. draudzē 12. novembrī, plkst. 1.00 p.p., Latvijas valsts svētku dievkalpojums (anglikāņu b-cā). Prāv. A. Skrodelis. Svētdienas skola plkst. 10.00 no rīta.

LOSANDŽELOSA, KAL.

● Losandželosas latviešiem atkal bija lemts redzēt uz skatuves dēliem iecienīto Tēvzemes balvas laureātu Ādolfu Kaktiņu. Šoreiz tas notika sestdienā, 21. oktobrī, Mārtiņa Zīverta nemirstīgās lugas „Āksts" izrādē, kur Kaktiņš tēloja Džiga lomu. Tēlojums liecināja par vecā skatuves meistara vēl lielo vitalitāti, bija tverts vairāk traģiski kā rezignēti, skatītājus dziļi aizkustinot. Režisors V. Riķis uzveduma sagatavošanā bija ielicis daudz pūļu, tēlojumi visumā apmierināja. Bija labi kostīmi, kas izlīdzināja dekorāciju trūkumu. Nākošreiz plašāka latviešu saime redzēs Losandželosas latviešu teātri Seatles izstādes laikā, kad režisora Viļa Lapenieka režijā, gleznotāja Ernesta Ābeles dekorācijās uzvedīs Minchhauzena precības.

● Skaists un pirmais tāda veida izvērtās Jāņa Munča piemiņas akts Dienvidkalifornijas draudzes zālē, sakarā ar nelaiķa mākslinieka jau pagājušo 75 gadu dzimšanas dienu. Akta runu teica māc. E. Caune, pieskaroties nelaiķa dzīves lielajām mīlestībām: Dailes teātrim, monumentāliem inscenējumiem, traģēdijām un savai dzimtai zemei. Īsu, dziļi kodolīgu runu teica rakstniece Elvīra Kociņa. Dziedāja Stefanīda Jansone, vēlreiz parādot savu skaisto mecosoprānu, klavieŗu pavadījumus veica Velta Barviks. Izjusti, pārdzīvoti deklamēja aktieris Ansis Tipāns. Atmiņas par Jāni Munci asprātīgi stāstīja filmu režisors Vilis Lapenieks. Dienvidkalifornijas draudzes dāmas bija līdzējušas klāt gardu azaidu galdu, pie kā piedalījās 120 personu. Sakarā ar sava vīra 75 gadiem, Zuzanna Muncis kundze izdevusi piemiņas grāmatu Jānis Muncis. Grāmata glīti iespiesta, daudz krāsainu illustrāciju. Apcerējumu par Jāni Munci šai grāmatai devis losandželosietis, rakstnieks Anšlavs Eglītis.

● Dienvidkalifornijas draudze, tikko glīti izkrāsojusi savu dievnamu, tagad ķērusies pie vēl lielāka uzdevuma, baznīcas ērģeļu pārbūves. Pārbūvi veiks nākošā septembrī, rindu ieņemot jau tagad. Pārbūvētās ērģeles būs jaunu ērģeļu kvalitātes.

● Dienvidkalifornijas latviešu biedrības rīkotais valsts svētku akts notiks 18. novembrī, Patriotic nama lielajā zālē. Svētku runu teiks dzejnieks Olafs Stumbrs. Koncertu dos soprāns Milda Grimma - Štrauss, doc. Hugo Štrauss (klavieres) un Eduards Vīnerts (vijole).

M. V

KALAMAZŪ

● Pārvēlētā Latviešu skolas padome par priekšsēdētāju izraudzījusi V. Miķelsonu, pr-ja vietnieku — R. Malcenieku, kasieri — A. Kajaku, kasiera palīgu — A. Grāmatiņu, sekretāru — M. Vizuli, sekretāra pal. — S. Gendrikovu, mantzini — R. Zaķi un sarīkojumu pārzini — R. Lejiņu. Latvijas valsts svētku aktu skola rīko 18. novembrī, plkst. 1.30 p. p., skolas mītnē — draudzes namā; tanī sestdienā mācības nenotiks. Ziemsvētku eglītes vakars notiks 16. decembrī, plkst. 6.30 vakarā, YWCA's auditorijā. Skola uzsākusi arī priekšdarbus Draudzīgā aicinājuma sarīkojumam 21. janvārī.

● Latviešu b-bas rīkotais Ksēnijas Brantes koncerts, prof. Harry Ray klavieŗu pavadījumā notiks 4. novembrī, plkst. 8.15 vakarā, Kalamazū kolledžas Stetson kapellā, 1200 Academy ielā. Programmā J. Vītola, J. Mediņa, B.Skultes, H.Berino, J.Kalniņa, L. Garūtas un J. Ķepīša darbi. Ieejai derīgas sarīkojumu cikla abonentu kartes, vai $2.- no personas, māc. iest. audz. $1.-, bērniem līdz 12 g. vecāku pavadībā ieeja brīva.

MINEAPOLE

● DV apvienības gadskārtējā Lāčplēša dienas atcere sestdien, š. g. 11. novembrī, noteikti plkst. 7.30 vakarā, vācu klubā „Liederkranz", 1417 E. Washington St., Aktā apv. priekšnieka J. Lazdiņa uzruna, vijolnieka Viktora Ziedoņa priekšnesumi, Jāņa Melbārža baritona solo dziesmas, un deklamācijas. Pēc akta tanīs pašās telpās tradicionālā Mārtiņu balle.

● DV apvienības Minesotā vīru dubultkvartets „Latvis" kopā ar vanagu saimi rīko savu gadskārtējo koncertu š. g. 11. novembrī, plkst. 7.00 vakarā, Mineapolē, Halverson — Bowers V.F.W. telpās, 2940 — 36. avenijā S. Dubultkvartets atskaņos latviešu komponistu dziesmas Žorža Šmita vadībā. Pirms koncerta paredzēta lāčplēšu pieminēšana. Koncertam sekos Mārtiņu vakara izdarības — ar deju, ķekatniekiem un tā tālāk.

-es.

POKEPSIJA, N. Y.

● 18. novembrī pokepsieši atzīmēs ar dievkalpojumu 19. novembrī, parastā laikā un vietā.

● **Draudzes padomes pēdējie lēmumi: 1. Nākošā gada pavasarī** rīkot bazāru, kuŗa rīkošanu lūgs uzņemties dāmu komiteju. 2. Pēc agrāko gadu parauga rīkot Ziemsvētku eglītes vakaru. Vietu un laiku ziņos vēlāk.

DETROITA

● Š. g. 11. novembrī Detroitas Daugavas Vanagu apvienības 10 g. darba svētki ar svinīgu aktu, kurā runās DV ASV valdes pr-dis Augusts Vanags. Koncerta daļā dziedās Kalamazū DV vīru koris dir. J. Zuikas vadībā. Pēc svētku akta tradicionālais Mārtiņu vakars ar zosi un kāpostiem, alu un citiem atspirdzinājumiem. Spēlēs Saginavas latviešu deju orķestris Ritms. Sākums plkst. 6.30 vakarā. Sarīkojums notiks 2015 E. Seven Mile, Memorial Home, North Detroit Post, 341. telpās.

GRAND RAPIDI, MIČ.

● Bukskauntijas latviešu ev. - lut. draudzes dāmu komitejas priekšniece māksliniece A. Bērziņa dāvājusi gleznu — Klusā daba Grand Rapidu un apkārtnes latviešu ev. - lut. draudzes vajadzībām. Šī glezna novietota baznīcas sabiedriskajās telpās to izdaiļošanai. Nākotnē baznīcas sab. telpās paredzēta mākslas izstāde.

ASV BAZNĪCĀS

ŅUJORKA

Svētdien, 5. novembrī, plkst. 2 Betlemes baznīcā māc. R. Zariņš, plkst. 2 Port Vašingtonā, Mūsu Pestītāja baznīcā māc. O. Gulbis, Bronksas Sv. Toma baznīcā māc. A. Ozols.

Čikagas latviešu ev. - lut. Ciānas draudze, 5015 W. Ferdinand St.

Ceturtdien, 2. novembrī, plkst. 7.30 vakarā radio dievvārdi latviešu pusstundā.

Svētdien, 5. novembrī, plkst. 10.00 bērnu dievkalpojums. Plkst. 11.00 galvenais dievkalpojums. Māc. A. Rautenšilds. Pēc dievkalpojuma apakšējā zālē Dr. A. Karpa referāts: „Neredzamās pārmaiņas mūsu dzīvē."

Padomju Savienības imperiālisms

Neraugoties uz to, ka savā laikā V. Ļeņins uzskatīja par kapitālisma pēdējo attīstības posmu imperiālismu, tas tomēr pasaules brīvajā daļā, ko komūnisti mēdz apzīmēt par „kapitālistisko pasauli", pretstatā savai pasaulei, ko tie mīl apzīmēt par „sociālistisko pasauli", parādība, ko Ļeņins bija nosaucis komūnistu pasaulē tik nopeltā vārdā, gandrīz vairs faktiski nepastāv, un, ar katru gadu vairāk izzūdot koloniālismam, arvien vairāk un vairāk izzūd arī pēdējās imperiālisma pazīmes brīvajā pasaulē jo, izrādās, ka „kapitālistiskās" vai brīvās pasaules vēsturiskā attīstība iet savu gaitu, nerēķinoties nemaz ar marksisma - ļeņinisma vēsturiskās attīstības „likumiem".

Ir arī nepārprotama vēstures ironija, ka laikā, kad t. s. „imperiālisti" izzūd brīvajā pasaules daļā, pasaules t. s. „sociālistiskajā sektorā" strauji attīstas īpatnēja veida jauns, šoreiz sarkanais imperiālisms! Kā tas kārtīgiem imperiālistiem jau no krievu cara laikiem pienākās, šī imperiālisma raksturīgākā pazīme ir sarkanais koloniālisms ,kas jau savai varai ar viltu un varu ir paklāvis kādas 10 agrāk neatkarīgas Eiropas tautas, un kāri skatās pēc jauniem iekarojumiem visā pasaulē, ieskaitot arī Āziju un Afriku, kuras tautas tikko ieguvušas brīvību un neatkarību. Kā pēdējo gadu vēsture mūs māca, Padomju Savienība nerespektē ne tautas brīvību, nedz neatkarību, jo tās vadoņi domā, ka to nolaupīšana var kalpot Padomju Savienības mērķu īstenošanai.

Padomju Savienības imperiālisms ir arī rijīgākais imperiālisma paveids, kādu līdz šim pasaules vēsture ir pazinusi, jo tas savu varu cenšās nodibināt burtiski visā pasaulē, kamēr visi līdz šim pazīstamie imperiālisma izpausmes veidi ir bijuši nesalīdzināmi pieticīgāki.

Maldās bēdīgi slavenais, Kanadā dzimušais, multi miljonārs Itons un viņam līdzīgie īpatņi, kā arī brīvās pasaules filozofi, līdzīgi lordam Raselim, kas domā, ka, pielienot komūnistu šī laika vadoņiem un palīdzot tiem veikt brīvās pasaules sagraušanas darbu, tie sev nodrošinās dzīvību, ja komūnisti nāks pie varas. Cik naīvas ir šādas cerības, rāda Latvijas brīvvalsts laikā plaši pazīstamās liberālo aprindu laikraksta „Jaunākās Ziņas" līdzizdevējas Emīlijas Benjamiņas traģiskais liktenis. Arī viņa, tapat kā tikko minētie džentlmeņi, bija pārliecināta, ka viņai nekas nevar notikt, jo minētā laikraksta redakcijā gadiem ilgi bija mitinājušies Latvijas brīvvalstij naidīgie komūnistu intelektuāļi un viņu līdzskrējēji. Naīvā izdevēja sagaidīja, kā mazu pateicību no tiem, ka tai vismaz ļaus vecuma dienas mierīgi nodzīvot sirmajā Rīgā, kaut arī tai būtu jāzaudē visi īpašumi. Viņa par to bija tik lielā mērā pārliecināta, ka neizmantoja nevienu izdevību izkļūt no Latvijas, kamēr vēl tas bija iespējams, lai gan viņai bija ārzemju bankās noguldīti kapitāli, kas tai nodrošināja bezrūpīgas vecuma dienas. Visam lielajam latviešu bēgļu vairumam bija jādodas svešumā „uz zilu gaisu", jo tiem nekādu ārzemju noguldījumu nebija priekšā... B. palika Rīgā, un „pateicīgie" komūnistu varasvīri to deportēja uz Sibiriju, kur tai beidzot Novonikolajevskā „visžēlīgi" atļāva mazgāt veļu, un, kad lielā vecuma dēļ tai vairs nebija pietiekami daudz spēka šādam darbam, atļāva tai nomirt badā... Nav šaubu, ka komūnistu uzvaras gadījumā tāds pat liktenis draud Itonam, Raselam u. d. c., kas savas lielās aprobežotības dēļ pūš komūnistu propagandas taurē.

Raseļa spārnotais sauklis — „Better red than dead!" (labāk sarkans, nekā miris!) dibinās uz visai traģisku vecā angļu filizofa nezināšanu, ka pēc komūnistu uzvaras viņam nemaz nedos iespēju pieskaņoties un palikt „sarkanam", jo pastāvēs tikai viena iespēja — būt tik un tā mirušam! Komūnistu uzvaras gadījumā tiem neviens agrākais līdzskrējējs nebūs vajadzīgs, jo „moris būs savu darbu veicis un varēs iet"... Ja „koka galva" (Holzkopf) V. Ulbrichts „partijas interešu" vārdā nesaudzēja 3.000 vācu komūnistu partijas biedru, kas Hitlera laikā bija izbēguši uz Pad. Savienību, bet atļāva tos aukstasinīgi „likvidēt", tad kādas cerības var būt noderīgumu zaudējušiem angļu un amerikāņu kreisajiem liberāļiem un kapitālistiskiem salona komūnistiem? Tiem, tāpat ka mūsu Benjāmiņai, labākā gadījumā „atļaus", varbūt, kādu laiku strādāt smagu darbu, lai tie neuzkrītoši varētu nomirt badā...

Tāpēc visiem, kam smadzenes kaut cik vēl darbojās, šinī laikmetā, kad Ņikita draud ar „pastardienas bumbu", būtu jābūt skaidram, kā nav divas iespējas, bet gan tikai viena — neatlaidīga cīņa ar komūnismu uz dzīvību un nāvi! Tas mums visiem jāapzinās un jārauga ieskaidrot mūsu šīs zemes līdziedzīvotājiem, lai tie netraucētu, bet gan palīdzētu uzveikt komūnismu „pēdējā kaujā, kas ar uzvaru nāks!", jo tikai tad tiem būs cerības saglabāt arī savu dārgo dzīvību.

A. Kalns

Dr. J. Karols.

VĒŽA ĀRSTĒŠANA

Kā jau iepriekšējā rakstā tiku minējis, veža ārstēšanā vēl, pagaidām, pirmā vietā stāv operācija. Ja vēzi atklāj sākumā, tad ir bieži tādi gadījumi, kad vēl ar nazi izdodas izgriezt visu ļaunumu vienā paņēmienā. Piem., no tievās zarnas, tāpat no resnās zarnas. Ja resnās zarnas vēzis ir tuvu pie tūpļa, tad ar operāciju izņem arī tūpli un līdz ar to vēdera sienā tiek izvadīts resnās zarnas līkums, kuŗu izveido kā mākslīgu tūpli, bet tā kā šim tūplim nav slēdzēja muskuļa, tad to noslēdz ar plastikas peloti un plastikas maisiņu. Šādi izveidots tūplis var kalpot ilgus gadus, cilvēks pie tā pierod un iemācās to labi lietot. Tādos gadījumos, kad resnās zarnas vēzis ir apm. 12 collas no tūpļa, var visu iekaisušo — slimo zarnas daļu izgriezt un zarnu savienot ar dabisko tūpli; tas ir laimīgs gadījums, un tādi slimnieki vēlāk nejūt nekādu traucējumu.

Kuņģa vēzis, atrasts sākumā, ir labi operējams un dod labus panākumus. Man te gribas pieminēt manus studiju gadus, kad kāds mūsu profesors saslima, un viņam atrada un operēja kuņģa vēzi. Kāds no maniem studiju biedriem pie šī profesora tikko bija nolicis eksāmenu un, mani saticis, teica: „Priecājies, tev pie tā briesmoņa nebūs jāliek eksāmens, tas vairs gadu nekalpos." Nākošā gadā es noliku eksāmenu pie tā paša profesora, un daudzi pēc manis, un šis profesors, 32 gadi pēc operācijas, ir vēl dzīvs un strādā, bet mans paziņa nomira ar vēzi 10 gadu pēc studiju beigšanas.

Reizēm ir nesaprotami un neizskaidrojami, ka pie ļoti grūta un tālu progresējuša vēža, kur, liekas, operācija nevar līdzēt, izrādās, pēc operācijas cilvēks atlabojas un dzīvo apmierinoši labi vel daudzus gadus.

Vairogdziedzeris bieži ir palielināts, bet retāk tas ir vēzis, un ir grūti diagnosticēt, kad tāds palielinājums ir palicis ļaundabīgs, tāpēc ir gudrāk palielinātu vairogdziedzeri operēt. Operācijā izskatās grūtāka nekā tā patiesībā ir.

Vēzis, kas ilgu laiku var iet, maskēdams kuņģa kaiti, ir pankreasa jeb aizkuņģa dziedzeŗa audzējs; parasti to atklāj tad, kad arī operācija nevar daudz līdzēt.

Runājot par aknu vēzi, tas parasti ir sekundāras dabas, t.i., tā īstais sākums ir kaut kur citur. Primāri aknu vēzis ir reti, bieži sakums ir žults pūslī. Cilvēks, kas ilgi slimo ar žults pūšļa akmeņiem un neiet uz operāciju, var sagaidīt, ka no ilgās akmeņu rīvēšanās gar žults pūšļa sienām var attīstīties vēzis. Mūsdienu žults akmeņu operācija nav tik sarežģīta un grūta, lai slimnieks no tās baidītos.

Balss rīkles vēzis bija biežāk sastopams Eiropā, bet Bafalo vēža pētniecības institūtā balss rīkles vēža slimnieku skaits ir ļoti liels. Lielai daļai no tiem bija izoperētas balss saites, un līdz ar to radās problēma, kā šie nelaimīgie varētu runāt. Tiek pielietoti dažādi interesanti un vienkārši paņēmieni: vēderrunāšana ar norīto gaisu, tā sauktā sudraba rīkle un tur, kur balss rīkles gals ir pilnīgi slēgts un atvērts kakla ārpusē, tur pielieto elektrisko vibrācijas aparātu, kas ar mutes vārdu kustībām dod diezgan skaidri saprotamu runu. Vēlākā apstarošanā daudzi no šiem slimniekiem ir pilnīgi izārstējušies.

Diezgan bieži sastopams virsnieŗu un nieŗu vēzis. Tā kā tas no sākuma ir tikai vienā nierē, tad atklājot asiņošanu no nierēm, var diezgan labi palīdzēt šiem slimniekiem, slimo nieri izoperējot. Virsnieŗu dziedzeŗa — nieres vēzis dod agrīnas metastazes uz plaušām ,kuŗas ir uzkrītošas savas formas dēļ — apaļas, kā veclaiku lielgabalu lodes, no tā arī nosaukums „lielgabala lode". Ar šo vēža veidu ir savādi, ka tas reizēm pilnīgi apstājas augt un pat izzūd, ja pirmsākums, t. i., slimā niere ir izoperēta.

Arī olnīcu vēzim ir tā pati īpašība, ja tas nav par tālu izplatījies — nav vēl aknās — visas mazās metastazes pa zarnām pazūd pēc olnīcu izoperēšanas.

Daudz un dažādie kaulu audzēji ir parasti ļaundabīgi, un bieži ļoti ātri augoši, jo tie ir primāri; ārstēšana galvenām kārtām operātīva.

Par smadzeņu audzējiem runājot, tie visi ir ļaundabīgi savas atrašanās dēļ, jo tie augot saspiež ļoti jūtīgos smadzeņu audus. Saprotams, tos, kas tikai ar spiedienu traucē smadzeņu darbību, pie sekmīgas operācijas var izņemt, un cilvēks ir vesels. Ar ļaundabīgiem ir citādi, jo tos ir grūti izlobīt no smadzeņu masas un arī grūti tiem piekļūt.

Plaušu vēzis, tajos gadījumos, kad tas ir primārs, parasti sākās pie kāda no lieliem bronhiem, līdz ar to jau no sākuma kairinot izsauc klepu, un slimnieks ātri griežas pie ārsta, un ja nenotiek kas neparedzēts, parasti šos gadījumus ātri atklāj un ar operāciju var izņemt slimo plaušas daļu, labā cerībā, ka ar to būs veselība salabota, bet liktenis bieži vien ir 50:50 nelabvēlīgs.

Smēķētāji parasti krekšķina un klepo, jo tas pieder pie chroniskās ķermeņa indēšanas ar nikotīnu, tāpēc smēķētāji nokavē ārstēšanās sākumu, līdz ar to dodot sliktākas izredzes uz sekmīgu operāciju.

Sekundārais plaušu vēzis var būt dažādās plaušu daļās, un ļoti bieži abas plaušas ir nosētas kā marmora plāksne ar plankumiem.

Tā sauktais asins vēzis, ar pārmērīgu balto asinsķermenīšu rašanos un palielinātiem limfu dziedzeŗiem, atgādina Hočkina slimību; arī tā savā būtībā ir ļaundabīga, un ārstēšana ir sekmīga tikai dažos gadījumos. Tā var parādīties arī bērna vecumā, un arī tik bagāta cilvēka kā Reda Skeltona dēls nomira ar

(Nobeigums 8. lpp.)

LATĪŅAMERIKA - UZ KURIENI?

II

Nav šaubu, ka Latīņamerikā notiks lielas pārmaiņas zemes īpašumu pārvaldīšanas sistēmā. Vēl vienīgi jāatbild uz jautājumu: kādā veidā nāks šīs grozības? — Vai ar asiņainas revolūcijas palīdzību (kā Kubā. H. A.), vai arī ar pietiekami augsta demokratiska plāna starpniecību? Ko tad mums māca pagātne?

Meksikā, starp 1916. un 1934. gadu, apm. 25.000.000 akr. zemes tika espropriēti un nodoti bezzemniekiem. Vairāk nekā 900.000 laukstrādnieku saņēma mazsaimniecības šajā pirmajā fazē. Prezidenta Lazaro Kardena (Cardenas) administracijas laikā, kas sākās 1934. gadā, 50.000.000 papildus akri tika ekspropriēti un nodoti 8.000.000 bezzemniekiem.

Vienīgā nelaime bija, šiem jauniem zemes īpašniekiem bija griba strādāt, bet trūka sēklu, lopu un darba rīku; viņi nepārzināja tirgu un nezināja, kur griezties pēc kreditiem. Bet vēlāk Meksika ar sabiedrības atbalstu un ASV piepalīdzību pārvarēja šo problēmu. (Tāpēc šodien Meksika ir viena no stabilākām valstīm Latīņamerikā. H. A.).

Venecuēlā: tās prezidents Romulo Betankourts (Betancourt) š. g. jūlijā parakstīja likumu, kas enerģiski pievēršas agrārreformai. Ņemot vērā Meksikas pieredzi, venecuēliešu programma satur liberālas iespējas iegūt kreditu no valdības: mašīnu, sēklu, mēslojuma iegādei, un, ja vajadzīgs, saņemt agronomu padomus zemes apstrādāšanai. Šī ir otrā reize, kad Betankourts pievērsies šai problēmai. 1948. gadā viņa demokratiskās akcijas partija, kas nāca pie varas pēc pirmajām brīvajām vēlēšanām Venecuēlā, apstiprināja agrārās reformas likumu, saturot attiecīgu kompensāciju par ekspropriētajām zemēm. Bet 36 dienas vēlāk militāristi nogāza šo reformistu valdību.

Bolīvijā agrārā reforma sākās ar revolūcionāro režīmu 1952. g. Pirms šīs reformas Bolīvijas lielie zemes īpašnieki strādniekus un viņu sievas turēja klaušu laiku līmenī. Revolūcionārā valdība izveda plānu, kas deva katram bezzemniekam no 20—2000 akru zemes, atkarībā no kultivēšanas iespējam. Bet Bolīvijā pat vēl šodien nav kārtīgas apstrādājamas zemes kartes. Tāpēc nepacietīgie bezzemnieki, apbruņojušies ,uzsāka cīņu. Patreiz zemes reforma Bolīvijā atrodas chaotiskā stāvoklī. Bet viena lieta tomēr ir skaidra: laucinieki klusēdami neatgriezīsies rupjajā feodālisma klaušu sistēmā.

Latīņamerikas vadītāji grib paātrināt zemes reformu, bet viņi atduŗas pret lielo zemes īpašnieku pretestību, un valdību kases ir galīgi tukšas, lai par ekspropriēto zemi samaksātu. Mūsu gadsimtā tikai četros gadījumos demokratiskās valdības samaksājušas par atņemtām zemēm: Čechoslovākijā 1926. g.; pēc-revolūcijas Meksikā, dažās vietās Indijā un Puerto Rikā, kur kongress 1900. g. apstiprināja likumu, kas ierobežo korporāciju zemes īpašumus uz 500 akriem.

Šodien Latīņamerikā tikai Venecuēla, sakarā ar savām naftas bagātībām, var iepriekšējos zemes īpašniekus kompensēt par atņemto zemi. Bet vai vēsture gaidīs? —

(Nobeigums 6. lpp.)

Modris LORBERGS

ATVASARA

NO CIKLA „GADA LAIKI"

Mazs, pelēks cilvēks, putekļainām kājām un daudzās nedienās izrievotu seju, apjucis stāv atvasaras lauku vidū un brīnās. Vēl vakar te viļņoja gaiši dzeltena rudzu druva, tepat blakus kā gaišus zvanus saulē savas skaras skandināja auzas un, smagas vārpu vāles nesdami, cietās muguras negribīgi lieca brūnie kvieši. Un kaut kur tālāk, kā alus mīļotājam vēstošās galvas sāpes zīmēdams, pret sauli saraino galvu cēla skurainais miezis. Vakar bija . . . bet šodien vairs nav . . .

Plašais lauks, pārvilcies sīkiem zirnekļu tīkliem, lēnām šūpojas dzidrajā rudens saules gaismā un vietumis atmet spožu staru kūli. Mazais cilvēks, kā vērtīgu dārgakmeni juzdams, pamet pāris soļu staru kūļa virzienā. Kas zina, varbūt cilvēku izlaupītais lauks tiešām slēpj kā lielu dārgumu . . . Bet košais spīdums pazudis, iekritis līdzīgi putna dziesmai zilajās debesīs bez miņas un atskaņas. Tā vietā izbijies cilvēkam acīs raugās mazs, garām kājām zirneklītis. Viņš steigšus atstāj savu tikko mest sākto tīklu un neveikliem soļiem meklē slēptuvi zem sīkas āboliņa lapas. Cilvēks bailīgi paceļ atpakaļ solim izstiepto kāju un paliek stāvam.

Jauns spožu staru kūlis iespīd cilvēka acīs, bet viņš vairs neļaujas sevi apmānīt. Tukšajā laukā rokām tveŗamu dārgumu neatrast. Lēnām viņš virzās atpakaļ uz nopļautā tīruma malu. Saule, zirnekļu tīklos iesēdusies, smej lielu platu smieklu un mudina mazo līkkājaini turpināt pārtraukto darbu.

Otrā ceļa pusē tukšs un pamests rēgojas izlaupīts kartupeļu lauks. Zeme, rakumu rakumos samesta un savandīta silda savu muguru siltajā atvasaras saulē un kļūst pamazām gaišāka un gaišāka.

Sīks, melns kukainītis, pusrada zemes okšķerim, steidzīgiem soļiem kāpelē pa lielajiem gumzumiem augšup, lejup un savās stiprajās knaiblēs nes sīku sēkliņu garās ziemas barībai. Uzmocījies liela rakuma galotnē, smilšu pamatne zem viņa piepeši sabrūk, un mazais gādnieks ar visu savu dārgumu pazūd sīkā putekļu mākonī. Pēc brīža tas izķepurojas no savas nelaimes gruvešiem, nosit ar pakaļkājām aptraipīto apģērbu un tad vēl ar lielāku steigu dodas tālāk. Kas zina, cik tālu vairs ziema . . . Varbūt tā jau paslēpusies tepat aiz nākošā zemes kalna, un tad uztura vākšanai laiks vēls.

Cilvēks met lēnus soļus pa izbraukto lauka ceļu, un skatās un vēro, un viņa sejā pamazām iemetas kaut kas no atvasaras pelēki mirdzošās apskaidrības un skaistuma. Steigas vairs nav. Palikusi ir tikai spožā saule, klusa dzidrā gaisa sanēšana, mirdzošo šķidrautu pārvilktie rugāji un mazais, kustīgais kukainītis lielajā kartupeļu rakumā, kas ar pirmatnējā instinkta noteiktu nemaldību velk taisnu ceļu uz savu ziemas mītni.

Turpat pie cilvēka kājām pēkšņi kautri uzsmaida pēdējais āboliņa zieds. Mazs, augumā mazliet atpalicis, bet skaists un smaržīgs. Vēlīna kamene, brūna un samtaina, lēni pārstaigā stobrainās ziedlapas un saņem pēdējo saldumu. Tad viņa izstaipa jau pamazām salt sākušās kājas, pablenž saulē kā pusdienas laiku merīdama, un lēni, zemu dūkdama, pāri rugāju galiem aizlaižas uz pļavmalē paslēpto čaklās saimes mājokli. Varbūt pēdējais zieds . . . varbūt pēdēja darba diena . . .

Izrievoto seju mazais, pelēkais cilvēks noliecas pāri sīkajam ziediņam, saņem to savos darba saēstajos, stīvajos pirkstos un noglāsta. Šodien tas vēl priecīgs gozējas siltajā atvasarā, rīt, varbūt, salnas nokostu galvu, nejutīs ne siltās atvasaras saules, ne arī dzirdēs dzidrā gaisa sanēšanu.

Kamēr cilvēks raugās vēlīnajā brīnumā, viņam uz rokas uzlaižas mazais Dieva kustonītis mārīte un kaut ko gaŗi un uztraukti stāsta. Reizēm tā izpleš sarkanos, melniem punktiem lakotos spārnus, tad piesit vienu kāju un otru, kā lielā radījuma uzmanību uz sevi vērst gribēdama. Bet lielais radījums tikai skatās un smaida.

Tad mazais Dieva kustonītis pārlaižas uz lielā radījuma vaiga un sāk savu stāstāmo no sākuma. Nu arī viņš saprot. Neveikli cilvēka pirksti satveŗ mārīti un ieliek sarkanajā āboliņa ziedā. Mārīte pāris reizes vēl norausta sagumzītos svārkus, tad atlaižas ilgi iecerētajai atpūtai.

Šajā brīdī pāri tukšajiem laukiem noris lielas, mirdzošas kāpnes un košs spožums kāpj pa tām lejup un apstājas pie vēlīnā brīnuma zieda, mazā Dieva kustonīša mārītes un lielā radījuma, cilvēka, kuŗš uz izbrauktā ceļa sakumis pavisam mazs un niecīgs kā svēto vakarēdienu saņemot. Un lielais spožums pamazām noklāj laukiem un tīrumiem plāno šķidrautu, ka arī mazā, pelēkā cilvēka acis atvasaras skaistumu ierauga tādu, kā tas paša Lielā Lēmēja jau senlaikus nolikts.

Mazais cilvēks top vēl mazāks, noslīd ceļos, saliek rokas, un pēkšņi pāri viņa lūpām veļas vārdi, bērnībā cieši mācīti, bet putekļainajos ceļos staigājot, aizmirsušies, kā kādreiz dzimtās puses kūlainajā pļavmalē svētību lūdzoties. Atvasaras pēdējais skaistums pamazām pāri pleciem atmirdz kā dārglietu rota, līdz sakāpj cilvēka matos un pievij tos pilnus sudraba stīgām. Tās spožajā saules gaismā vizuļo un vijās lielā, spožā staru kūlī.

Šodien ir vēl atvasara, rīt, varbūt, būs jau ziema...

JONĀSS MIESNIEKS

JĀTNIECE NO URELES PILS

VĒSTURISKA NOVELETE.

IV

Beverīnas pilī iedegās ugunis. Samiegojušies kalpi, īgni un miegaini, aizdedzināja lāpas. Ķēniņš pavēlēja. Ureles princese pati gribēja apģērbties, bet Rameķis, izlēcis no gultas, uzrāvis ūzas, uzkliedza: „Tas tev nav jādara. To izdarīs kalpones."

Rameķis bija aši prom. Viņa vietā ienāca divi meitenes — kalpones un ķērās pie kundzenes saģērbšanas jaunā tērpā. Tas bija spožs un neredzēts.

Kad savu meitu Ureles virsaitis Madis ieraudzīja dzintara un sudrabā, viņš saprata, ka mīļotā meita zudusi uz visiem laikiem. Viņš stāvēja, un viņa jauna, spoža un grezna nokrita uz vienu ceļi tēva priekšā un sacīja: „Dārgais tēvs, piedodat savai aušīgai meitai, kas bez jūsu svētības, bez kāzu godības goda izgājusi tautās."

Ureles Madis, jau sirms, uzlika rokas meitas pleciem un atbildēja: „Lai Laima pašķiŗ tavus ceļus Trikatē."

Tad Sventa jautāja klusā balsī: „Tēvs, vai neesi ko dzirdējis par Uldenagu? Vai viņam jau viss zināms, ko es izdarīju?"

„Es, šurpu jādams, neapstājos ilgi Dabrieļa pilī. Dabrielis pats arī taujājis pēc dēla, un viņam Ako, Daugavas lībju virsaitis, devis ziņu, ka Uldenags ieradies pie Daugavas lībjiem."

Nākošā rītā Rameķis reizē ar Ureles virsaiti Madi kāpa zirgos. Rameķis uz tālo Rīgas ostu, Madis uz savu Ureli, Rustega krastā. Sventa viena palika Beverīnā. Viņa dzīvoja, bet drīz vien kļuva nemierīga. Viņai gribējās vēl satikt Uldenagu. Sirds nedeva miera.

„Es došos pie Daugavas lībjiem," viņa sacīja jau nākošā nedēļā, kad no sirošanas Igaunijā atgriezās Beverīnā Tālivalža jaunākie dēli. „Es runāju lībiski tāpat kā latviski. Tev sanāk dēli, ķēniņ. Un man gribas būt pie Rameķa. Kas zina, vai Rameķis un Uldenags nav kļuvuši par ienaidniekiem no draugiem."

Būtu Ureles virsaiša meita tēva pilī, savu meitu, tik jaunu, Madis nelaistu tālā ceļā, bet Tālavas ķēniņš, iepriecināts ar jaunāko dēlu atgriešanos — viņam nepatika strīdi ar igauņiem —, ne tikai piekrita vedeklas lūgumam, bet vēl uzdeva uzmeklēt Daugavas lībju virsaiti Imantu, ne tikai Ikšķiles Ako. Sventa atbildēja: „Jā, vīra tēva kungs, es to izdarīšu. Tā jau ir viena un tā pati Daugavas lībju valsts: Ikšķile un Rīgas vietā ar Rīgas ostu."

Vieglu un drosmīgu sirdi Sventa devās tālajā ceļā. Nāca jau tumsa, bet Sventa neizbijās no tās. Tur, pie Daugavas, jau viņi abi bija: Rameķis un Uldenags. Viņas ilgas nesa viņu turp, un viņas salnā ķēve nebija vājāka par Rameķa un Uldenaga zirgiem. Un bija jūlija nakts, silta, bija silts... Nebija jau ziema, bet vasara, kur zāle un ceļa smilgas, koki un siltie vasaras vēji to pavadīja. Ceļā viņa daudz domāja par dzīvi un palika skumja, skumja, ka bija apreibusi no Rameķa varenā spēka un turpat pievīlusi nabaga Uldenagu. Tam, tam bija jāizkliedz viņas sasāpējusī sirds . . .

Mežam paškiroties, pļavās, kur tā jāja cauri, strādāja cilvēki, un visi tie bija izpalīdzīgi izstāstīt ceļu. Viņa nomierinājās. Visi šie ļaudis ģērbās glītās drānās: mirdzēja balti linu krekli, bet sievu rotas bija saktas un vainagi. Dažai sievai skanēja zvaniņi. Daža jaunekļa kaklu apņēma dzelzs gredzens, kas sargāja atslēgas kaulu no zobena cirtiena. Tā bija laimīga, priecīga tauta, kuŗas novadam viņa zirgā jāja cauri, un runāja to pašu valodu, ko viņa ar savu tēvu.

Nekad viņa nebija iedomājusies, ka tik plaša ir letu zeme: te meži, te kalni, te palejas. Saime ēda vakariņas nama priekšā zem kļavām. Sēdēja pie šķeltiem galdiem. Tie viņu aicināja pie galda. Viņi ēda miežu maizi, ceptu ceplī, strēba piena putru. Citreiz tie viņu apturēja pusdienā, un viņa ēda kopā ar tiem gaļu, piedzerdama ledainu alu, ko glabāja muciņās. Citas ēsmas turēja koka cibās. Drānas, cik viņa noskatījās, stāvēja pītos pūros un grozos. Tie bija pīti no saknēm, rīkstēm vai skaliem. Viņi arī dziedāja tautas dziesmas, slavēja Laimu — liktens lēmēju. Viņu dievības gluži tāpat kā Urelē, kā Beverīnā, dzīvoja bērzu, ozolu birzīs. Viņi runāja par Saulīti kā māmuliti. Viņi godāja Dievu, kas manifestē visā radībā. Nebija nekādas lielas starpības starp lībjiem un letiem, tikai valoda. Tiem bija bišu koki, un teikas un pasakas par lāci ,vilku, lapsu, gluži kā pie Rustegu ezera. Kad viņa ņēma atkal naktsmāju, puiši steidzās viņas ķēvi piesiet vislabākā ganībā.

Nakti nomainīja atkal gaiša diena. Atkal nāca rīts. Vai gluži tāds pat kā medību rīts: svaigs, skanīgs, pilns prieka un gaismas? Un tālais ceļš tik labā laikā nemaz nebija ne tik tāls, ne tik grūts. Naktīs par to ziņoja sētās suņu rejas, dienās ceļu parādīja ganu zēni. Visi zināja ceļu vairāk vai mazāk uz Rīgas vietu, uz Rīgas ostu, kur viņa gribēja vispirms izpildīt vīratēva uzdevumu, satikt Imantu, un tad tikai doties uz Ikšķili pie Ako . . . Kur . . . Tai pašā laikā, kad viņa tuvojās Daugavas Lībijai, Rīgas vietā 1198. gada 24. jūlijā notika kauja starp bīskapa Bērtuļa vadīto krustnešu pulku un Daugavas lībjiem, kuŗus veda kaujā pret sakšiem lībju virsaitis Imanta. Ako bija par vecu. Rēja katapultes. Blarkšķēja vairogi. Daugavas lībju vidū bija arī Siguldas Uldenags, kas gan Ikšķilē bija kristījies, bet, redzēdams sakšu negantību ,nomazgāja, kā to citi bija darījuši, svešo ticību Daugavā. Nebūtu Ureles letu meitene viņu pievīlusi, viņš sēdētu Siguldā tēva mājā, Dabrieļa pilī, bet aiz sirdssāpēm Uldenags bija stājies Imanta lībju pulkā. Lai gan kaujā bīskapu Bērtuli Imanta nodūra, krustneši kāpās atpakaļ kaudamies. Pēkšņi Uldenaga zirgs, blarkšķot vairogiem un šņācot katapultu akmeņiem, dabūja akmens šķembu sānos. Zirgs sāka kā neprātīgs auļot ar visu Uldenagu cauri sajauktiem Bērtuļa pulkiem. Tie gan atkāpās, bet šaudīja bultām. Drīz jātnieks sēdēja zirgā nokārtu galvu, un ap viņu spindza bultas. Nē, vēl vairāk: kāda bulta jau bija iestrēgusi jaunekļa sānos, otra mugurā. Viņa dābolainais zirgs mirdzēja spokaini balts, un neatgaiņāja ,auļodams ienaidnieka vidū. Tik daudzu tālu zirgu, kā Apokalipses jātnieku, kas Dürera zīmējumā kā rēgains kaŗa spoks auļo, nesdams visur dzīvības vietā nāvi . . . Kad Siguldas Dabrieļa dēls atguva apziņu, pirmais bija, ka viņš atrodas smiltīs, zemē. Negantas sāpes sānos, mugurā, krūtīs, otros sānos, un turpat skalojās ūdens . . . Vai tās bija asinis ,kas aiznesa no viņa viņa jauno dzīvību? Sāpes, tik skaudras sāpes . . . Sānos, mugurā, krūtīs. Nekāda kaujas trokšņa, tik sāpes. Viņš mēģināja celties kājās, bet nespēja. Skalojās tikai kaut kur ūdens. „Dzert! Dzert!" Nav atbildes. Kur viņa zirgs? Nav tā. Atkal sāpes, atkal skalojās ūdens, bet acu priekšā šaudās ugunīgas dzirkstis. Kaujas trokšņa nav, bet dzirkstis dedzina muguru, krūtis, sānus. „Dzert! Dzert!" sten Uldenags. Viņš locās kā tārps. Viņš mēģina rāpties, bet asas sāpes neļauj kustēties no vietas. Un atkal spēlējas zilas, zaļas, sarkanas dzirkstis. Un atkal tek asinis. Bet kādēļ vairs neblarkšķ vairogi, nekauc akmeņi, nebļauj krustneši: grābt, sist nokaut? Atbildes nav. Kustās tikai rīta vējā mazās smildziņas ap viņa izmocīto seju. Tās viņš jūt . . . Sāpes sānos, sāpes mugurā, sāpes krūtīs liec Siguldas virsaiša dēla spēku. Auksti nāves sviedri klāj Dabrieļa dēla satumsušo pieri . . . Viņš Rīgas vietā noasiņo . . .

Uldenags kā redz, kā neredz Sventu, kaut gan Sventa notupusies ceļos pie viņa, tā gaist kā māns, kā ilūzija, kā parādība. Viņš kustina lūpas, lai gan vairs nedzird savu balsi: „Es tevi mīlēju, Sventa . . . Kad es būšu miris, jūs ar Rameķi paņemiet mani līdz. Sadedziniet mani Beverīnā . . . Lai esmu kristīts, esmu pagāns . . . lībju asiņu. . . "

Viņa neraudāja, viņa gaudoja kā vilcene, zaudējusi savu bērnu, turēdama mirušā Uldenaga galvu savā klēpī. Viņas brēcieni plēsa pušu gaisu kā stingra roka plēš audeklu. Rameķis, kas šos brēcienus dzirdēja Rīgas ostā, vēja spārniem nesās savā kaujas zirgā no Rīgas ostas uz Rīgas vietu. Viņš Sventu tikai tad pievarēja, kad apsolījās Uldenaga līķi uzsiet uz viņas salnās ķēves.

Tā nu viņi atstāja Rīgas vietu, lai dotos atpakaļ uz Trikati, uz Beverīnu. Vienā zirgā Uldenaga līķis, otrā Rameķis pats ar savu jauno sievu, kuŗu tikai tagad viņš sāka pazīt, cik viņa cēla . . .

Bet ziņas, ko viņi nesa uz Trikati, nebija priecīgas: runāja, ka pa jūŗu braucot šurp 25 kuģi — vesels kaŗaspēks nolādēto sakšu uz Rīgas ostu.

Beigas.

…TĒŠANA

no sākuma ir tikai vienā nierē, tad atklājot asiņošanu no nierēm, var diezgan labi palīdzēt šiem slimniekiem, slimo nieri izoperējot. Virsnieŗu dziedzeŗa — nieres vēzis dod agrīnas metastazes uz plaušām ,kuŗas ir uzkrītošas savas formas dēļ — apaļas, kā veclaiku lielgabalu lodes, no tā arī nosaukums „lielgabala lode". Ar šo vēža veidu ir savādi, ka tas reizēm pilnīgi apstājas augt un pat izzūd, ja pirmsākums, t. i., slimā niere ir izoperēta.

Arī olnīcu vēzim ir tā pati īpašība, ja tas nav par tālu izplatījies — nav vēl aknās — visas mazās metastazes pa zarnām pazūd pēc olnīcu izoperēšanas.

Daudz un dažādie kaulu audzēji ir parasti ļaundabīgi, un bieži ļoti ātri augoši, jo tie ir primāri; ārstēšana galvenām kārtām operātīva.

Par smadzeņu audzējiem runājot, tie visi ir ļaundabīgi savas atrašanās dēļ, jo tie augot saspiež ļoti jūtīgos smadzeņu audus. Saprotams, tos, kas tikai ar spiedieņu traucē smadzeņu darbību, pie sekmīgas operācijas var izņemt, un cilvēks ir vesels. Ar ļaundabīgiem ir citādi, jo tos ir grūti izlobīt no smadzeņu masas un arī grūti tiem piekļūt.

Plaušu vēzis, tajos gadījumos, kad tas ir primārs, parasti sākās pie kāda no lieliem bronchiem, līdz ar to jau no sākuma kairinot izsauc klepu, un slimnieks ātri griežas pie ārsta, un ja nenotiek kas neparedzēts, parasti šos gadījumus ātri atklāj un ar operāciju var izņemt slimo plaušas daļu, labā cerībā, ka ar to būs veselība salabota, bet liktenis bieži vien ir 50:50 nelabvēlīgs.

Smēķētāji parasti krekšķina un klepo, jo tas pieder pie chroniskās ķermeņa indēšanas ar nikotīnu, tāpēc smēķētāji nokavē ārstēšanās sākumu, līdz ar to dodot sliktākas izredzes uz sekmīgu operāciju.

Sekundārais plaušu vēzis var būt dažādās plaušu daļās, un ļoti bieži abas plaušas ir nosētas kā marmora plāksne ar plankumiem.

Tā sauktais asins vēzis, ar pārmērīgu balto asinsķermenīšu rašanos un palielinātiem limfu dziedzeŗiem, atgādina Hočkina slimību; arī tā savā būtībā ir ļaundabīga, un ārstēšana ir sekmīga tikai dažos gadījumos. Tā var parādīties arī bērna vecumā, un arī tik bagāta cilvēka kā Reda Skeltona dēls nomira ar

(Nobeigums 8. lpp.)

acu priekšā šaudās uguniīgas dzirkstis. Kaujas trokšņa nav, bet dzirkstis dedzina muguru, krūtis, sānus. „Dzert! Dzert!" sten Uldenags. Viņš lokās kā tārps. Viņš mēģina rāpties, bet asas sāpes neļauj kustēties no vietas. Un atkal spēlējas zilas, zaļas, sarkanas dzirkstis. Un atkal tek asinis. Bet kādēļ vairs neblarkšķ vairogi, nekauc akmeņi, nebļauj krustneši: grābt, sist nokaut? Atbildes nav. Kustās tikai rīta vējā mazās smildziņas ap viņa izmocīto seju. Tās viņš jūt . . . Sāpes sānos, sāpes mugurā, sāpes krūtīs liec Siguldas virsaiša dēla spēku. Auksti nāves sviedri klāj Dabrieļa dēla satumsušo pieri . . . Viņš Rīgas vietā noasiņo . . .

Uldenags kā redz, kā neredz Sventu, kaut gan Sventa notupusies ceļos pie viņa, tā gaist kā māns, kā ilūzija, kā parādība. Viņš kustina lūpas, lai gan vairs nedzird savu balsi: „Es tevi mīlēju, Sventa . . . Kad es būšu miris, jūs ar Rameķi paņemiet mani līdz. Sadedziniet mani Beverīnā . . . Lai esmu kristīts, esmu pagāns . . . lībju asiņu. . . "

Viņa neraudāja, viņa gaudoja kā vilcene, zaudējusi savu bērnu, turēdama mirušā Uldenaga galvu savā klēpī. Viņas brēcieni plēsa pušu gaisu kā stingra roka plēš audeklu. Rameķis, kas šos brēcienus dzirdēja Rīgas ostā, vēja spārniem nesās savā kaujas zirgā no Rīgas ostas uz Rīgas vietu. Viņš Sventu tikai tad pievarēja, kad apsolījās Uldenaga līķi uzsiet uz viņas salnās ķēves.

Tā nu viņi atstāja Rīgas vietu, lai dotos atpakaļ uz Trikati, uz Beverīnu. Vienā zirgā Uldenaga līķis, otrā Rameķis pats ar savu jauno sievu, kuŗu tikai tagad viņš sāka pazīt, cik viņa cēla . . .

Bet ziņas, ko viņi nesa uz Trikati, nebija priecīgas: runāja, ka pa jūŗu braucot šurp 25 kuģi — vesels kaŗaspēks nolādēto sakšu uz Rīgas ostu.

Beigas.

Gaidas Trēziņas koncertā

Toronto latviešu koncertapvienības trešo mūzikas sezonu atklāja Anglijas viešņa Gaida Trēziņa. Bija ļoti patīkami atkal tikties ar simpatisko mākslinieci pēc desmit gadu starplaika. Ar prieku jākonstatē, ka aizvadītos gadus, Londonā pavadot, dziedone nav mākslinieciski zemē nometusi. Ir zināms, ka viņa tur nepārtraukti papildinājusies pie ievērojamām dziedāšanas paidagogēm, no kurām pēdējā, Džona Krosa, nupat kā režisore darbojās aizvadītā Kanadas operas festivālā Toronto un pašreiz vada speciālkursu operas mākslā Toronto Karaliskā konservatorijā. Šīs teicamās skolas ietekmes G. Trēziņā var manīt tā ir soļa: — gaumīgs, izstrādāts priekšnesums, rūpīgi skolota mecosoprāna balss ar labi nostādītu elpu, kas īpaši izlīdzināti, pat valdzinoši skan vidējā posmā, nosvērta mūzicēšana, ar tendenci uz diskrēciju.

Koncerta sākumā, kā vairums dziedātāju, māksliniece gan mazliet nervozēja un Dvořāka dziedājums no „Stabat Mater" bija mazāk pārliecinošs, kā priekšnesuma, tā intonācijas ziņā. Sekojošās Šuberta un Grīga dziesmās māksliniece sevi atestēja par labu t. s. vācu XIX gadsimta „lieder'u" skolas interpreti (nesajaukt ar vispārējo latviešu apzīmējumu „dziesma", kas izteic tiklab nopietnāka rakstura vokālus skaņdarbus, kā romances paveidam līdzīgas dziesmas.). No šīm dziesmām visspilgtāk izskanēja Šuberta „Im Fruehling" un „Der Musensohn", kā arī Grīga „Zur Johannisnacht". Citās liriski-klusinātākās dziesmās varētu vēlēties noapaļotāku toni augstākos reģistros.

Otrs koncerta posms bija veltīts latviešu skaņražiem, noslēdzot koncertu ar piecām Jāzepa Vītola dziesmām. Ja Vītols pats kādreiz tika pieminēts, ka esot „izkomponējies" ārā no tautas, ko tad lai saka par pārējiem autoriem šajā programmas daļā: H. Pavasaru, Jērumu, šo rindu rakstītāju. H. Pavasaru reprezentēja „Nav skumja tā", vecāka laika skaņdarbs, mazāk raksturīgs komponista pēdējo darbu vadai, un „Palīcēji", kas savā zīmīgākā izteiksmē un ierosinošā melodiskā līnijā, svaigākās harmonijās izstrādātā klavieru pavadījumā atstāja paliekošu iespaidu. A. Jēruma „Miega dziesma" (viena no trim cikla dziesmām), man allaž patīkusi ar savu trauslu noskaņu apdari, tikko jaušamu impresiju. Šis un citi dziedājumi sevi rekomendēja par dziļi izprotošu latviešu dziesmu interpreti, kas dzied dzimtā valodā un jutoņā. Šeit spilgti izpaudās progress, ko māksliniece pēdējos gados paveikusi savas vokālās technikas kultūrā un attīstībā. Tādu dziedātāju, kā Gaida Trēziņa, mums nav daudz.

Visas pieminētās dziesmas nav tādas, kas klausītāju aizrauj acumirklīgā sajūsmā, pēkšņā sentimentālā priekā, bet arī no klausītāja prasa pārdomas, savā ziņā izpratni un iedziļināšanos mūzikālā vielā. Laba daļa klausītāju arī labprāt būtu vēlējušies dzirdēt vairāk dziesmu tieši no mūsu klasiskā mantojuma. Ievērojot faktu, ka labu starptautiskā klasiski-romantiskā repertuāra interpretu ir, pieticīgi aprēķinot, daudzi jo daudzi simti, bet labu latviešu dziesmu tulku — tikai maza, uz roku pirkstiem saskaitāmu dziedātāju grupiņa, varbūt nebūtu pārspīlēti no viņiem prasīt, lai tie savus plašākai latviešu publikai sniegtos koncertus īpaši veltītu latviešu dziesmai. Šinī gadījumā Šubertu un Grīgu (kuŗi arī skaņu platēs pieejami neskaitāmos atskaņojumos) tikpat labi varētu arī atvietot ar mūsu izcilākiem dziesmu autoriem, kā E. Dārziņu, Alfr. Kalniņu, J. Mediņu, A. Ābeli, kuŗu mazāk pazīstamie, bet daudzie tik mūzikāli bagātie darbi vēl gaidīt gaida atskaņotājus . . . un klausītājus. Ja klavierniekam, vijolniekam vai čellīniekam latviešu mūzikas repertuārs ir samērā ierobežots, tad dziedātājam (un šinī gadījumā es neapellēju tikai pie šinī rakstā apcerētās mākslinieces, bet arī pie citiem mūsu ievērojamākiem dziedātājiem) pat trimdā pieejamo dziesmu klāsts ir visai bagātīgs. Atstāsim šo ierosinājumu katra mākslinieka personīgai izvēlei, gaumei un sirdsapziņai.

Koncertā bija daudz atsaucīgas publikas, kas izkliedēja presē lasītās baiļu vēstis par Koncertapvienības darbības apsīkšanu. Bija daudz, daudz ziedu klēpju aizjūras viešņai — solistei un savā tiesa tika arī pianistei Editei Timermanei, kuŗas precīzie un mākslinieciski kompetentie pavadījumi atbalstīja un cēla šī dziesmu vakara artistisko kvalitāti.

Tālivaldis Ķeniņš.

Koncertantes pateicas Toronto mākslas draugiem.

Boriss Piekalnītis — laulības ostā

Operdziedonis Boriss Piekalnītis apprecējis redaktrisi Dr. Weber, Stuttgartē. Viņa sievastēvs ir vācu lielā žurnāla „Das Haus" izdevējs. B. Piekalnītis 1962. gadā koncertu turnejā cer apmeklēt Kanadu un ASV.

ARNOLDS APSE

BALTAI RĪTDIENAI

NAKTS

Velti slāpēs veldzi tvīkt,
Sapņi — pelnos graudi sīki:
Vai vēl uzdīgs kāds?
— Tici: stundā izredzētā
Tevī plauks kā zemē svētā
Dieva brīnumstāds.

AUSMA

Gars, kas šaubu ugunsgrēkā
Pārkausēts aug klusā spēkā,
Ticot stundai šai.
Sirds kā saulespuķe klusi
Melnā naktī izplaukusi
Baltai rītdienai.

AIVA BĒRZIŅA

beigusi Toronto universitāti, iegūstot B. A. gradu. Viņa studijas turpina Ontario College of Education. Aiva Bērziņa ir studenšu korporācijas Daugaviete locekle.

Mana tēvu valoda

Lasāmgrāmata 7. un 8. klasei. Hermanis Kreicers un mag. phil. Irma Cēbere. ALA's Kultūras biroja izdevums. 1961. 322 lpp.

Kāds ir bijis šīs lasāmgrāmatas sastādītāju nolūks, šo grāmatu sastādot? Atbilde uz šo jautājumu, domāju, saskatāma sastādītāju pēcvārdos, grāmatas lietotājiem — jaunajai audzei — rakstītā novēlējumā: „jo bagātīgi uzņemt mūsu mazās tautas gara lielumu, tā tikumu, spēku un daiļumu." Palīdzēt jaunajai audzei ar šo grāmatu. Kā sastādītāji šo nolūku centušies panākt, par to turpmākajās rindās.

Šī lasāmgrāmata ļoti patīkami atšķiras no ALA's Kultūras biroja agrāk izdotajām lasāmgrāmatām zemākajām klasēm vispapriekš jau ar savu ārējo izskatu, ar to, kā tā iesieta, bet vēl vairāk patīk, — kas arī ir tas svarīgākais, — šīs grāmatas iedalījums un saturs.

Atverot to grāmatas lappusi, kur sākas 7. klasei domātā lasāmā un iegaumējamā viela, redzam moto — Leonida Breikša vārdus:

„Svēts mantojums šī zeme mūsu tautai", protams, ne jau Amerikas, Kanadas, Austrālijas vai kāda cita zeme, kur latvieši tagad mīt, bet tā, par kuŗu rakstīts šīs pašas grāmatas pēdējā dzejdarbā:

Kurzeme! Zemgale!
Mīļā, baltā Dieva zemīte.

Šim moto seko Edvarda Virzas „Karogs" ar noslēguma vārdiem:

„Līdz ar sauli saules mūžu
tavai tautai dzīvot būs!"

Šie vārdi tad nu ir norādījums mūsu tēviem un mātēm sekot mūsu sarkanbaltsarkanajam karogam un no sirds par to rūpēties un gādāt, ka arī bērni izaugtu par tādiem sekotājiem brīvās Latvijas karogam. Šai darbā tad nu arī šī lasāmgrāmata var būt ļoti derīga.

Tālāk seko Teodora Zeltiņa stāsts par „Rīgu valsts svētkos", kā tas bija toreiz, „kad vēl tie labie gadi bija" brīvajā Latvijā, kad svētceļojumā uz Brāļu kapiem dalībnieki pie Latvijas brīvības uguns varoņu piemiņai celtajā altārī, solījās dzīvot un strādāt tā, lai būtu asinīm izcīnītā mantojuma cienīgi. Noslēguma vārdi: „Mūsu Rīga. Vai pasaulē maz var būt kāda vēl skaistāka pilsēta? Mums nebūs."

Tālāk nāk raksti, kas pastiprina šo domu un stāsta, ka ne jau tikai Rīga vien, bet arī citas vietas bija mums skaistas. Tur ir E. Adamsona „Dziesma par Gaiziņu", Zinaīdas Lazdas „Mans ezers", tautas dziesmas „Skaista mana tēvu zeme" četri pantiņi; tikai, liekas, pats pirmais pantiņš par Daugavu, melnacīti, šeit īsti neder (par to, ka tā — pilna dārgu dvēselīšu.). Noslēgumā raksts par pirmo ievērojamo latviešu ainavu gleznotāju Juliju Federu līdz ar divām viņa gleznu reprodukcijām.

Otrā nodalījumā ievietoti raksti par to, kas tēvu zemi darīja skaistu. Tas bija darbs. Zenta Mauriņa raksta par Krišjāni Baronu, kam visa dzīve bijusi barga darba diena, bet viņš pats to tādu gribējis, un tādēļ viņa dzīvē nav ne rūgtuma, ne moku. No turpmākajiem rakstiem vēl minēsim Kārļa Skalbes „Milzi", kas turējis kalnu uz muguras, un kad viņam bijis ko nest, viņš dzīvojis pilnu dzīvi un bijis laimīgs. Tad nāk tautas dziesmas par darbu, Annas Brigaderes „Dzimšanas diena", kad deviņus gadus vecā Annele svešos ļaudīs visu dienu strādā pie kartupeļu rakšanas un tumšā vakarā, mājās braucot, skatās zvaigznēs un izjūt: „Dzimšanas diena! Un tik jauka, jauka! Tik silta saule bija. Un tāds liels padarīts darbs . . ."

Bet turpat tālāk parādīts arī pretstats — kā tas ir jaunākajos laikos. Amerikā dzīvojošais Olafs Stumbrs raksta par slinkumu. Tālāk J. Raiņa rakstītie vārdi par darba nozīmi un Jāņa Krēsliņa raksts par gleznotāju Adamu Alksni, kam dzīves un darba devīze bijusi: „Mums, latviešiem, jābūt pārākiem par citiem, lai dzīvē panāktu to, ko daudz vieglāk par mums sasniedz cittautieši."

Sekojošais nodalījums par — laimi. Likts moto — Kārļa Skalbes rakstīti vārdi: „Vai pasaulē ir daudz laimes? — Tik, cik tās katram ir pašam sirdī." Seko Rūd. Blaumaņa „Salna pavasarī", tautas dziesmas par izturēšanos pret bēdām, pasaka par nepiepildāmo nabagu, A. Brigaderes „Ganu diena", Anšlava Eglīša „Maruta", kas nonākusi Holivudā, piedzīvo vilšanos u.c. Noslēgumā J. Jaunsudrabiņa „Stabules", kur puišelis uztaisa vītolzara stabuli, ar to stabulē un jūtas laimīgs.

Nākošajam nodalījumam par sirdsskaidrību moto nav. Iesākas ar A. Sauliesa „Purvā", turpinājumā J. Poruka „Ar māti pie baznīcas", J. Klīdzēja „Nazis" — Boņs aiznes atpakaļ veikalniekam Šmuškinam nozagto kabatas nazi, pasaka par zelta cirvi u. c. līdzīgi raksti.

Piektajam nodalījumam — par varoņiem un varoņdarbiem arī nav moto. Sākas ar Andreja Pumpura „Lāčplēša varoņdarbi", turpinājumā A. Grīna „Skolnieku rota," Irmas Grebzdes „Purva zāle"(meitene, palīdzēdama „mežā brāļiem", zaudē dzīvību). Te redzams arī tēlnieka K. Zāles Brīvības pieminekļa Važu rāvēju grupas fotoattēls. Tālāk seko apceres — par latviešu tautas dzeju, rakstniecības sākumiem, garīgo rakstu laikmetu, Vecā Stendera laikmetu, tautas atmodu, par lirisko, episko un drāmatisko dzeju un par dažiem rakstniekiem: T. Zeltiņu, Zinaīdu Lazdu, Annu Brigaderi, nedaudz par Olafu Stumbru, par Aspaziju, A. Saulieti, J. Poruku, J. Klīdzēju un A. Grīnu.

Tagad pārejam pie astotajai klasei paredzētās lasāmās un iegaumējamās vielas.

Te par moto likti V. Plūdoņa rakstīti vārdi:

„Teiciet man zemi plašajā pasaulē,
Kuŗa būtu tik mīļa, kā tu, mana dzimtene."

Te nu ir sākumā raksti par tēvzemes mīlestību, kā tā parādās darbos, piem., Anšlava Eglīša „Sniega vīrs un Svētais Nikolajs", par Holandes zēnu, kas aizsūtīts uz Ameriku, ies tur skolā un mācīsies par inženieri, sapelnīs naudu un tad atgriezīsies Holandē atpakaļ. (Vai tas nav mājiens arī mūsu jaunatnei?). Tālāk N. Kalniņa „Kāpēc vesela kāja sāp", — kā divi latviešu bēgļu zēni Vācijā izglāba trīs latviešu gūstekņus, bij. gaisa izpalīgus, ko sūtīja atpakaļ pie „ūsaiņa". Tad seko J. Raiņa „Zelta zirga" fragmenti un „Kalnā kāpējs", K. Skalbes „Pulkveža Kalpaka nāve", Ed. Virzas „Pulkveža atgriešanās", Zinaīdas Lazdas „Varoņa kaps" un Andr. Eglīša „Karavīrs". No turpmākajiem lasāmgabaliem vēl atzīmēsim J. Akurātera „Kalpa zēna vasara", Rūd. Blaumaņa „Andriksons", Ed. Virzas Straumēnu fragmenti un J. Ezeriņa „Tornis". Pēc tam seko vēl J. Raiņa „Lauztās priedes" un V. Plūdoņa „Svešumā klīstot". Ar to tad arī daiļliterātūras daļa noslēdzas.

(Nobeigums 8 lpp.).

TRĪS GRĀMATAS PAR PAD. SAVIENĪBAS UN RIETUMU ATTIECĪBU PROBLĒMĀM

„THE GREAT CONTEST"

by Isaak Deutscher, Oxford University Press izdevums, 86 l.p., cena — $2,75.

Kaut gan autors iestājās savā darbā par atbruņošanos, neraugoties uz to, ka jaunāko laiku vēsture mums rāda, ka tanī laikā, kad rietumu valstis pēc otrā pasaules kaŗa beigām nekavējoties stājās pie atbruņošanās problēmu atrisināšanas, Padomju Savienība turpināja nepārtrauktu bruņošanos, tomēr viņa darbā ir visai interesanta Padomju Savienības ārlietu politikas analīze kopš Staļina nāves, pakavējoties pie „baiļu strupceļa" un daudzinātās „mierīgās sadzīvošanas un sacensības", kas, pēc autora domām, ietekmēs lielās Austrumu un Rietumu sacensības iznākumu.

„THE CHALLENGE OF COEXISTENCE"

by Milton Kovner, 130 l.p., cena $3,25, Public Affairs Press izdevums.

Šinī darbā apskatīta un definēta pati koeksistences problēma, kā arī tās nozīme un Padomju Savienības ārlietu politikas evolūcija, padomju zelta ietekme, ekonomiskās sadzīvošanas politika, rubļa diplomātija neattīstītās zemēs un koeksistences perspektīvas.

Tā kā autors kopš 1955. gada ir iesaistīts ASV valdības dienestā kā Padomju Savienības jautājumu speciālists, tad viņa darbs lielākā vai mazākā mērā atspoguļo arī šīs valdības viedokli visos tajā apcerētos jautājumos.

„ISSUES OF FREEDOM"

by Herbert J. Muller, Harper & Bros. (Kanadā — The Musson Book Co.) izdevums, 170 l.p., cena — $5,00.

Autors ir viens no pazīstamiem moderno laiku vēsturniekiem, un apskatāmā grāmatā aplūko civilizācijas, īpaši Amerikas attīstību un brīvības augšanu, norādot tanī pašā laikā uz cilvēka pretrunīgo dabu — tā vēlēšanos aizbēgt no brīvības un tomēr to baudīt. Autors ir izpētījis dažādu brīvību—intellektuālās, saimnieciskās un politiskās — izcelšanos, attēlojot ilgo cīņu ar iesakņojušo tradiciju pretestību, un mākslas un literātūras ietekmi uz tām.

A. Kalns.

(41. turpinājums)

Knola darba prieks tomēr izbeidzās vēl pirms sāka krēslot. Tūlīt pēc tam, kad Rūdere bija pateikusi, ka ir aicināta pie Bekeriem, un ka Vilnis viņu gaida, lai pavadītu, Knols paziņoja, ka šai dienai diezgan strādāts.

— Tomēr ļoti laipni, ka viņš jūs tik ātri atlaida, — Vilnis uzslavēja Knolu, kad Alise tam smiedamās stāstīja, cik Knola seja pie tam bijusi skāba, — Lautenbergs to nebūtu darījis.

— Ne jau tādēļ viņš mani palaida, lai mēs drīzāk noklūtu pie Bekeriem, bet tādēļ, ka viņam izputēja iespēja tēlot kavalieri un vakara tumsā mani vadīt uz staciju. Kopš Knola pastāvīgā sekretāre Kerstena jaunkundze saderinājās ar Vinteru no ekspedīcijas nodaļas, un tas viņu vakaros pats pavada mājās, Knols pēkšņi kļuva tik spējīgs, ka varēja visus darbus veikt parastajās biroja stundās. Kad Kerstena jaunkundze dzirdēja, ka man jāpaliek strādāt virsstundas, viņa man par Knolu šo un to pastāstīja. Es jums saku — traki!

Vilnis neatbildēja. Varēja būt, ka Rudere runā, lai palielītos, bet varēja arī būt, ka viņa par Knolu runāja taisnību. Vienādi vai otrādi — tā bija netīra, nepatīkama lieta.

Ejot gar Zelta Teļa viesnīcu, Alise pagausināja soli.

— Mēs noklūsim par agru — tieši vakariņu laikā. Vai nepakavēsim laiku un nepaēdīsim arī mēs? Zelta Teļā bez kuponiem dažreiz var dabūt lielisku kartupeļu sacepumu.

Vilnis šaubīdamies paskatījās pavadonē, bet jautājums un priekšlikums bija nopietni — arī viesos aicināti, tīringieši kaŗa laikā saprata, ka jāpaēd mājās vai ēdnīcā. Viesībās pacienāja ar to, ko varēja dabūt bez kartītēm.

Viņi pasūtināja un dabūja pa kausam alus un kartupeļu un olu sacepumu.

— Lieliski! — Rūdere priecājās, — Tieši lieliski! Tik trekna sacepuma ilgi neesmu dabūjusi. Jums garšo?

Garšo ciešami, — Vilnis nespēja jūsmot līdz, bet ēdienu pelt arī nebija nekāda iemesla, — trūkst tikai vēl krietna gabala gaļas, lai ēdiens būtu ne tikai garšīgs, bet arī sātīgs. Tā nepaies stunda un gribēsies atkal.

Saruna pārtrūka, jo cauri ēdnīcai sāka staigāt nacionālsociālistu partijas Gomlas nodaļas dižvīri; kādā no blakus telpām tiem bija apspriede.

— Redziet, — Alise klusināti uzrunāja Vilni, — Lautenbergs arī. Esot iecelts par Gomlas grupas propagandas vadītāju. Tas nozīmē, ka turpmāk vēl biežāk dabūsim klausīties viņa runās. Esat jau piedzīvojis kādu viņa vadītu fabrikas darbinieku sanāksmi?

Esmu.

Viļņa strupās atbildes dzirdot, Alise apklusa un ziņkāri raudzījās viņam tieši sejā.

— Sakiet, kas ar jums noticis, Herr Vilnis? Kopš atgriešanās no slimnīcas jūs esat pilnīgi pārvērties. Jūs esat kļuvis mazrunīgs, nelaipns un drūms. Vai slimība jūs tik ļoti novārdzināja? Jeb iepazināties ar kādu slimnieku kopēju, un tā jūs samaitājusi? Agrāk jūs bijāt pavisam citāds. Ilze to pamanīja pirmā, un mēs ar Kerstena jaunkundzi nospriedām, ka viņai taisnība.

Vilnis nezināja — smiet vai sirdīties.

— Varbūt esmu nelaimīgi iemīlējies. Tad cilvēki tādi kļūstot.

— Tas varētu būt, — Alise lietišķi noteica un atsāka ēst, — mīlestība cilvēku ļoti pārvērš. Bet jūs neesat tāds raksturs, ko nelaimīga mīla varētu salauzt. Ar jums ir noticis kaut kas cits.

Vilnis izlikās, ka ēšanas darbs pašreiz neļauj atbildēt; viņš būtu varējis sevi piepērt par to, ka nebija spējis savus pārdzīvojumus un jūtas tā savaldīt, lai tās neredzētu tie, kam gar tām nebija nekādas daļas. Labi, ka Alise viņu uz to darīja uzmanīgu, citādi viņš būtu turpinājis arī pie Bekeriem uzvesties kā pamests ģimnazists.

Viņš piespieda sevi pasmaidīt.

— Tās ir bijušas manas slimības. Bet es labošos. Jūtu, ka kļūstu ar katru dienu stiprāks.

Bekeri ciemiņus sagaidīja spoži apgaismotā dzīvoklī. Aptumšošanas ierīces Bekeriem bija tik nevainojamas, ka ārpusē uz ielas neizlauzās ne mazākais gaismas stars, tā kā Vilnis Alisei pat izteica aizdomas, vai viņi abi nav pārpratuši, un vai Bekeri šovakar maz mājās.

— Vai tikai neesam aicināti uz rītu vai parītu?

— Ēriks teica: šovakar. Par to man nav šaubu, — Alise droši noteica un nospieda zvana pogu.

Kā jau bija paredzams, Bekeri ciemiņus cienāja vienīgi ar dažiem sausiem cepumiem, bet toties jo bagātīgi ar vīnu.

— Ikviens kārtīgs vācietis rudenī noliek sāņus dažas pudeles laba dzeŗamā — atmiņai un baudīšanai, kad pienāk attiecīgs brīdis. Pēdējos gados pirms kaŗa es ik rudeni pasūtināju uzglabāšanai tikdaudz, ka tagad varu droši skatīties pretī arī ilgākam kaŗam.

— Sevišķi vēl tāpēc, ka mans Rūdesheimas tēvocis arī tagad vēl palīdz papildināt tavus krājumus, — Ilze smiedamās nobeidza Bekera stāstījumu.

Bekers pacēla glāzi. Viņa balsī bija mazliet apslāpēta rūgtuma, kad viņš, krietnu malku ieņēmis, Vilnim teica:

— Vilni, kad jūs precaties, nekad nepreciet augstas kārtas, ievērojamas ģimenes vai bagātu sievu; tas ir drošākais veids, kā iegūt mazvērtības kompleksu.

— Tādu gan pie tevis neesmu novērojusi, — Ilze mazliet piesarka, — bez tam: tā taču ir taisnība, ka tu savu vīnu iepērc no tēvoča Rūdesheimā.

— Taisnība gan, bet patīkamāk būtu apzināties, ka šo, pašreiz tik sarežģīto lietu kā vīna sadabūšanu, esmu veicis pats ar savu izmaņu un uzņēmību, bet nevis, ka tu aizrakstīji tēvocim un lūdzi viņu atsūtīt tik un tik daudz pudeļu vīna. Tas mazina manu pašapziņu.

To tev atkal pacels pirmais nopelnītais dzelzskrusts, — Alise mēģināja glābt mājastēva omu, — un bez tam neticu, ka kāds būtu kādreiz apšaubījis tavu vīrišķīgumu, izdarīgumu vai uzņēmību.

Vīns bija labs un stiprs, un drīz vien varēja manīt tā iedarbību: Bekers kļuva ik mirkli skaļāks, Alise smējās par katru izteiktu vārdu kā par lielāko asprātību, bet Vilnis vienmēr vairāk ierāvās sevī un nespēja atraisīt domas no jautājuma, kur šai brīdī bija un ko darīja Ranta. Arī Rīgā pašreiz bija vakars, tāpat kā šeit, Tīringā, kaut arī tur bija pāris stundas vēlāks. Ivars un Ranta tagad bija vīrs un sieva. Viņi dzīvojot Rīgā, rakstīja māte. Vai viņi šobrīd bija vieni mājās? Varbūt arī pie viņiem viesojās draugi? Jeb viņi mājās nemaz nebija? Varbūt — operā?

Vienīgi Bekeru Ilze, likās, vīna skurbuma nejuta. Vai arī, ja juta — neizrādīja. Viņa turpināja būt vērīga namamāte un uzmanīga klausītāja, un vienīgais, kas ļāva just, ka arī viņa vīna kausu nebija tikai cilājusi vien, bija vieglais aizplīvurojums tās skatā. Vīra skaļums viņai nepatika, un laiku pa laikam tā, it kā mierinot, uzlika roku Ērika plecam.

—Kas ir? Ko tu gribi? — Bekeram sievas pieskāriens nepatika, — Tev derdz, ka es runāju? Ka es neprotu izteikties tik smalki kā tavas augstdzimušās ģimenes piederīgie?

— Ko tu runā, Ērik! — Ilze ļāva rokai noslīdēt, — Vai es kādreiz esmu pieminējusi savu ģimeni? Kāpēc tu tai neliec miera?

— Es?! Es viņai nelieku miera? Vai es tas biju, kas kādu mēģināja atrunāt no iestāšanās partijā? Jeb tas bija mans smalkais sievastēvs, kam nepatika, ka znots-inženieris sēstas pie viena galda ar aptīrītāju un partijas darbā pat pakļauts vienkāršam iesaiņotājam?

— Ērik! — Ilze lūdzās, — kas tev noticis?

— Man vēl nekas nav noticis, bet drīz gan notiks. Ir pasaulē muļķi, kam vienmēr jācīnās un jāupurējās, un ir gudrie, kas sēd ērtos dzīvokļos, saņem lielas pensijas, dod labus padomus un smejas par tiem, kas mirst viņu labā.

— Ērik, nerunāsim par tik bēdīgām lietām; labāk saskandināsim! — Rudere pacēla kausiņu.

— Runāsim gan, — Bekers ietiepās, — man vēl ir palikušas četras dienas dzīvei, un pēc tam — beigas!

— Nerunā tik aplami! — Ilze sapīka. — Pēc četrām dienām tu dosies uz vienību, tad tevi vēl vismaz divus mēnešus apmācīs, un pa to laiku kaŗš būs beidzies.

— Pēc četrām dienām būs beigusies mana dzīve. Tā īsākā vai gaŗākā starpspēle līdz manai varoņnāvei neskaitās. Tai laikā es nedzīvošu, bet tikai izpildīšu kādas citas gribas un citu smadzeņu diktētas funkcijas. Gulties, celties! Soļiem, skriešus! Pa labi, pa kreisi! Mierā!! Brīvi! Izklīst! Stāties! Vai tā ir dzīve? Dzīvošana?

— Tu pats reiz teici, ka tā ir pienākuma pildīšana kādas augstāka mērķa sasniegšanai, — Ilze mēģināja sarunu ievirzīt pārrunu līmenī.

— Bet kāpēc ar degunu dubļos pienākumu pilda tikai mazais cilvēks, bet tāds vīrs kā Vinklers arī tagad sēd augstajā zirgā?! Man viņš varēja uzsvilpt šeit fabrikā, un man viņš svilps arī tur ārā! Un tas pats ir ar taviem brāļiem un brālēniem.

(Turpinājums sekos)

VALENTINE HERMANE

ĒNU ROBEŽĀS

STĀSTS

22. turpinājums

15.

Cik ātri, cik neticami ātri pavasaris bija pārvērties par vasaru! Rietošās saules stari meta zeltotas stīgas pāri koku galotnem. Debesis vēl bija pielijušas spožas gaismas, bet pasaule pamazām iegrima ēnu tumšajos rakstos, kas veidojās arvien garākas un garākas, līdz saplūda tumšā plīvurā.

Cik bieži Ausma bija vērojusi šo vakara rotaļu? Ne tikai zeltotās stīgas, bet arī tumšās ēnas valdzināja, bet jo dziļāku noslēpumu dvesa tieši dienas atvadas un nakts pirmie sveicieni. Pilns burvības bija mirklis, kad tieši savienojās divi krāšņākie pretstati: gaisma un tumsa. Tikpat neizsakāmi skaists ir mirklis, kad skatā izgaist sāpes un tur atplaukst laime. Šodiena bija bijusi daudz, daudz gaišāka, jo skumjas un visas [illegible] kliedēja Irenas [illegible] mojums, un viņa [illegible] arī mazo [illegible] — [illegible] na, kas kādreiz [illegible] visām aizbraukusi [illegible] kusi un šķietami [illegible] griezās stipra. Kur viņa [illegible] radusi spēku? Vai [illegible] šis mazais nieciņš, kas gaiši smaidīja un usmaidīja visiem? Reiz redzējusi, viņa nespēja aizmirst mazo Pēterīti, kuru ne labprāt bija saņēmusi no Irenas rokām, baidoties, pati nezinot no kā, bet Irena bija teikusi:

„Še, — iepazīsties!" un jau nākošā mirklī mazais bija ielikts viņas klēpī.

„Es . . . nemāku turēt, izkritīs!" — bet Irena smaidīja, un viņas smaids pārklājās pāri visam.

Ausma bija vairījusies pieminēt Pētera vārdu, bet Irenas skats un vēlāk vārdi atklāja to, ka viņa bija atradusi mieru un jaunu laimi, un to visu bija iespējusi vienas mīlestības atdzimšana otrā. Mazais vīstoklītis se vī ietvēra aizgājušo un pierādīja, ka „mīla ir stiprāka par nāvi". Bieži dzirdētos vārdos skanēja jauna nozīme, kas lika arī Ausmai pārdomāt savus ieskatus, pārvērtēt savas pārliecības.

Atkal viņa bija atnākusi iemīļotās upmales sen nestaigātos krastos, un risināja dienā iesāktos domu pavedienus. Irena atvadoties bija teikusi:

„Kādreiz man likās, ka tu esi drošākā meitene pasaulē, bet vai tikai nav gluži otrādi? Vai tik tu neesi aplikusi vienaldzības bruņas tikai tādēļ, ka baidies no mīlas? . . ." un šie vārdi nejāvās aizmirsties. Viņas skats bija vērsts pāri Ritupes krastam, kaut kur nenoteiktā, tumšā tālumā. Austrumu pusē nebija tumsas, — tur blāzmoja iznīcības uguns, kas nenodzisa nekad. Spožais blāzmas ceļš, kurā dega debesis, dedzināja arī sirdis, un ne tikai kara laukos vien. Daudz sāpīgāk tas dedzināja tieši tās sirdis, kas nakts tumsā steidzās pie mīļotiem bailēs un nezināmībā. Ikviens uguns zieds, ikviena zemes nodrebēšana iedzēla jaunu sāpju bultu, jaunu nemieru un bailes, — tās neatkāpās nekad. Vai Irena bija nojautusi taisnību? Kā viņa varēja zināt to, ko Ausma pati nebija sapratusi, par ko pat nebija iedomājusies? Bailes no mīlas? — Varbūt, drīzāk bailes no jauniem zaudējumiem?!

Kara lauks . . . nekad neredzētais kara lauks, un tomēr tik labi pazīstams, jo viņa domās bija gājusi ikvienam karotājam līdz, un ja tie, kas atgriezās atpūtā, izvairījās ne tikai runāt, bet pat domās atcerēties tur redzēto un pārdzīvoto, tad ar Ausmu bieži vien domās sarunājās neredzamie tēli, kas palika tur.

Vakar bija atgriezies Edžus, šodien pārnācis Aivars, Ignāts un visi sen pazīstamie „sapiernieki". Pilsētā atkal kūsāja jautrs dzīvīgums. Ignāts jau bija paspējis atskriet un sasveicināties, bet tūdaļ arī posās atpakaļ uz mītni, lai brīvprātīgi pieteiktos vakara dežūrai, „palaižot tos jaunākos rezgaļus ganībās . . .". Nekā daudz viņš nebija paspējis pateikt, jebšu viņa domu gaitu izjauca mazais Pēteris un Irenas neticamā pārvēršanās.

Ausmas domas straujos lēcienos virpuļoja no viena pieturas punkta nākošajā. Silta vēja vēsma ietraucās krastmalā, mierīgās upes ūdeņi iečalojās, bet tumsa apsedza vieglo smaidu, kas bija izplaucis meitenes vaigos. Skats atrāvās no tumšā tāluma un ieslīdēja zvaigžņotās debesīs. Vai arī zvaigznes smaidīja . . . Plašais domu lauks sašaurinājās, kļuva arvien mazāks un mazāks, līdz bija apstājies pie viena pieturas punkta: — Aivars . . .

Dziļo vakara klusumu pārtrauca lakstīgalu balsis. Šīs mazās, neredzamās dziesminieces dziedāja tikai klusumā, ko netraucēja cilvēku soļi. Vai domas pielāgojās melodijām, vai otrādi, — bet pēkšņi viņa izjuta neciešamu karstumu, nepazītas trīsas, no kurām bija jāatbrīvojas, pret kurām vajadzēja cīnīties, bet kā? Ātri un veikli viņa atbrīvojās no apģērba gabaliem un mirkli vēlāk ienira vēsajos ūdeņos. Vai arī ūdeņi spēj glāstīt? Viegla migla cēlās no mierīgā viļņojuma, ieplūda krastmalā un pārklāja pļavas, uztverot zvaigžņu atspulgu. Likās, ka pāri pasaulei klājās sudrabots teiksmu plīvurs. Meitenes vingrais ķermenis [illegible] plakanā akmens tuvumā, [illegible] viņa iešūpojās un ieslīdēja [illegible] lēzenumā. Pie krūtīm viņa bija piespiedusi ūdensrozi, pār [illegible] viļņoja atirušo matu [illegible], daļēji slēpjot augumu. [illegible] atkal vērsās debess zvaigžņotā segā, kuras sudrabotā stara vizma vija teiksmainos rakstus, ievijot burvestības lokā arī viņas pašas plaukstošo augumu.

Nemierīgi un karsti ritēja asinis; nemierīgi un trauksmaini cilājās krūtis, sirdi nespēja veldzēt vieglās vēsmas pieskārieni, jo šai brīdī, vairāk kā jebkad, viņas domas kļāvās un iegrima atmiņā uzplaukušo tumši zilo acu dzelmēs, kur tik bieži bija redzējusi, bet centusies neredzēt, daudz, daudz vairāk kā tikai draudzību . . . Viss neizteiktais un nepateiktais tagad dega un liesmoja viņas sirdī . . .

Mēness, kas visu laiku bija klusi noraudzījies caur miglas plāno plīvuru, kā nokaunējies paslēpās aiz mākoņa, lai atkal iznirtu un vēlreiz uzmestu savā burvestības skata gaismu plaukstošai jaunavai. Varbūt tā smaids izteica lielāko noslēpumu savā visziņā un, ja mēness varētu runāt, varbūt tas pačukstētu nupat pieredzēto sirds atmodas brīdi zvaigznēm, varbūt tas arī spēja ieskatīties cilvēkiem nezināmā nākotnē, un varbūt tas smaidīja par to, ka šajā atmodas brīdī kāda cita cilvēka sirds alka šīs meitenes tuvuma un cīnījās pret mīlestības vareno spēku, zinot, ka reiz iegrimis mīlas valgos, vairs nespēs no tās atraisīties, tāpat kā reiz uzplaucis zieds vairs nevar pārvērsties pumpurā. Uz brīdi mēness atkal ieslēpās mākonī, bet iznirstot veltīgi meklēja ūdensrožu pudurī krāšņāko ziedu, tikai vilnīši norādīja, ka viņa jau bija pazudusi krastā, jau aizsteigusies neredzamas rokas norādītā virzienā.

Viegli pārlēkusi pēdējo grāvi, Ausma palēnināja gaitu. No lielceļa pa kreisi ēnoja egļu dzīvžogs, slēpjot Ielejas garāmgājēju skatiem. Viņa bija mājās, gandrīz jau mājās. Spējais satraukums bija aprimis, bet kautkur dziļi krūtīs vēl nemiera taurenīši plivināja savus neredzamos spārniņus . . . Dziļi ievilkusi elpu, viņa pasteidzināja soļus, klusi atvēra priekšnama durvis un brīdi ieklausījās jautro sarunu atbalsī, kas nāca no virtuves.

„Redzu, jau redzu . . . acis dzirkst vecā nebēdnībā, bet nemēģini man iestāstīt, ka nemaz vairs nesāp!" — mātes balsij atbildēja Edžus protesti un ieskanējās Silvijas gaišie smiekli. Ausma pasmaidīja, domās izsakot nožēlu un līdzjūtību Silvijai ar Edžu, kas reiz tikuši mammas rūpju lokā, tik ātri un viegli nevarēs atrast izdevību tik ļoti gaidītai divtulībai, bet viņas smaidu apēnoja jautājums: „Kur bija Aivars? Un atkal atgriezās spītības dzirksts: „Vai viņš man vajadzīgs? Priekš kam?!" — Viņa neatvēra virtuves durvis, bet tikpat klusi kā ienākusi, lēniem, uzmanīgiem soļiem kāpa pa trepēm, nenojaušot, ka viņas istabā sēdēja tas, pie kura pēdējā laikā tik bieži kavējušās viņas domas.

„Nu, — vai nevajaga pēriena!" — pārmetoši ieskanējās pazīstamā balss. Ausmas domu gājieni bija iedomājušies dažādas tikšanās, taču nekad ne pēriena pieslējumu. Priecīgais pārsteigums izgaisa, tā vietā sirdī atdzima spītīgums, bet viņa nepaguva atbildēt. Aivars bija piecēlies un tuvojās: „Varu saderēt, ka biji atkal upmalē, lai gan stingri pieteikts nerisķēt ar apsaldēšanos"

(Turpinājums sekos)

Miera un atomieroču aizlieguma sludinātāji nāk dienas gaismā

Nevar būt ne mazāko šaubu, ka aiz miera un atomieroču aizliegšanas demonstrantu mugurām veikli paslēpušies Kremļa aģenti.

Viņiem bijušas arī savas sekmes, jo cilvēkus ar šauru politisku redzes aploku var atrast visās zemēs. Vēl vieglāk ir izmantot atsevišķu garīdznieku, studentu, vai arī godkārības, vai tikai darbošanās gribas apsēstus lētticīgos.

Bieži vien tie, kas ielās nēsā uz Kremļa pavēli pretatomu saukļus, paši nezina, ka ar savu rīcību tie pakalpo Maskavas imperiālismam. Tie nezina, ka nemanot jau ievilināti komūnisma bērnu dārzā.

Varbūt, ka daudzi ieraudzīs dienas gaismu, izlasot skrejlapu „Let's not die for Berlin". Šajā lapelē, zīmējumā karikēts Kanadas ministru prezidents J. Dīfenbēkers un par nacistu pataisīts Rietumvācijas valdības galva Dr. Ādenauers.

Būtu lieki atgādināt, ka Dr. Ādenauers pret nacismu cīnījās jau tad, kad kaŗa noziedznieki Ribentrops un Molotovs uz brīvo Baltijas valstu un citu tautu rēķina bija noslēguši bēdīgi slaveno Hitlera un Staļina draudzības paktu.

Nav brīnums, ka lapelē aicināts, lai lasītāji nostājas pret atomieroču lietošanu Kanadas aizsardzībai. Neziedot nevienu kanadieša dzīvību vārdā neminētu nacistu ģenerāļu dēļ. Prasa Kanadas tūlītēju izstāšanos no NATO.

Ne vārds nav minēts, ka atomieroču žvadzināšana un kaŗa sagatavošana būtu jāpārtrauc Pad. Savienībai.

Tas pilnīgi saprotams, jo proklamācijas apakšā vissīkākiem burtiņiem atrodam, kas ir šis pašu zemei kaitīgo saukļu autors: tuvāku informāciju labprāt sniedzot Kanadas jauno komūnistu līga.

Varbūt, ka šī komūnistu lapele atdarīs acis daudziem kanadiešiem, kas apolītiskā vienaldzībā ļāvuši sevi iespaidot Maskavas algādžiem. T.

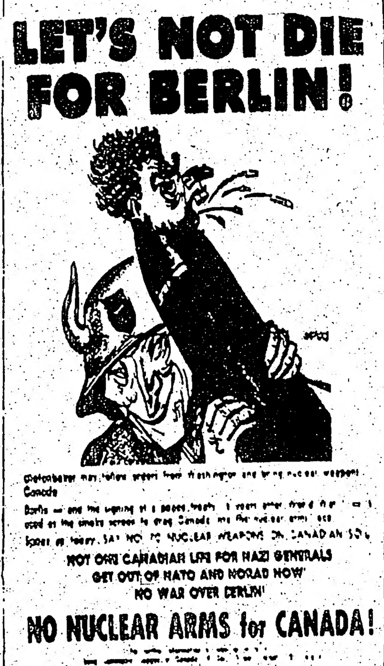

Viņi prasa aizliegt atomieročus. Lapele atklāj, kas ir īstie atomieroču aizlieguma akcijas autori — Kremļa dienderi.

P. Dreimanis

TAUTVALDĪBA VAI PARTIJAS DIKTĀTŪRA

Pēc 2. pasaules kaŗa, ASV savā ārpolītikā pielietoja vēsturisko pierādījumu un atzinumu, ka zemes sadale sīksaimniecībās ir esenciāla stabilitātes un demokratijas uzturēšanai. Mēs reālizējām vienu no radikālākām reformām modernajā vēsturē, ko ASV tieši pēc kaŗa ar ģenerāli Mekartūru izvedušas Japānā.

Politiskās dzīves attīstībā sasniegta tautvaldība jeb demokratija, kas mūsu dienās ir vispopulārākā. Tā visur nav vienāda. Tomēr pilngadīgie vīrieši un sievietes tur bauda vēlēšanu tiesības, izraugot tautas pārstāvjus likumdošanai un daudzās zemēs arī valsts dzīves vadībai. Lai vēlētājiem dotu iespēju izraudzīt savai attīstībai un pārliecībai iespējami atbilstošākus likumdevējus, parasti ir partijas (2, 3 un vairākas), kuŗu biedri no kandidātu sarakstiem ar balsu vairākumu tiek izraudzīti par parlamentu locekļiem. Tādā kārtā ikvienas likumdošanas iestādes sastāvā vairākumam jāreprezentē vairākuma griba un tai atbilstoša valsts iekārta. Vēlēšanu kārtības un dažu citu iemeslu dēļ reizēm notiek arī novirzīšanās no šī mērķa, bet tas ir izņēmums. Vecākā demokratija Anglijā tādu gadījumu nepazīst, īpaši vispārējo vēlēšanu laikā.

Bet ir valstis, kur vēlēšanas notiek ar vienu kandidātu sarakstu, lai gan tās arī dēvējas par demokratijām. Tas ir vienas komūnistu partijas vēlēšanu saraksts, jo šajās valstīs visas citas partijas aizliegtas un bezpartejiskie vēlēšanu saraksti arī nav atļauti. Tad tautas griba vēlēšanās nevar izpausties, jo minētā partijā ir ļoti niecīgs iedzīvotāju skaits, kas nekur nesasniedz pat tā ceturto daļu. Tāpēc par tautas vairākumu nevar būt pat runa. Ja komūnistu vēlēšanu sarakstos ir pat bezpartejiskie kandidāti un tie tiek ievēlēti, tad arī tam nav nekādas nozīmes, jo viņiem savā darbā jāievēro komūnisma programma, un nekādu opozīciju neviens nedrīkst taisīt. Kas to iedrošinātos darīt, tā liktenis jau iepriekš ir apzīmogots.

Tātad komūnisma valstīs noteikšana nav tautai, bet partijai. Arī tai maza nozīme, jo ir prezidijs, kurā izcila loma ir pirmajam sekretāram, kas to veikli sastāda un pārveido tā, ka viņam neviens neiedrošinās runāt pretim. Ja par kādu ir tādas aizdomas, tad viņu no prezidija izmet, vai pat likvidē, kā tas tiek darīts arī ar citiem partijas locekļiem un vispār iedzīvotājiem. Pēdējā laikā notiesāšana uz nāvi vai vienkārša nobendēšana notiek retāk, bet nevēlamas personas tiek nobīdītas pie malas vai ieceltas kādā nenozīmīgā valsts amatā. Bez tam tās atrodas stingrā čekas uzraudzībā.

Tātad Padomju Savienībā un citās komūnisma zemēs ir diktātūra. Līdz ar to tad arī visas valsts dzīves vadība, neizslēdzot no tās saimnieciskos un garīgās kultūras pasākumus, atrodas vienas personas rokās. Tagadējās augstās kultūras laikos, kad visas tās nozares ir stipri sazarojušās, vienai personai visu dzīvi pārzināt un vadīt nav iespējams. Viņai ir padomdevēji un resoru vadītāji, bet tie parasti vairāk cenšas uzminēt diktātora domas nekā sniegt viņam lietderīgus padomus, jo viņi parasti ir bezrakstura individi, kas cenšas tikai izpatikt savam pavēlniekam. Speciālisti ar stingru raksturu un labām zināšanām savā arodā izvairās no šādiem posteņiem, jo nav patīkami locīties visvareno vīru priekšā, kas var viņus arī kaut kurā brīdī nosūtīt viņā saulē. Tāpēc uz padomdevējiem un resoru vadītājiem diktātoram grūti paļauties — viņu pakalpīgā nostāja bieži vien nenāk attiecīgajai lietai par labu. Diktātoram jāiztiek ar savām zināšanām, kuŗas, kā jau minēts, nevar visās dzīves nozarēs atbilst tagadējam kultūras līmenim. Šī iemesla dēļ diktātūrās nav drošu dzīves pamatu un ērtu darba apstākļu.

No aplūkotā jāsecina, ka komūnisma valstīs, kur teikšana nav tautai, bet saujiņai komūnistu jeb partijai ar diktātoru priekšgalā, nav izredzes sasniegt augstu kultūras līmeni, lai apmierinātu iedzīvotāju vajadzības un celtu viņu kultūras līmeni saskaņā ar brīvību un jaunākiem atzinumiem visās darba nozarēs, arī cilvēka attieksmēs pret kosmu jeb visumu. Bez tam allaž priekšrocība ir partijas biedriem kā izglītības laukā un darbā, tā arī visā dzīvē. Tāpēc spējīgākie tautas locekļi bieži vien netiek uz priekšu; viņiem jāpaliek ēnā un jāstrādā viņu spējām nepiemērots darbs. Līdz ar to tautas augšupeja ir lēnāka un vājāka. Demokratijās tādus ierobežojumu un traucējumu tautas attīstībā nav. Kur tādi rodas, tur tos viegli novērst.

LATIŅAMERIKA — UZ KURIENI?

(Pārnesums no 4. lpp.)

Šī ir situācija, kas ASV diplomātijai sagādā galvas sāpes. ASV pavalstnieki Dienvidamerikas kontinentā ieguldījuši vairāk par deviņiem miljardiem dolaru, un vairāki no šiem ieguldījumiem nav pilnīgi bazēti uz likumiskiem nolīgumiem. Tāpēc vairāki financisti baidās, ka likumi par lielo zemes īpašumu iznīcināšanu varētu radīt nepatīkamus rezultātus viņu ieguldījumiem. Ar katru dienu pieņemas spiediens Valsts departamentā un kongresā, kas prasa, lai ASV izdara spiedienu uz tiem, kas bremzē šī kontinenta attīstību — šādi apdraudot mūsu pašu drošību. Ir intereses, kas uzskatīs jebkādu soli par „komūnistu konfiskāciju", ja mēģinās noārdīt veco agrāro sistēmu Latiņamerikā.

Tā ir dzīves ironija, jo šī zemes reforma nāk tieši no amerikāņu tradicijām. Viens no mūsu pirmajiem aktiem, pēc neatkarības iegūšanas, bija noārdīt Britu impērijas koloniālos likumus, kas sargāja lielu farmu eksistenci. Zemi konfiscēja. Ar 1862. gada likumu katrai ģimenei, kas zemi gribēja kultivēt, par velti nodeva īpašumā 160 akru zemes. Un kopš 1880. g. trīs no katriem četriem ASV laukstrādniekiem bija kļuvuši par kultivējamās zemes īpašniekiem vai līdzīpašniekiem.

BRAUCIENS AR WALNUTU'

VECĀ MĪNU TRALERĪ PĀRI OKEANAM

Ap 1950. gadu ārzemnieki Zviedrijā nejutās visai droši. Tā vien likās, ka kuŗu katru acumirkli varētu sākties 3. pasaules kaŗš, un tad nešaubīgi viena lieta likās būt pavisam skaidra, ka tādā gadījumā Padomju Savienība okupētu Zviedriju, un visi tur dzīvojošie bēgļi būtu padoti neizbēgamam ceļam uz mājām un tālāk par dzimtenes nodevību — uz Sibiriju. Vēl kā Damokļa zobens pāri Zviedrijai karājās nesenā latviešu, igauņu un vāciešu kaŗavīru izdošana krieviem, kur okupācijas gadījumā ikvienu bēgli sagaidītu tāds pats liktenis. Šai sakarā neviens bēglis Zviedrijā nejutās visai droši un plānoja, kā varētu no Zviedrijas izkļūt.

Lai varētu izceļot uz ASV, bija jāgaida veseli 7 gaŗi gadi uz Latvijas kvotu, bet lai varētu izceļot uz Kanadu, no Kanadas valdības bija pieprasīta drošības nauda — $2.000,- apmērā kā garantija par parakstīto darba līgumu uz vienu gadu Kanadas lauksaimniecībā. Ja kādam šāda summa bija, tam bija ceļš vaļā uz Kanadu, bet tik bagātu latviešu, un vispār bēgļu, Zviedrijā nebija daudz..

Baltiešu aprindās radās doma par kāda cita veida izceļošanu uz Kanadu — uz Kanadu doties bez konsulāta papīriem, ar pašu līdzekļiem iegādātā kuģī. Šī pasākuma pirmie ierosinātāji un organizētāji bija igauņi. Vispirms igauņi noorganizēja kaut ko līdzīgu akciju sabiedrībai un sazīmēja vajadzīgos līdzekļus veca un lietota kuģa iegādei. Šis pasākums guva neiedomājamu atsaucību, un īsā laikā sazīmēja 64.000 kronu, par kādu summu nopirka kādā vecā lūžņu vāktuvē no apgrozības izņemtu 250 tonnu lielu angļu mīnu tralleri, kas bija paredzēts pārkausēšanai. No latviešiem kā pārstāvis bija Valdis Tuklers. Kad kuģis bija iegādāts, akciju sabiedrība paziņoja, ka var pieteikties izceļotāji uz Kanadu, un cena pieaugušiem bija noteikta 1.000 kronas, bet bērniem 500. Īsā laikā pieteicās 250 personas; tas ir pilns skaits, ar kādu bija paredzēts doties pāri okeanam. Kad nauda bija iemaksāta, sākās kuģa remonta un pārbūves darbi. Pilnīgi tika izremontēts kuģa tvaika katls un motors, kā arī atbrīvota ikviena iespējamā vieta kabīņu un guļamo lāviņu ierīkošanai. Kuģi ievilka kādā mazā ostā, netālu no Geteborgas, kur to pielāgoja dēkainajam braucienam pāri okeanam. Kuģa remonta darbi un pārbūve ilga veselus trīs mēnešus, kamēr viss bija sagatavots braucienam. Par kuģa kapteini izraudzīja kādu vecu igauņu jūras vilku.

Nebija nekādu atsevišķu kabīņu vīriešiem un sievietēm, bet tikai bunkuri ar trīsstāvu nāriņām katrā iespējamā vietā. Kaŗa laikā uz šī kuģa bija uzturējusies apkalpe 30 personu sastāvā, bet tagad te bija paredzētas vietas 220 pieaugušiem un 30 bērniem. Kuģa nosaukums bija „Walnut". Izbraukšana no Zviedrijas bija paredzēta samērā legāla, jo zviedriem jau patiesībā bija vienalga, kurp kuģis dodas, un tā kuģa vadība saņēma izbraukšanas atļauju uz kādu nelielu ostu Zviedrijas tuvumā, bet patiesībā gala mērķis bija it kā nezināms. Beidzot arī visi priekšdarbi bija veikti, lai kuģis sāktu savu ceļojumu uz jauno apsolīto zemi — Kanadu.

Uz kuģa valdīja neiedomājama saspiestība un pieticība, un starp, galvenokārt, igauņiem bija arī pavisam 12 latvieši, kas tagad dzīvo Toronto un Hamiltonā. No pazīstamākajiem Hamiltonas latviešiem viņu vidū bija arī tagadējais Hamiltonas tirgotājs F. Erdmanis ar ģimeni un Valdis Tuklers, tagadējais Hamiltonas DV priekšnieks. Kad visi sagatavošanās darbi bija veikti, sākās uzlādēšanās uz kuģa. Līdzņemamo mantu daudzums bija samazināts līdz minimumam. Tā beidzot pienāca tā diena, kad „Walnutam" bija jāatstāj Zviedrijas krasti. Tā bija 13. novembŗa diena, kad pamazām aiz apvāršņa pazuda Zviedrijas krasts. Pirmā apstāšanās vieta bija Ziemeļīrija, kur bija ļoti laipna uzņemšana un izpalīdzība, vēl jo sevišķi tāpēc, ka te bija darīšana ar politiskiem bēgļiem. Tika uzņemts ūdens, ogles un vēl vajadzīgā pārtika gaŗajam un tālajam ceļam. Īrijā arī sākās pirmās domstarpības, un tā kā kuģis jau nu nemaz nebija piemērots okeana šķērsošanai, mēs nemaz nebūtu vēlāk nožēlojuši, ja „Walnutam" vēl pēdējā brīdī būtu uzvilkuši zēģeles, jo mūsu brauciens bija vairāk zēģelējums kā ceļojums pāri okeanam tvaikonītī.

Beidzot kuģis atstāja Īrijas krastu, lai dotos pretim savai jaunajai cerību zemei — Kanadai. Igauņu kapteinis bija izvēlējies īsāko, bet bīstamāko ceļu pāri okeanam, un tā arī visai drīz mēs visi uz savas ādas piedzīvojām Atlantijas okeana rudens vētru un vēju skarbumu. Kad bijām kādas pāris dienas braukuši, sākās liela vētra, kas turpinājās veselas desmit dienas.

Darīja visu iespējamo, lai mazinātu jūras vētras briesmas. Visas lūkas noslēdza un smagumu izvietoja, lai mūtu kuģīti tik stipri nemētātu, bet tā kā kuģis bija ļoti mazs, tad to svaidīja kā mazu skaidiņu lielajos okeana viļņos. Vētra bija samērā ļoti stipra un mūsu kuģis visai mazs, un tā pēc vētras norimšanas konstatējām, ka bijām nobraukuši pavisam niecīgu gabalu. Vētras laikā gandrīz vai visi slimojām ar jūras slimību, cits vieglākā, cits smagākā formā, un tikai retais bija tāds, kas palika sveikā ar veselu ādu.

Vētras laikā uz kuģa valdīja neiedomājama postaža un chaoss. Bērni raudāja, sievas vaimanāja un kļuva pat histēriskas, bet, diemžēl, neviens šai nelaimē nevarēja palīdzēt. Laimīgā kārtā tomēr visi kuģa dalībnieki braucienu un lielo okeana vētru pārcieta bez jūtamām sekām. Kad desmitā dienā vētra norimās, kas bija vispārējs retums, ka rudens vētras turpinās tikai desmit dienas, sākās normāls brauciens, bet tā kā mūsu kuģis nebija no lielajiem un arī kuģa motors nebija nekāds sevišķs, mūsu virzīšanās uz priekšu notika gliemēža gaitā. Bijām izplānojuši, ka Kanadu sasniegsim ne ilgāk kā pēc trim nedēļām, un pat ātrāk, bet bijām jau nobraukuši uz jūras 24 dienas, un no Kanadas krasta ne vēsts, lai gan mūsu ieturētais virziens bija pilnīgi pareizs. Tam par iemeslu bija mūsu kuģa niecīgais ātrums.

Pamazām sāka rasties bažas, vai mums pietiks ogļu nobraukšanai līdz galam. Jau sākām lūkoties pēc palīdzības, ko mēs varētu saņemt no citiem gaŗām braucošiem kuģiem, bet — bez kādiem jūtamiem panākumiem. Kuģi brauca gan mums gaŗām, bet tie visi bija tik tālu, ka no tiem saskatījām tikai dūmu stabus. Mēs joprojām palikām vieni. Mūs lēnām sāka pārņemt drūmas domas, ko iesākt tad, kad mūsu tvaikonim patiesi pietrūktu ogles. Bija jāpadodas likteņa varai, un tā mums nebija nemaz jāgaida pārāk daudz dienu, kad kuģa ogļu krājumi, acīm redzot, samazinājās. Ik rītu rūpīgi vērojām horizontu, vai neieraudzīsim Kanadas krastus, bet visas mūsu pūles saskatīt mūsu cerību zemi palika bez sekmēm.

Dzīvē kādreiz arī notiek neiedomājamais, proti, kad pēdējā lāpsta ogļu bija iebērta kuģa krāsnī, kā arī sadedzināti visi liekie kokmateriāli uz kuģa un visus pārņēmis neiedomājams pesimisms un bezcerība, nākošās dienas rītā mēs tālumā saskatījām Ņufaundlendas cietzemes krastus. Kanada bija klāt, bet mūsu „Walnuts" vairs nevirzījās uz priekšu. Ogles krāsnī bija beigušās kvēlot.

Ja varētu tā izteikties, tad laime bija tik tuvu, bet pietrūka ogļu. Jauno vēsti uzņēmām ar dalītām jūtām. Prieks, ka beidzot sasniegta Kanada, bet rūpes par lēnām dziestošo un nezināmam liktenim nodoto kuģi un to pasažieŗu likteni. Cik ilgi varējām stāvēt bez oglēm, un arī pārtikas līdzekļi jau nebija paņemti līdzi mūžībai, bet zināmam laikam. Tā noenkurojāmies un sākām signālizēt uz visām pusēm pēc palīdzības. Nostāvējam veselu dienu, bet neviens mūsu palīdzības signālus nebija ievērojis. Nākošā dienā tas turpinājās. Pret vakara pusi pie mūsu kuģa lielā steigā piebrauca kāds neliels Kanadas krastu apsardzības kuģis. Noskaidrojis, kas mēs tādi esam un kas mums par nelaimi, kuģis mūs ievilka Sidnejas ostā.

Noenkurojāmies Sidnejā. Bija jau pienākusi 13.decembŗa diena. Tātad mūsu zēģelējums bija ildzis veselu mēnesi, un mēs bijām sasnieguši savu cerību zemi — Kanadu. Sākās gaŗas formālitāšu kārtošanas, kas viss bija tīrais nieks, salīdzinot ar to, ko pārdzīvojām Atlantijas okeanā.

Kā politiskiem bēgļiem, kas nāk no zemēm aiz dzelzs aizkara, mums visiem piešķīra azila tiesības līdz ar uzturēšanās vīzām Kanadā.

Mūsu cerību un sapņu kuģis „Walnuts", lai gan ļoti vāji, ilgi un lēnām, turklāt ar lieliem pārdzīvojumiem un izbailēm tā pasažieriem, bija savu uzdevumu godam veicis, un tāpēc tagad to vieglu sirdi varējām nodot tur, kur bija viņa īstā vieta. Kuģa ceļš veda uz dzelžu pārkausētavu — lūžņos, bet mēs devāmies uz bagātās un brīvās demokratiskās Kanadas vidieni.

„Walnuta" pasažieri savu kuģi, kas tos laimīgi pārveda pāri lielajiem ūdeņiem, tomēr atcerēsies līdz pat mūža beigām.

J. L.

SAVIENOT
Karl Ehm
63 35 Fresh Pond Road, Ridgewood 27
62 02 Myrtle Ave. Glendale 27 N. Y.
136 35 Roosevelt Ave. Flushing N. Y.
415 86-th Street, Brooklyn N. Y.
68 38 Forest Ave. Ridgewood 27 N. Y.
69 39 Myrtle Ave. Glendale 27 N. Y.
185 24 Horace Harding Blvd. Fresh M
JAUNUMS!
45 RPM MŪZIK
★ Dažādas vācu melodija
★ Skaisti vēsturisk
★ Ļoti labā
★ Dāv
Cena
DV GRĀMATNĪCA, 123 H
TRANSPORTA F
KAKTI
Veicam visādus transportus ar m
(mēbeļu, būvmateriālu u. c.). Lūdzam
LE 5-6619. 941 Doverc
Dr. ROMAN PNE
Ilggadīga prakse slimnīcās Vācij
Speciālists iekšķīgās, sievišķu un
3537 PARK AVE., MONTREAL, P.Q.
Runā vāciski un krieviski.
Pasteidzaties! Pasteidzaties!
Mēs nosūtām nekavējoties pa
ZIEMSV
DĀVANU S
JŪSU PIEDERĪGIEM V
IKKATRU VIETU PĀ
Kažokus. • Mēteļus. •
• Kažokādas zābakus. •
• Kažokādas cimdus. •
Vilnas zeķes. • Adītas d
• Dāmu zeķes. • Šalles. •
saites. • Na
MĒS ĪPAŠI IET
Mantas, ko var pārdot ik
veikalā, dodot jūsu pieder
katru jūsu d
• Samta gultas
• Samta gultas
• Samta sienas
• Šveices spilve
Izsūtām katalogus ur piep
LAMPERT & P
47, Harrington Rd., L
ENGLA

…DĪBA VAI PARTIJAS …IKTĀTŪRA

vai pat likvidē, kā tas tiek darīts arī ar citiem partijas locekļiem un vispār iedzīvotājiem. Pēdējā laikā notiesāšana uz nāvi vai vienkārša nobendēšana notiek retāk, bet nevēlamas personas tiek nobīdītas pie malas vai ieceltas kādā nenozīmīgā valsts amatā. Bez tam tās atrodas stingrā čekas uzraudzībā.

Tātad Padomju Savienībā un citās komūnisma zemēs ir diktātūra. Līdz ar to tad arī visas valsts dzīves vadība, neizslēdzot no tās saimnieciskos un garīgās kultūras pasākumus, atrodas vienas personas rokās. Tagadējās augstās kultūras laikos, kad visas tās nozares ir stipri sazarojušās, vienai personai visu dzīvi pārzināt un vadīt nav iespējams. Viņai ir padomdevēji un resoru vadītāji, bet tie parasti vairāk cenšas uzminēt diktātora domas nekā sniegt viņam lietderīgus padomus, jo viņi parasti ir bezrakstura individi, kas cenšas tikai izpatikt savam pavēlniekam. Speciālisti ar stingru raksturu un labām zināšanām savā arodā izvairās no šādiem posteņiem, jo nav patīkami locīties visvareno vīru priekšā, kas var viņus arī kaut kurā brīdī nosūtīt viņā saulē. Tāpēc uz padomdevējiem un resoru vadītājiem diktātoram grūti paļauties — viņu pakalpīgā nostāja bieži vien nenāk attiecīgajai lietai par labu. Diktātoram jāiztiek ar savām zināšanām, kuras, kā jau minēts, nevar visās dzīves nozarēs atbilst tagadējam kultūras līmenim. Šī iemesla dēļ diktātūrās nav drošu dzīves pamatu un ērtu darba apstākļu.

No aplūkotā jāsecina, ka komūnisma valstīs, kur teikšana nav tautai, bet saujiņai komūnistu jeb partijai ar diktātoru priekšgalā, nav izredzes sasniegt augstu kultūras līmeni, lai apmierinātu iedzīvotāju vajadzības un celtu viņu kultūras līmeni saskaņā ar brīvību un jaunākiem atzinumiem visās darba nozarēs, arī cilvēka attieksmēs pret kosmu jeb visumu. Bez tam allaž priekšrocība ir partijas biedriem kā izglītības laukā un darbā, tā arī visā dzīvē. Tāpēc spējīgākie tautas locekļi bieži vien netiek uz priekšu; viņiem jāpaliek ēnā un jāstrādā viņu spējām nepiemērots darbs. Līdz ar to tautas augšupeja ir lēnāka un vājāka. Demokratijās tādu ierobežojumu un traucējumu tautas attīstībā nav. Kur tādi rodas, tur tos viegli novērst.

Ņufaundlendas cietzemes krastus. Kanada bija klāt, bet mūsu „Walnuts" vairs nevirzījās uz priekšu. Ogles krāsnī bija beigušas kvēlot.

Ja varētu tā izteikties, tad laime bija tik tuvu, bet pietrūka ogļu. Jauno vēsti uzņēmām ar dalītām jūtām. Prieks, ka beidzot sasniegta Kanada, bet rūpes par lēnām dziestošo un nezināmam liktenim nodoto kuģi un to pasažieru likteni. Cik ilgi varējām stāvēt bez oglēm, un arī pārtikas līdzekļi jau nebija paņemti līdzi mūžībai, bet zināmam laikam. Tā noenkurojāmies un sākām signālizēt uz visām pusēm pēc palīdzības. Nostāvējam veselu dienu, bet neviens mūsu palīdzības signālus nebija ievērojis. Nākošā dienā tas turpinājās. Pret vakara pusi pie mūsu kuģa lielā steigā piebrauca kāds neliels Kanadas krastu apsardzības kuģis. Noskaidrojis, kas mēs tādi esam un kas mums par nelaimi, kuģis mūs ievilka Sidnejas ostā.

Noenkurojāmies Sidnejā. Bija jau pienākusi 13.decembra diena. Tātad mūsu zēģelējums bija ildzis veselu mēnesi, un mēs bijām sasnieguši savu cerību zemi — Kanadu. Sākās garas formālitāšu kārtošanas, kas viss bija tīrais nieks, salīdzinot ar to, ko pārdzīvojām Atlantijas okeanā.

Kā politiskiem bēgļiem, kas nāk no zemēm aiz dzelzs aizkara, mums visiem piešķīra azila tiesības līdz ar uzturēšanās vīzām Kanadā.

Mūsu cerību un sapņu kuģis „Walnuts", lai gan ļoti vāji, ilgi un lēnām, turklāt ar lieliem pārdzīvojumiem un izbailēm tā pasažieriem, bija savu uzdevumu godam veicis, un tāpēc tagad to vieglu sirdi varējām nodot tur, kur bija viņa īstā vieta. Kuģa ceļš veda uz dzelžu pārkausētavu — lūžņos, bet mēs devāmies uz bagātās un brīvās demokratiskās Kanadas vidieni.

„Walnuta" pasažieri savu kuģi, kas tos laimīgi pārveda pāri lielajiem ūdeņiem, tomēr atcerēsies līdz pat mūža beigām.

J. L.

SAVIENOTĀS VALSTĪS

Karl Ehmer PORK STORES

63 35 Fresh Pond Road, Ridgewood 27 N. Y.
62 02 Myrtle Ave. Glendale 27 N. Y.
136 35 Roosevelt Ave. Flushing N. Y.
415 86-th Street, Brooklyn N. Y.
68 38 Forest Ave. Ridgewood 27 N. Y.
69 39 Myrtle Ave. Glendale 27 N. Y.
185 24 Horace Harding Blvd. Fresh Meadows
84 Main Street, Hempstead, N. Y.
4380 White Plains Road, Bronx, N. Y.
30 New Street, Huntington N. Y.
230 East 86-th Street, New York
370 Main Street, Poughkeepsie N. Y.
9 Bank Street, Peekskill, N. Y.

Mēģiniet savu dzīvokli padarīt skaistāku?

Nenokavējiet apmeklēt mūsu plašo

MĒBEĻU NOLIKTAVU,

kurā ir arī importētas mēbeles no Vācijas. Ņemiet līdz šo sludinājumu, tad jūs dabūsit 10% atlaidi.

REIMANN & BRESSE

VĀCU MĒBEĻU VEIKALS,
1495 - 3rd Ave., (starp 84 un 85. St., N. Y.)

Atvērts: Pirmdienās, ceturtdienās un sestdienās no plkst. 9 rītā līdz plkst. 9 vakarā;

Otrdienās, trešdienās un piektdienās no plkst. 9 rītā līdz plkst. 6 vakarā.

TELEFONI: RE 4-7040, RE 4-1041.

†

ELIZABETE FRANKENŠTEINS

dzimusi 1877. gada 15. maijā, Latvijā,
mirusi 1961. gada 17. oktobrī, Toronto.

I LATVIEŠU EV - LUT. DRAUDZES PALĪDZĪBAS FONDS TORONTO.

DĀMU FRIZIERSALONS VENTA'
3 Westmoreland Ave. (Bloor - Dovercourt),
Tel. LE 6-9544, Toronto.

JAUNUMS! NEDZIRDĒTS!

45 RPM MŪZIKAS SKATU KARTES

★ Dažādas vācu melodijas.
★ Skaisti vēsturisku vietu un citi skati.
★ Ļoti labā apdarē.
★ Dāvanām un pašu priekam.

Cena: 3 kartes $ 1.00.

DV GRĀMATNĪCA, 123 HURON STREET, TORONTO 2-B, ONT.

TRANSPORTA FIRMA

Veicam visādus transportus ar modernām mašīnām (mēbeļu, būvmateriālu u. c.). Lūdzam zvanīt katrā laikā:
LE 5-6619. 941 Dovercourt Rd., Toronto.

VAI JŪS PLĀNOJAT
braukt uz Eiropu
vai
vēlaties kādu
izsaukt?

Tuvākai informācijai kontaktējiet
„HENRY MOOS — NOTARY PUBLIC"
KENNEDY TRAVEL BUREAU, LTD.
296 Queen St., W., TORONTO.
TEL. EM 2-3226.
Dibināta 1926. gadā.

Dr. ROMAN PNEWSKY

Ilggadīga prakse slimnīcās Vācijā, Polijā un Šveicē.
Speciālists lekšķīgās, sievieču un veneriskās slimībās.
3537 PARK AVE., MONTREAL, P.Q., tel. VI 5-7623, Montreal.
Runā vāciski un krieviski. Pieņem no pl. 8—9 vakarā.

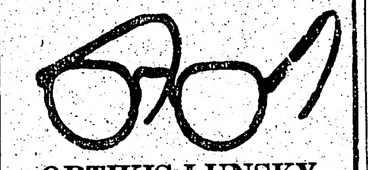

OPTIĶIS LUNSKY
470 COLLEGE St., Toronto
WA 1-3924.

Pasteidzaties! Pasteidzaties! Pasteidzaties!

Mēs nosūtām nekavējoties par konkurences cenām

ZIEMSVĒTKU DĀVANU SAIŅUS

JŪSU PIEDERĪGIEM VAI DRAUGIEM UZ IKKATRU VIETU PAD. SAVIENĪBĀ

Kažokus. • Mēteļus. • Uzvalkus. • Kleitas. • Kažokādas zābakus. • Kažokādas cepures. • Kažokādas cimdus. • Ādas mēteļus. • Vilnas zeķes. • Adītas drēbes. • Apakšveļu. • Dāmu zeķes. • Šalles. • Lakatus. • Kaklasaites. • Nailonu.

MĒS ĪPAŠI IETEICAM:

Mantas, ko var pārdot ikkatrā valsts oficiālā veikalā, dodot jūsu piederīgiem 10 rubļu par katru jūsu dolaru.

• Samta gultas pārklājus.
• Samta gultas pārvalkus.
• Samta sienas segas.
• Šveices spilvenus.

Izsūtām katalogus uz pieprasījumu par brīvu.

LAMPERT & POLIMEX CO.
47, Harrington Rd., London, S. W. 7.
ENGLAND

Queen - Broadview raj.
IZĪRĒJAMAS
2 nemēbelētas istabas un virtuve.
Parkošanas iespējas.
Zvanīt pēc plkst. 6 vakarā.
HO 3-7640, Toronto.

Yonge - Eglinton rajonā
IZĪRĒJAMA
MĒBELĒTA ISTABA.
Zvanīt vakaros un sestdienās visu dienu.
HU 8-8640, Toronto.

TRANSPORTA UZŅĒMUMS
BALTIC MOVERS

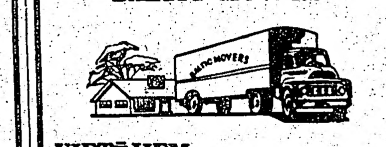

VIETĒJIEM un TĀLBRAUCIENIEM.
Tel. LE 4-1403.

Jūsu nākotne ir labāka, ja jums ir šie bondi!

LAI PALĪDZĒTU KANADIEŠIEM KRĀT, katru gadu Kanadas valdība dod iespēju šīs zemes iedzīvotājiem uzkrāt līdzekļus ar krājbondiem.

PAGĀJUŠĀ GADĀ VAIRĀK KĀ MILJONS KANADIEŠU iekrāja apmēram biljonu dolaru šai ērtajā un drošajā veidā.

ŠO KRĀJBONDU LIELĀ POPULĀRITĀTE izpaužas vairākos veidos:

• Tās var ērti iegādāties par skaidru naudu vai uz nomaksu katrā bankā, pie noguldījumu aģentūram, biržas aģentiem, krājaizdevu un finanču sabiedrībās vai arī katrā darba vietā, kur šis krāšanas plāns pastāv.

• Tās iespējams iegādāties vērtībā no $ 50.- līdz $ 5.000.-.

• Tās var iegādāties kurš katrs (arī bērni), bet ne vairāk kā $ 10.000.- apmērā.

• Krājbondi maksā procentus 4¼% par pirmo gadu, 4½% par nākošiem sešiem gadiem un 5% par nākošiem trim gadiem.

• Tās katrā laikā var iemainīt par pilnu vērtību plūs procentus katrā bankā.

PĒRCIET JAUNĀS

CANADA SAVINGS BONDS

Ļoti noderīgas jums — kā arī Kanadai!

Mans mīļais vīrs

KĀRLIS MĀRTIŅŠ ZĪVERTS

dzimis 1902. gada 21. septembrī Dubultos, Latvijā, miris 1961. gada 21. oktobrī Niagarā, Kanadā. Apbedīts 24. oktobrī Niagarā, Lundy's Lane kapsētā.

Mēs atkal priekā svētā
Un skaidri tiksimies,
Tur mīlā Tēva sētā,
Kur ceļš man arī ies.

Dziļās sērās
SIEVA ŽENIJA KANADĀ un PIEDERĪGIE LATVIJĀ.

ZILĀ APLOKSNE

Stāstījums par Latvijas pretizlūkošanas aģentu bīstamajām gaitām.

280 lapas puses, glīti iesieta, cena $ 3.75.

Pieprasiet savā grāmatnīcā vai pasūtiniet apgādā

TĒVIJAS SARGS,
10 Widmer St., Toronto 2-B, Ont. Canada.

Piedāvājam visplašākā izvēlē svētku saiņiem piemērotas preces par ļoti izdevīgām cenām.

Augstākās kvalitātes angļu uzvalku drānas. Jaunas mēteļu un kleitu drānas. Dažādi nailona un orlona dāmu kažoki, pēc kuriem Latvijā liels pieprasījums. Svētku standartsaiņi ar labas kvalitātes audumiem par sevišķi izdevīgām cenām. Lēti svētku pārtikas saiņi līdz 40 mārc. svarā.

SAIŅI CEĻĀ 3 — 4 NEDĒĻAS.

Pieprasiet cenrāžus, bezmaksas drānu paraugus, un mēs jums nekavējoties atbildēsim.

Latviešu nodaļa T A Z A B & Co. Ltd., Ltd., 22 Roland Gardens, London, S. W. 7., ENGLAND.

ARLINGTON DISCOUNT
S P E C I Ā L P I E D Ā V Ā J U M I

KONTINENTĀLAS GULTAS — pilnīgi jaunas	$19.95
STIEPĻU MATRAČI — visjaunākie	14.95
GUĻAMISTABAS IEKĀRTAS — pēc izvēles	59.50
GUĻAMDĪVĀNI divi personām	39.50
Labākās kvalitātes MATRAČI — regulārā cena	59.50
tagad dabūjami par	29.50
KUMODES	14.95
ARBORITA GALA, KAFIJAS GALDS	7.95
GRĪDAS LAMPAS	12.95
CHROMA KOMPLEKTS	24.95
GULTAS un ATSPERES	10.00

DIVI VEIKALI TORONTO.

778 St. Clair St. W. LE 2-5651 — 394 Roncesvalles Ave., LE 6-6236

Sekojiet mūsu speciālpiedāvājumiem. ★ Ātra piegāde.

Vass & Rendek
ADVOKĀTS — NOTĀRS
455 Spadina Ave., Apt. 403, (College un Spadina ielas stūrī). Tel. birojā — WA 2-6111, WA 2-6112, TORONTO.

IMANTA

Beidzot ar prieku varam ziņot, ka sagatavošanā esošā
virspulkveža
A R T U R A S I L G A I Ļ A
grāmata

LATVIEŠU LEĢIONS

iznāks 1962. gada sākumā.

Šis ir jauns darbs mūsu militārajā literātūrā ar neaizstājamu vēsturisku nozīmi, kas sīki dokumentē Latviešu leģiona cīņas un raksturo tā lomu otrā pasaules karā, pierādot, ka latviešu karavīrs ir cīnījies ne par ko citu, kā par brīvu Latviju.

Grāmatas autors A. Silgailis ir bij. iekšlietu ģenerāldirekcijas personāla departamenta direktors, tātad aktīvs liecinieks un apspriežu dalībnieks tiem notikumiem, kas lika piedzimt latviešu leģionam. Arī viņa leģionā ieņemtie atbildīgie amati — 15. div., un ilstāk arī 19. div., — kājnieku priekšnieks, un kopš 1944. g. vasaras generalinspekcijas štāba priekšnieks — ir devuši viņam iespēju soli pa solim izsekot latviešu vienību kaujas gaitām, ieveidojot tās vispārējā ainā, un līdz ar to nododot latviešu tautas rīcībā jaunu paliekamu liecību par tās brīvības gribu.

Savā darbā autors aplūko: Latv. leģiona tapšanu; 2. brigādes formēšanu un cīņas līdz atiešanai no Veļikajas upes pozicijām; 19. div. formēšanu; aizstāvēšanos Veļikajas upes pozicijās; aizstāvēšanos Bardovo - Kudevera pozicijās; atiešanu uz Vidzemes kauju lauku; Vidzemes kaujas; Kurzemes kaujas; vācu gaisa spēkiem pakļautās vienības; ģenerālinspekcija; leģiona komplektēšana; leģiona apgāde; atalgojumi; sanitārā aprūpe; tiesas lietas un nacionālā aprūpe.

Darbu papildina kaujas shēmas, kartes un jau tagad ap 200 foto attēlu.

Grāmatas illustrēšanai apgāds IMANTA aicina bij. Leģiona karavīrus un citas personas, kuŗu rīcībā ir šeit uzskaitīto vienību un viņu gaitu attēli, aizdot tos apgādam, event. pret atlīdzību, uz īsu laiku klišeju izgatavošanai. Attēliem otrā pusē uzrakstāma atzīme par tajos redzamām personām, vienībām, laiku un vietu, kā arī iesūtītāja vārds un adrese. Aizdoto attēlu atpakaļsūtīšana uz apgāda rēķina garantēta. Lūdzam iesūtīt nekavējoties.

— — — — — — —

Līdz ar šo apgāds IMANTA izsludina s u b s k r i p c i j u uz šo darbu, kuŗas termiņš Eiropā — 1961. g. 30. nov., ārpus Eiropas — 1961. g. 20. dec.

Subskribentu vārdus īpašā sarakstā pievienos grāmatai. Lūdzam pasūtinājumam pievienot daļas maksu: $ 5.00, DM 20.00, sd. 35/-, Asd. 45/-, Zkr. 25.00. Subskribentiem cena būs 20 proc. lētāka nekā brīvajā tirgū. (Brīvā tirgus cena būs $ 7.00 — $ 8.00, atkarībā no bilžu skaita).

LATVIEŠU LEĢIONS iznāks, kā jau teikts, 1962. gada sākumā vienā, liela formāta grāmatā un pienācīgā techniskā apdarē.

Apgāda I M A N T A jaunākie izdevumi

O. Freivalds
LATVIEŠU POLITISKĀS PARTIJAS 60 GADOS
mūsu politiskās dzīves vēstures dokuments, kāda mums nav bijis, un kas vēl nepieciešamāks visiem tiem, kam Baltijas telpa interesē. Daudz statistisku datu un illustrāciju. Pieminēti ap 500 mūsu politisko darbinieku. 240 lapp.
Cena: $ 3.90, sd 25/6, Asd. 34/-, DM 13.60, Zkr. 19.50, Dkr. 25.00.

Jānis Širmanis
V A K A R A V I E S I
32 pasakas bērniem. 24 Anša Bērziņa illustrācijas, 210 lapp. Iemīļotais jaunatnes rakstnieks gādājis par skaistu lasāmvielu mūsu jaunākajai paaudzei. Lai piemēram tikai daži no „vakara viesiem" — tur pasakas par gaiļu cīņu, par Jānīša skolas somu, par Fordiņu un līdaku, Lakstīgalu un vilku, Karaļa gredzenu, Skudrām u. d. c., ko mātes un vecmāmiņas var lasīt priekšā mazajiem, bet tie, kas paši jau prot lasīt, kļūs draugos ar J. Širmaņa viesiem.
Cena: $ 3.60, sd. 23/6, Asd. 31/-, DM 12.50, Zkr. 16.75, Dkr. 22.50.

Zenta Mauriņa
D I V A S K U L T Ū R A S S A K N E S
Eseja
Luksa izdevums uz rokas lējuma papīra. Atlikuši no šīs grāmatas vairs tikai nedaudz eksemplāru. Ja vēlaties šo mūsu ievērojamās esejistes jaunāko grāmatu, pasteidzaties.
Cena: $ 2.40, sd. 15/6, Asd. 20/-, DM 8.80, Zkr. 11.50, Dkr. 14.00.

L A T V I E Š U K A L E N D Ā R S 1962.
Populārais kabatas formāta kalendārs. Plašs kristāmvārdu saraksts. Pilnīgi jauns adrešu saraksts. Daudz jauna teksta. Mēru, svaru un temperātūru salīdzināšanas tabulas, dažādi praktiski padomi.
Cena: $ 0.75, sd. 4/-, Asd. 5/-, Dm 1.95, Zkr. 3.00, Dkr. 3.75.

P A Z Ī S T I L A T V I J U !
Saliekamā spēle katrai mājai, lielam vai mazam, sveštautietim vai latvietim! To pierādīja sacensība Latvijas kartes salikšanā Eiropas latv. jaunatnes savienības VIII kongresā, kur aizrautīgi kartes salikšanā sacentās visi, bez gadu izšķirības. Ja uzvarēsiet spēlē, būs no jauna dzīvā atmiņā Latvijas ģeografija un pati Latvija.
Cena: $ 2.25, sd. 12/9, Asd. 16/6, DM 7.50, Zkr. 9.75, Dkr. 12.50.
Pērkot sacensībai 2 spēles: $ 4.00, sd. 23/-, Asd. 30/-, Dm 13.50, Zkr. 17.50, Dkr. 22.00.

DV GRĀMATNĪCĀ
123 HURON ST., TORONTO 2-B, Ont., Canada.

TORONTO LATVIEŠU STUDENTI DARBOJAS

Toronto latviešu studentu kopas pilnsapulce bija kupli apmeklēta, piedaloties 33 kopas biedriem, vairākumā jaunākiem studentiem. Par kopas darbību ziņojumu sniedza priekšnieks A. Pērkons. Rīkoti tuvināšanās vakari ar referātiem un diskusijām. Darbojies latviešu valodas literārais seminārs, noturot 10 darba sanāksmes. Sarīkota tradicionālā studentu masku balle „Nakts latīņu kvartālā". Kopa aktīvi piedalījusies valsts svētku sarīkojuma organizēšanas darbu veikšanā.

Biedrzine Irene Andersone informēja ,ka pag. gadā kopā darbojušies 57 studenti, kuŗi ar kopu kārtojuši savas materiālās saistības. Biedru naudas maksa gadā $0.75. Toronto universitātē apzināto studējošo latviešu studentu skaits pag. gadā sasniedzis 97. Revīzijas komisijas ziņojumu sniedza V. Gulēns, norādot, ka kopas kases dokumenti atrasti labā kārtībā.

Pārrunās par turpmāko darbību vienojās, ka arī šogad rīkojams studentu tradicionālais karnevāls. Aktīvizējama referātu vakaru rīkošana un izbraukumi. Rīkos Ziemsvētku eglītes vakaru, un nolēma aktīvi piedalīties latviešu kopīgā nama idejas iedzīvināšanā, iegādājoties 1 akciju. Tāpat atzina, ka kopai jāsniedz iespējamais atbalsts mūsu nacionālo svētku rīkošanā.

Jaunajā kopas valdē par priekšnieku izraudzīja Juri Dreifeldu, bet par valdes loc. Inesi Akmeni (pr-ža vietn.), Māru Pāvelsoni (sekr.), Andri Zeibotu (kasieri). Ansi Semonovu (biedrzini). Līdzšinējās valdes locekļi un priekš. A. Pērkons nekandidēja, jo tie vairākumā visi jau universitāti beiguši. Jaunajā valdē ievēlētie ir pirmā gada studenti un solās pielikt pūles studentu kopas darbības aktīvizēšanā. Revīzijas komisijā ievēlēja A. Pērkoni, M. Poni un Mirdzu Gulēnu. Kopas priekšnieka adrese Mr. J. Dreifelds, 21 Heywarth Crs., Toronto (tel. OX 9-8258).

Saimniecisko darbinieku un Latviešu kreditbankas kopīgā azaidā Park Plaza viesnīcā bankas vārdā vakara dalībniekus sveic A. Svenne. J. Kreiļa uzņ.

VIENS DŽENTLMENIS UN DIVAS VECAS LĒDIJAS

(VĒSTULE NO ANGLIJAS)

Anglijas gadskārtējā automobiļu izstādē, kuŗu šogad atklāja princese Aleksandra, jau pirmajās dienās noslēgti lieli darījumi, un dažas firmas priecīgi berzē rokas, ka izpārdota jau visa nākošā gada produkcija. Čaklākie pircēji šoreiz bijuši amerikāņi un kanadieši. No pēdējiem pieminams Montreālas lielā universālveikala īpašnieks Armands Riendo, kas pasūtinājis 300 dučU kādas firmas jaunākā izlaiduma mazautomobiļu. „Es vienmēr visu pērku tikai dučos," paskaidrojis Kanadas veikalnieks. Kanadiešiem šie automobiļi būšot „pieejami" pret 10 dolaru iemaksu un uz 3-gadīgu nomaksu.

Padomājiet, vai arī jums nav laiks iegādāties visjaunākās markas spēkratu. Par kvalitāti, šķiet, nebūs ko šaubīties, un kas gan jūsu zemē ir 10 dolari un trīs gadiņi...

★

Bet tagad dažus vārdus par divām vecām lēdijām ar dižiem un skanīgiem tituliem — „Queen Mary" un „Queen Elisabeth". No šiem vārdiem būsit pareizi uzminējuši, ka runa iet par 2 līdzšinējiem angļu kuģniecības lepnumiem — diviem okeana milzeņiem, kuŗiem nu reizi tomēr arī pienākušas vecuma dienas. Jau sen pastāvēja nodoms šo veco „lēdiju" vietā ierindot starpkontinentālā dienestā 2 ātrākus un modernākus ražojumus, kas izmaksātu ap 100 milj. dolaru. Daļu no šīs milzu summas bija apsolījusies subsidēt arī valdība. Priekšdarbi jauno kuģu būvei jau bija aizvirzījušies krietni tālu, bija pat izraudzīta arī attiecīga kuģu būvētava, kad pēkšņi Cunard'a sabiedrība nāca klajā ar paziņojumu, ka savu lielo jaunbūves programmu „pagaidām" atliek. Šajos saudzīgos vārdos tomēr slēpta pilnīga atteikšanās no lolotā nodoma. Kas pēkšņi piespiedis visu rūpīgi sagatavoto plānu grozīt? Pamatā tam galvenā kārtā financiālie zaudējumi līdzšinējā pārokeana satiksmē, kas savukārt pamatā ir pasažieru uzskatu maiņā. Lielo dīķi šķērsojot — bagātākie un steidzīgākie šai šķērsošanā tagad priekšroku dod gaisa ceļam, bet pārējie aizvien vairāk iemīļojuši kuģus ar tūristu klases tarifiem. Vecās „lēdijas" šai ceļotāju uzskatu maiņai vairs nespēja kalpot, un sabiedrība bažījās, vai pat projektētie jaunie un modernākie kuģi spēs šo zudušo uzticību atgūt, jo ko gan nozīmētu ūdenī nolaist peldošu pili, ja uz tās atrastos tikai dažas dzīvas būtnes.

Protams, arī nākotnē okeanus un jūŗas šķērsos kuģi, bet vispārējs atzinums ir, ka nākotne pieder gaisam, kādā virzienā tad arī pārorientējama visa kuģošana. Optimisti tomēr cer, ka arī 20. gadu simteņa stratosfairas satiksmē angļi spēs uzrādīt tikpat spožus panākumus, kādus tie sasnieguši kuģniecībā vienu gadu simteni iepriekš.

Pagaidām tās ir tikai cerības, bet kad skārts prestižs un lietas, kas saistītas ar lepnumu, tad cerības var arī piepildīties un vainagoties panākumiem.

A. P.

VĒŽA ĀRSTĒŠANA

(Pārnesums no 4. lpp.)

... vēža veidu un nekādas pasaules ārstu pūles nespēja viņu glābt. Terapijai te nav drošu zāļu, paliek Rentgena apstarojumi un ķermeņa stiprināšana, dažreiz pielietojot operātīvo terapiju, bet arī tā nespēj daudz grozīt slimības ļauno gaitu.

Vispārējie principi visos vēža gadījumos ir stiprināt ķermeņa pretestību, cenšoties uzturēt svaru, dodot labu atpūtu, lietojot bagātīgi vitamīnus.

Penicilīns un citas modernās antibiotikas palīdz tikai tik daudz, kā iznīcinot tālākas infekcijas, bet tiem nav nekāda tieša iespaida uz audzējiem. Izmēģinājumā ir daudz preparātu, un daudzi autori domā, ka tie palīdz.

Daži no preparātiem ir iegūti no zirgiem, kuŗiem tiek iešļircināts vēnās — vai muskuļos, vai vēderdobumā — no vēža audiem iegūts šķidrums. Tādā veidā sērumu gatavo kāds Toronto ārsts, pēc apmēram tāda pat principa tiek gatavots sērums krebiozens Čikagā un arī Bafalo. Šveices ārsti, kas piekrīt homeopatiskam novirzienam, gatavo preparātus pēc cita principa.

Krūts vēža un prostatos vēža gadījumos palīdz hormonu preparāti.

Plaušu vēža terapijā lieto „n i t r o g e n mustard'u" reizēm ar labiem panākumiem. Visur, bet sevišķi pie ādas vēžiem, Rentgena apstarošana, rādija un kobalta bumba dod labus panākumus, bet viss atkarīgs no vēža atrašanās vietas.

Daudzi tautas līdzekļi, kā, piemēram, struteņu tēja (ne ekstrakts) ir neapšaubāmi palīdzējuši sevišķi aknu, žults pūšļa, kuņģa un aizkuņģa dziedzeru vēža gadījumos.

Vēl vecs tautas medicīnas līdzeklis ir jaunu liellopu aknu ekstrakts, jaukts ar žulti, alkohola vai citādā ekstraktā.

Daudzi līdzekļi ir tikai reklāmas, ne naudas dēļ, ar nolūku uz nelaimīgo rēķina ātri iedzīvoties.

Drumstalas smaidam

„Es mēģināju savam Duksim iemācīt riet, ēdiena reizēs prasīt ēdienu," stāsta Maksis savam draugam. „Jau pāris simts reižu esmu rējis viņam."

„Vai tagad viņš to iemācījies?"

„To nē, bet tagad viņš nesāk ātrāk ēst, pirms neesmu rējis."

★

Kārtībnieks naktī aptur pajūgu.

„Vai jūs nezināt, ka naktī aizliegts braukt bez laternas?"

„Kā nu nezinu," atbild ormanis, „bet šajā gadījumā tas nav tik svarīgi. Mans zirgs, zināt, ir akls."

★

Matilde skatlogā ieskatījusi skaistu lapsādas kažoku.

„Mīļumiņ!" tā saldā balsī dūdina, „man vajadzētu jaunu kažoku."

„Kur nu," negribīgi atrūc vīrs. „Vecais tev taču tikko divi gadus kā valkāts."

„Zinu, zinu ",atčiepst Matilde, „bet tu aizmirsti, ka pirms manis jau gadiem to valkāja lapsa."

★

Parkā satiekas divi suņi.

„Vau, vau," sveicina pirmais.

„I-ā, ī-ā," asti luncinādams atbild otrs.

„Ko tu āksties? Kas tā par valodu?" pārsteigts jautā pirmais.

„Redzi," nopietni atbild otrs, „šodien svešvalodām liela nozīme."

MANA TĒVU VALODA

(Pārnesums no 5. lpp.)

Tad vēl nāk apceres par reālismu un romantismu un par dažiem rakstniekiem: Eriku Adamsonu, J. Akurateru, Frici Bārdu, N. Kalniņu, V. Plūdoni, J. Raini un Gunāru Saliņu (par pēdējo gan visai maz).

Grāmatā ievietotas arī īsas apceres par māksliniekiem, ko uzraktījis Jānis Krēsliņš. Apcerēti: Jūlijs Feders (dz. 1838. g.), Adams Alksnis (1864.), Jānis Rozentāls, V. Purvītis, tēlnieks Kārlis Zāle un Jānis Tilbergs. Grāmatā ievietotas arī divpadsmit minēto mākslinieku darbu reprodukcijas un K. Zāles darba (Vaļu rāvēji) foto attēls. Bez minēto mākslinieku ģīmetnēm, (kopskaitā sešām) ir arī septiņu rakstnieku ģīmetnes.

Bet nu jāpasaka daži teikumi par to, kas nepatīk, un kas varēja būt citādi.

Šai lasāmgrāmatā, tāpat kā iepriekšējās, ievietoti arī bērniem mazāk pazīstamu vārdu paskaidrojumi. Šeit jāpiezīmē, ka daži vārdi paskaidroti divreiz, piem., palikt 45. un 85. lpp., zvilnis 52. un 174. lpp., rublis 66. un 190. lpp., kapeika 67. un 217. lpp., vairogs 101. un 213. lpp. Tā, laikam gan, tikai neuzmanība. Neizdevušies ir gaŗuma mēru paskaidrojumi, piem., 270. lpp. vārds ass paskaidrots: gaŗuma mērs: 1 ass = 7 pēdām. — Bet vai katrā zemē bērni zinās, kas ir pēda? (Domāju par tām zemēm, kur lieto metru mēru sistēmu). 299. lpp. vārds versts: krievu gaŗuma mērs = 3.500 pēdām. Tā jau tas pareizi ir, bet — atkal tās pašas pēdas! Bet vissliktāk ir 232. lpp. ar vārdu kilometrs, kas paskaidrots pavisam savādi: gaŗuma mērs (0,621 jūdzes). Bet — ir dažādas jūdzes: romiešu, zviedru, norvēģu, dāņu, vācu, angļu, Londonas, internacionālā ģeografijas, jūŗas jūdze u. c., kas nav vienāda gaŗuma. Ar kuŗu no šīm jūdzēm tad nu kilometrs salīdzināts?

Vēl jāpiezīmē, ka apcerēs par māksliniekiem vietām jaukti laiki — pagātne un tagadne (skat. sevišķi par Jāni Rozentālu, J. Tilbergu, V. Purvīti). Labāk būtu bijis rakstīt vienā laikā.

Apcerē par Ausekli 146. lpp. tekstā kaut kas izkritis, jo tur pēc punkta stāv: „viešu senatnē, un tā viņam šķiet kā daiļa, laimīga sala."

Pēcvārdos sastādītāji pateicas Jānim Krēsliņam par tēlnieku (t. i. daudzskaitlī) darbu attēlu sagādāšanu, bet šai grāmatā redzam tikai viena tēlnieka (K. Zāles) viena darba attēlu (Vaļu rāvējus).

Grāmatas iesējums varēja būt labāks, jo grāmata pieder pie bieži lietojamām. Bet šī nav grāmatas sastādītāju vaina, bet gan izdevēja neapdomība.

R. A.

KANADAS BAZNĪCĀS

TORONTO

Māc. A. Cops, 70 Scarboro Rd., Toronto, Ont., tel. OX 9-3331. Toronto Sv. Andreja baznīcā, Carlton un Jarvis ielu stūrī. Tel. WA 4-1563.

Māc. A. Lūsis, 50 Dewson St., Toronto, Ont., tel. LE 6-2510.

Sv. Jāņa draudze Toronto.

5. novembrī, plkst 2 p.p Jāņa baznīcā, dievkalpojums un svētdienas skola. Pēc dievkalpojuma iesvētes mācība.

12. novembrī, plkst. 2 p.p. Jāņa baznīcā dievkalpojums un svētdienas skola.

Māc. A. Briedis, 191 Ferris Rd., Toronto, tel. PL 7-2739.

Toronto Austrumu ev. - lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā, 361 Danforth Ave.

5. novembrī, plkst. 2,30 p. p. dievkalpojums un svētdienas skola.

Otavas latv. ev. - lut. Miera draudzē, Sv. Pētera ev. - lut. baznīcā, 400 Sparks St.

Hamiltonā, Latviešu ev. - lut. Kristus draudzē, 18 Victoria Ave., South.

Piektdien, 3. novembrī, plkst. 7.00 vakarā jaunatnes vecākās grupas stunda.

TORONTO BAPTISTU

draudzes dievkalpojumi svētdienās pl. 3 p.p. un trešdienās pl. 8 Bībeles vakari Walmer Road baznīcas telpās.

Toronto latviešu misiones kārtējie dievkalpojumi notiek sestdienās, plkst. 8 vakarā — 14 Park Rd., Bloor pazemes pieturas tuvumā. Svētdienu rītos plkst. 10.45 —11.00 garīgs radio raidījums — Brīdis ar Dievu. Viļņu garums 1350 — Ošavas raidītājs. Tel.

Māc. J. Prauliņš, 22 Academy St., Apt. 3, St. Catharines, Ont. Tel. MU 5-5098.

Mirušo piemiņas dievkalpojums ar dievgaldu Niagaras latviešu ev. - lut. draudzes anglikāņu Sv. Jāņa baznīcā, 580 Portage Rd., 1961. g. 5. novembrī, pl. 2.00 p. p. Dziesmu grāmatas. Māc. J. Prauliņš.

21. novembrī, plkst. 1.30 p.p. Latvijas valsts svētku dievkalpojums Londonas ev.-lut. draudzē. Dziesmu lapiņas. Māc. J. Prauliņš.

Sv. Katarīnes latv. ev. - lut. draudzē, Kristus lut. baznīcā, 140 Russel Ave.

Latvijas valsts proklamēšanas atceres dievkalpojums 19. novembrī, plkst. 3.30 p. p. Dziesmu lapiņas. Māc. J. Prauliņš.

Pēc dievkalpojuma baznīcas apakšējā zālē notiks svētku laicīgais sarīkojums.

NORANDA

Norandas latviešu ev. - lut. draudzē 12. novembrī, plkst. 4.00 p.p. Latvijas valsts svētku dievkalpojums (United Church baznīcā). Prāv. A. Skrodelis. Svētdienas skola sestdien, 11. novembrī, plkst. 2.00 p.p.

MONTREĀLĀ

Māc. Arturs Voitkus, 343 Rosedale Ave., Montreal 28, P. Q., tel. HU 93224. Trīsvienības ev.-lut. latviešu draudzes Montreālā dievkalpojumi notiek Jāņa ev.-lut. baznīcā, 4345 Marcil Ave.

5. novembrī, plkst. 1.30 p. p. dievkalpojums un iesvētes mācību stunda.

8. novembrī, plkst. 8.00 vakarā Bībeles stunda.

12. novembrī, plkst. 1.30 p. p. dievkalpojums un svētdienas skola. Plkst. 3.00 p.p. draudzes dāmu komitejas rīkota pēcpusdienas tēja.

Māc Viesturs Šēfers, 4571 Coolbrook Ave., Montreal 29, P. Q. Telef. 484-8394.

Sv. Pāvila ev.-lut. latviešu draudzes Montreālā dievkalpojumi notiek Presbiteriāņu baznīcā, Hutchison un Viateur ielu stūrī.

5. novembrī, plkst. 2 p.p. dievkalpojums.

12. novembrī, plkst. 2 p.p. Jaunatnes dievkalpojums.

Iesvētes mācība š. g. 5. un 26. novembrī, plkst. 10 no rīta pie draudzes mācītāja.

Jaunieši, kas vēlas 1962. gada pavasarī iesvētīties, lūgti pieteikties pie draudzes mācītāja.

HAMILTONAS LATVIEŠU BAPTISTU MISIONĀRU

dievkalpojumi notiek Stanley Ave. baptistu baznīcā. Sniedz visus garīgos paskaidrojumus.

Bībeles studēšana un lūgšanas stundas katru nedēļu. JAS-1097.